

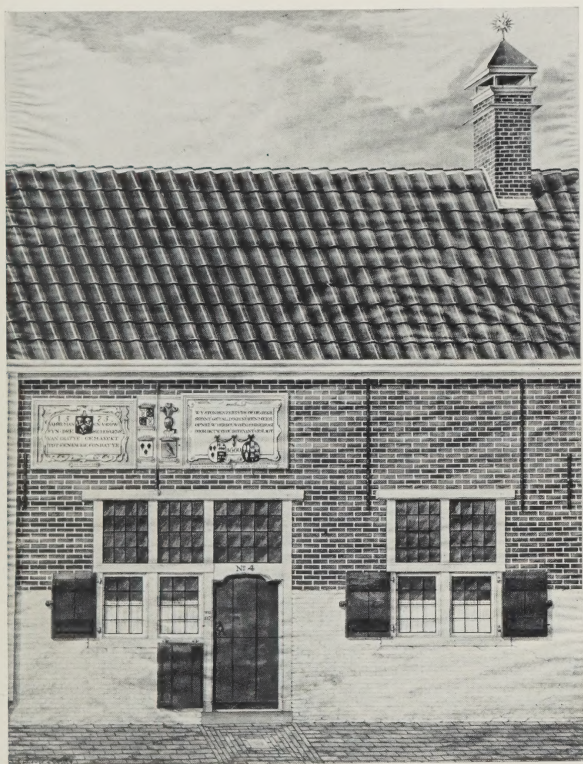
Alfred Bodin

Alfred Bodin Fine Arts - Painting Files

Conductin Verbaat

1988-1988

QUEEN'S UNIVERSITY ARCHIVES	
LOCATOR	5109
BOX	19
FILE	21

HET HOFJE VAN GRATIE
TE
DELFT

HET HOFJE VAN GRATIE
TE
DELFT

GESCHIEDKUNDIG OVERZICHT

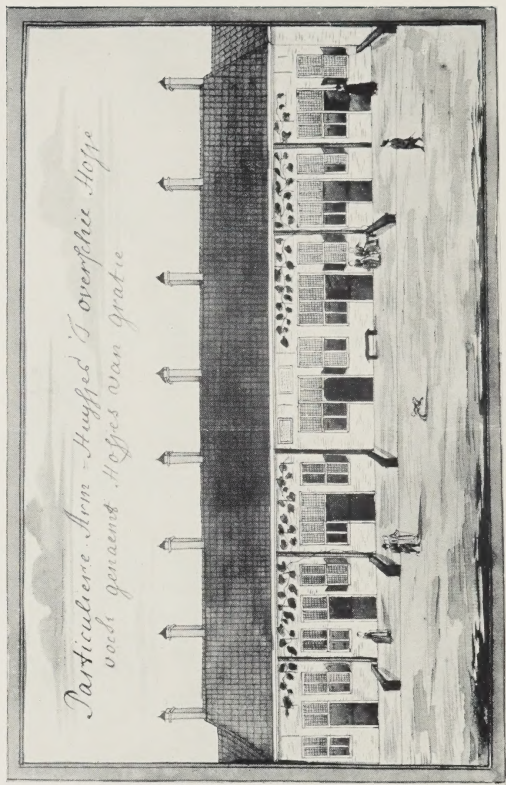
DOOR

JHR. DR. D. P. M. GRASWINCKEL

ADMINISTREREND REGENT

Jhr. H. D.P.M. Graswinckel
Oranjestraat 6 *01751.*
Wassenaar *8765.*

1956

Het Hofje van Gratie te Delft, naar een 18de eeuwse gekleurde tekening. Gemeente-archief Delft.

HET HOFJE VAN GRATIE TE DELFT

In het jaar 1571 bestemde Pieter Pieters zoon Sasbout, eertijds burgemeester en raad van Delft, „die huysinge mette erve” aan de Geer te Delft, met de zes huisjes, die hij daar had doen bouwen, voor huisvesting om niet door zes paar arme oude lieden, ouder dan vijftig jaren, aan wie het echter niet vergund zou zijn onderdak te verlenen aan kinderen, indien zij zich in het bezit daarvan mochten verheugen. In de fundatiebrief bepaalde Sasbout voorts nog, dat de bewoners van de door hem als „Hofje van Gratie” betitelde stichting geen „nagtslapers” — commensalen zouden wij thans zeggen — mochten aannemen. Wanneer een der bewoners kwam te overlijden, moest zijn beste tabbert of haar beste pand aan de stichting worden overgedragen; de langstlevende van een echtpaar mocht in het Hofje blijven wonen, tenzij hij of zij opnieuw in het huwelijk trad. En wanneer die langstlevende ook overleden was, moest een som van zes pond Hollands in de kas van het Hofje gestort worden ter vermeerdering van het kapitaal. Bovendien zou huur gevorderd worden van het voorhuis, de schuur en de zolder, die over enige huisjes doorgetrokken was. Dit alles telkens onder nadere goedkeuring van de regenten.

Als zodanig zouden volgens de beschikkingen van de stichter voor de eerste maal worden aangewezen drie zijner kinderen, te weten Grietgen, Aeltgen en Marritgen Sasbout, eventueel met haar echtgenoten. Na haar overlijden zouden twee of drie, de oudste en naaste van den bloede, als regenten optreden. Aan hen werd het recht gegeven, om, mét een of twee gasthuismeesters van het Oude Gasthuis te Delft, diegenen uit het Hofje te verwijderen, die „onvredelijken leeven ofte misbruyckten”. Tenslotte stond in de oorspronkelijke

fundatiebrief nog de bepaling, dat, indien bloedverwanten van de stichter verzochten om toegelaten te worden, zij de voorkeur zouden genieten, alsook, dat een arme poorter van Delft vóór een vreemdeling in aanmerking zou komen.

Het is duidelijk, dat deze fundatiebrief in de loop der jaren wijzigingen moest ondergaan, omdat zijn bepalingen dienden aangepast te worden aan veranderde tijdsomstandigheden. De stichter zelf maakte reeds in 1575 een wijziging in zijn oorspronkelijke beschikking, door te bepalen, dat in den regel twee regenten, de naasten van den bloede, zouden optreden, en dat het getal der medewerking verlenende gasthuismeesters tot één zou worden beperkt.

Wat het beheer van het Hofje aangaat, is het aantal van twee regenten tot op de huidige dag zo gebleven. Aan de bepaling betreffende de medewerking van de gasthuismeesters bij eventueel verwijderen van minder gewenste elementen uit het Hofje is echter nimmer de hand gehouden.

Merkwaardigerwijze is deze laatste aangelegenheid in het jaar 1825 nog eens ter sprake gekomen. De toenmalige administrerende regent, Mr Joan Willem Graswinckel, had nl. in September van genoemd jaar bezoek ontvangen van de heer A. van Schuylenburch, die in zijn qualiteit van rentmeester van het Oude Gasthuis namens de regenten dezer instelling eens kwam informeren, hoe het eigenlijk met deze medewerking gelegen was. Bij het nazoeken in oude stukken was hem nl. een afschrift van een schepenbrief van 9 Februari 1573 in handen gekomen, waarin de fundatiebrief was afgeschreven, die iets over medewerking van gasthuismeesters inhield!

De regent van het Hofje kon de vrager mededelen, dat in het archief van de instelling geen enkel document te vinden was, waaruit van de daadwerkelijke medewerking van de gasthuismeesters was gebleken. Bovendien was naar zijn oordeel aan deze gasthuismeesters geen beheer in welke vorm ook van deze familiestichting in de fundatiebrief toegekend. Nadat de 15de October d.a.v. nog een bespreking had plaats gevonden tussen de regenten van het Oude Gasthuis en de administrerende regent van het Hofje, werd deze zaak als afgedaan beschouwd en bleef de toestand bij het oude,

zulks terecht, omdat nimmer van enige deelneming in het bestuur als bovengenoemd, was gebleken ¹⁾.

De Geer, waar de oorspronkelijke stichting te vinden was, is nog tegenwoordig een grachtje, aan de zuidzijde van de stad Delft gelegen, en wel het verlengde van de Koornmarkt. Daar stond, gelijk uit de stichtingsbrief en uit andere gegevens blijkt, behalve de zes voor het Hofje bestemde huisjes, nog een woonhuis vóór aan de straat met een erf, waarop een schuur, die achter dit woonhuis te vinden was. Woonhuis en schuur werden verhuurd; uit de opbrengst zouden de onkosten en de reparaties van de huisjes van het Hofje betaald worden. Bovendien stond achter het woonhuis nog een huisje, dat door arme lieden bewoond werd, en verder een washuisje aan de zuidzijde met nog twee huisjes, welke aan de westzijde aan het water van het Oude Delft uitkwamen. De andere vier huisjes van het Hofje, welke de noordelijke vleugel vormden, hadden een doorgaande zolder; ook zij kwamen aan de westzijde aan het Oude Delft uit. Alles bij elkaar waren er dus meer huisjes, welke door arme lieden bewoond werden, dan de zes, welke in de stichtingsbrief genoemd werden ²⁾.

Van de eerste jaren van de stichting is weinig bekend; het archief van het Hofje bevat er nagenoeg geen gegevens over. Nog steeds is in de voorgevel ingemetseld een steen met het wapen Sasbout en het volgende rijmpje:

„1575”

„VOOR MAN ENDE VROUW SIJN DEESE HOFGENS VAN GRATYE,
GEMAECKT TOT EEN EWIGE FONDATYE”.

Uit dit opschrift blijkt, dat de datum van het tot stand komen van het Hofje op 1575 moet worden gesteld; ook de Delftse geschiedschrijver Van Bleijswijck ³⁾ noemt dit jaar, waaraan valt toe te voegen, dat de stichter nog in dit zelfde jaar overleed. Zijn dochters traden nu als regentessen van het Hofje op; zij werden op haar beurt opgevolgd door leden van het geslacht Van der Dussen, die als naasten van den

¹⁾ Archief van het hofje, No. E, 1 en F, 1.

²⁾ Idem, No. B, 1.

³⁾ Van Bleijswijck, t.a.p., blz. 541 vlg.

bloede in aanmerking waren gekomen; een dochter van de stichter toch was met Hugo van der Dussen getrouwd. Voorts wordt als regentes aangetroffen Grietje Pieters dochter van Opmeer, die een kleindochter was van de stichter, aangezien haar vader eveneens met een van Pieter Sasbouts dochters gehuwd was. Grietje was getrouwd met Jacob Frans zoon van der Wiel; zij werd na haar overlijden als regentes opgevolgd door haar dochter Sophia Jacobs dochter van der Wiel, vrouw van Andries van Swieten, brouwer in de brouwerij „De Passer” aan het Noordeinde te Delft.

Ter zelfder tijd, dat deze Sophia van der Wiel in het midden der 17de eeuw regentes was, had de tak Van der Dussen als vertegenwoordigster Maria Jacobs dochter van der Dussen, die gehuwd was met Cornelis Abrahams zoon Graswinkel, eertijds brouwer in „De Drie Aekeren” aan de Voorstraat en kerkmeester der Oude en Nieuwe Kerk te Delft.

Gedurende het beheer van deze beide regentessen grepen belangrijke gebeurtenissen in het Hofje plaats. In 1660 toch wensten de Staten van Holland en West-Friesland het Gemene Landsmagazijn aan de Geer uit te breiden. Aan deze vergroting moesten drie huisjes van het Hofje benevens het grotere woonhuis en het washuisje ten offer vallen. In de aanvang kon men het over de prijs van de huizen niet eens worden, weshalve aan schout en schepenen van Delft werd opgedragen een taxatie op te maken¹⁾. Deze noemden het bedrag van 4000 carolus' guldens. Een aanbod met deze som als grondslag werd door de regenten van het Hofje aanvaard en zij besloten om de overige huisjes nu ook maar te verkopen, omdat zij anders „wacker in de beurs soude hebben moeten tasten” voor een restauratie van de overblijvende percelen²⁾.

Voor deze beide verkopeningen verzochten de regentessen toestemming aan het Hof Provinciaal van Holland, welke hun bij octrooi van 19 Februari 1660³⁾ werd verleend, op voorwaarde, dat voor de ontvangen kooppenningen nieuwe huisjes voor een zelfde doel zouden worden gebouwd, en

¹⁾ Archief van het hofje, No. O, 1.

²⁾ Idem, No. B, 1.

³⁾ Idem, No. O, 2.

dat de overgeschoten gelden zouden worden belegd ten comp^rtoire van Holland of op de stad Delft, teneinde uit de rente de nieuw te bouwen huisjes in de loop der jaren te kunnen on^derhouden en herstellen. Van de stad Delft werd bovendien op 29 December 1660 de toezegging verkregen, dat bij de eerstvolgende negotiatie van penningen door de stad, de regent^ressen van het Hofje voorrang zouden krijgen boven anderen voor het beleggen van het overschot van de opbrengst ¹⁾. Bij ordonnantie van 26 April 1660 droegen de Gecommitteerde Raden der Staten van Holland en West-Friesland de ontvanger van de gemene middelen op, om de som van 4000 ponden uit te betalen aan Cornelis Abrahams zoon Graswinckel als man en voogd van Maria van der Dussen en aan joffer Van Swieten, voor welk bedrag Graswinckel de 4de Mei als volgt voor voldaan tekende ²⁾:

Hi ondergetijghever bekenne dat de bovengesagde sommen voldan sijn betavelt te wesen gedaen den 4den Maey 1660 tijtlic.

Cornelis Graswinckel
~~1660~~

De overige huisjes en de schuur werden vervolgens ondershands verkocht aan diverse particulieren en brachten te samen 1670 guldens op, zodat een totaal bedrag van 5670 guldens ter beschikking stond, dat besteed werd voor de bouw van een nieuw Hofje aan de noordzijde van de Van der Mastenstraat, bestaande niet uit zes, maar uit zeven huisjes ³⁾. In overeenstemming hiermede staat op de tegenwoordige gevel het navolgende versje te lezen:

„WIJ STONDEN EERTIJD^s OP DE GEER,
 SES IN 'T GETAL DOGH NU EEN MEER,
 OP NIEUW HERBOUWD, EN HIER GEBRAGT,
 DOOR DE TWEE OUDSTE VAN 'T GESLAGT”.
 „1660”.

¹⁾ Idem, No. O, 2.

²⁾ Idem, No. O, 2.

³⁾ Idem, No. B, 1.

Het terrein, waarop het nieuwe Hofje gebouwd zou worden, kregen de regentessen ten geschenke van de stad Delft ¹⁾. Dat de stad tot zulk een royale gift besloot, is niet uitsluitend te danken aan haar belangstelling in het liefdadig oogmerk der stichting. Tot goed begrip der zaak diene men in het oog te houden in welk een toestand een groot gedeelte van Delft verkeerde na de noodlottige ontploffing van het kruitmagazijn op 12 October 1654. Vooral het noordoosten der stad, waar thans o.a. de Van der Mastenstraat te vinden is, was zwaar door deze ramp geteisterd, aangezien het kruitmagazijn had gestaan aan de Geerweg (niet te verwarren met de Geer), welke nog geen honderd meter ten noorden en evenwijdig aan de Van der Mastenstraat loopt. De stad had er belang bij, dat de opengekomen ruimten zo spoedig mogelijk bebouwd werden. Gevolg van een en ander was bovendien, dat het Hofje zeer ruim gebouwd kon worden; doordat het aan de noordzijde begrensd wordt door eigen en andermans tuinen is het in ruime mate toegankelijk voor licht en lucht. Als gevolg van de ontploffing van het kruitmagazijn lag de tuin, die oorspronkelijk slechts 18 voet diep was, vol met puin en vuil tot een hoogte van wel 1½ of 2 voet, dat verwijderd moest worden, alvorens hij als zodanig bruikbaar was.

De beide regentessen waren in de tijd, dat al deze voor het hofje zo belangrijke en ingrijpende wijzigingen plaats vonden, op hoge leeftijd en daarom besloten zij Isaac Graswinckel, zoon van Cornelis Graswinckel en Maria van der Dussen, te verzoeken zich met het toezicht op de bouw van het nieuwe Hofje te belasten. Deze, die schepen van Delft, later weesmeester was, verklaarde zich hiertoe bereid. Behalve de gelukkige voltooiing van het werk danken we aan zijn nauwgezetheid een „Memoriael”, waarin hij alles, wat de bouw betreft, heeft aangetekend, hetgeen, zoals hij zegt, „tot onder-richting” voor latere regenten zou kunnen dienen. Inderdaad bleken zijn aantekeningen bij de herstellingen in de jaren 1937-1939 nog van nut te zijn ²⁾.

Isaac Graswinckel dan begon met de bouw publiek aan te besteden; aan de laagste inschrijver, de timmerman Wynant

¹⁾ Idem, No. P, 1.

²⁾ Idem, No. B, 1.

Ermgard de Groot (1493—1566), echtgenote van Cornelis Dirksz. (Cornets).

Coll. „Graswinckel”.

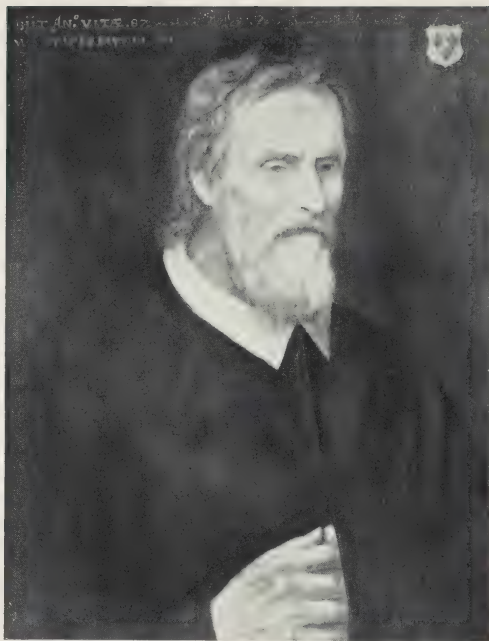
Cornelis Abrahamsz. Graswinckel (1582—1664), kerkmeester der Oude en Nieuwe Kerk te Delt

's Rijks Verspreide Kunstooierpen

Maria Jacobsdr. van der Dussen (1589—1670), echtgenote van Cornelis
Abrahamsz. Graswinckel

's Rijks Verspreide Kunstvoorwerpen.

Jacob Jansz. Graswinckel (1536—1624), bijgenaamd
„De Delitsche Wonderdokter“.

Coll. „Hofje van Gratie“.

Thijssse van Boshuysen, werd deze gegund, volgens een opgemaakt bestek tegen een som van 3400 guldens. Het bleek echter, dat de fundamenten niet diep genoeg geprojecteerd waren, waarom besloten werd deze nog een halve voet te laten zakken; daarvoor zou de aannemer nog 150 guldens extra ontvangen.

De eerste steen werd gelegd op 7 Augustus 1660 door Aegidius Carlier, een kleinzoon van de regentes Sophia van der Wiel, weduwe Van Swieten. Aan deze gebeurtenis herinnert een inscriptie in een zandstenen gedenkplaat, welke jarenlang aan het oog onttrokken is geweest, doch ter gelegenheid van de restauratie in 1937 thans zichtbaar is geplaatst in de overdekte galerij achter de huisjes. Het opschrift luidt:

„RENOVATI HUIUS AEDIFICII PRIMUM POSUIT
LAPIDEM EGIDIUS ARMANDUS CARLIER, 7/8 1660”.

Tegen het einde van hetzelfde jaar was de bouwerij ten einde; het mooie droge weder werkte mede, zodat in alle opzichten van een voorspoedige voltooiing kon worden gesproken.

Uitvoering mededeling doet Isaac Graswinckel in zijn „Memoriael” over het aanleggen van een „schoon stene riool”, dat hij op een „brede eyke planck” had laten aanbrengen en waarvan het beloop ten tijde van de restauratie in 1937 nog geheel was terug te vinden aan de hand van een tekening, welke destijds was gemaakt. Door de omschrijving van de loop van dit riool zijn de toenmalige belendingen van het Hofje terug te vinden en het blijkt o.a., dat ten westen van het hofje zekere Pieter van de Wall een tuin met een gemene gang had, welke door of langs de zogenaamde Asput op de Verwersdijk uitkwam.

In het jaar, dat volgde op de voltooiing van het nieuwe Hofje, werd nog een wijziging aangebracht. Ter betere bescherming van de noordelijke buitenmuur der huisjes, alsook tot „dienstgemack, wermte en droochte van de oude luytjes” werd door de regentessen besloten de bestaande open galerij achter de huisjes dicht te laten maken. Nog vóór Mei van het jaar 1661 was dit werk tot stand gekomen, maar een der beide regentessen, Sophia van Swieten van der Wiel, heeft de

voltooiing „vermits haer schielijck afsterven” niet meer kunnen beleven. De andere regentes, de krasse Maria van der Dussen, die in 1659 haar gouden huwelijksfeest had gevierd, mocht nog tot 1670 het bewind in het Hofje voeren.

Toen eenmaal het nieuwe Hofje gereed was verhuisden de oudjes van de Geer naar de Van der Mastenstraat; het staat wel vast, dat in Mei 1661 alle nieuwe huisjes betrokken waren. De regentessen hadden bij deze gelegenheid een nieuwe ordonnantie gemaakt, waaraan de bewoners zich moesten houden. Daarin werd o.a. bepaald, dat het bedrag, dat als inkoopsum betaald moest worden en dat in de plaats zou komen van de reeds eerder vermelde inlevering van de beste tabbert of het beste stuk, 25 carolus' guldens zou bedragen. Deze som moest in de loop der jaren aanmerkelijk gewijzigd worden; bij resolutie van 1 Januari 1699¹⁾ werd het bedrag gesteld op 40 guldens voor een enkel en 80 guldens voor een dubbel huisje; bij resolutie van 1 Januari 1711 werden die bedragen gesteld op respectievelijk 75 en 150 guldens. In het jaar 1735 namen regenten op 19 December het besluit deze bedragen te verhogen tot 90, resp. 180 guldens, vermeerderd met 10 en 20 guldens als legaat bij overlijden van een der inwonenden. Op 2 Januari 1740 werd wederom een wijziging aangebracht en werden de bedragen op 150 en 300 guldens voor één persoon en op 200 en 400 guldens voor twee personen gesteld.

Tot goed begrip van de zaak diene, dat de twee meest westelijk gelegen huisjes van het Hofje iets groter zijn, dan de andere en daardoor beter geëigend om door twee personen te worden bewoond. In de andere woonden vroeger veelal echtparen. Per half huisje werd per persoon 200 guldens betaald, hetgeen per huisje een bedrag van 400 guldens opleverde. Tegenwoordig worden in de regel alle huisjes door één persoon betrokken, omdat de gewijzigde eisen van hygiëne en comfort het verblijf van twee personen, althans in een klein huisje, minder wenselijk maken. Het verblijf van echtparen is sedert ongeveer een eeuw niet meer toegestaan.

De bovengenoemde ordonnantie bevatte, behalve de ver-

¹⁾ Archief van het hofje, vermeld in de rekeningen. Voorzoverre niet afzonderlijk aangegeven, zijn alle navolgende bijzonderheden ontleend aan de rekeningen of de kasboeken.

melding van de inkoopson, nog vele andere bepalingen. Van de ordonnantie, deze „Grondwet” voor de bewoners, werd een exemplaar in het Hofje opgehangen en blijkbaar druk gelezen en bestudeerd, en misschien wel beduimd, want op 30 Augustus 1699 werd voor ruim twee stuivers een slotje aangeschaft, om het kastje, waarin het belangrijke stuk hing, te kunnen afsluiten. In 1888 werd het reglement, dat geheel verouderd was, herzien, tegelijk met de lijst der regenten en regentessen, die zeer onvolledig bleek te zijn. Van beiden zijn toen fraaie calligrafieën gemaakt, welke thans nog in de gang van het Hofje hangen.

Bij hun intrede moesten de nieuwe bewoners hun handtekening plaatsen in het memoriaalboek, ten bewijze, dat zij met de bepalingen van het reglement bekend waren. Als zij er zich, hetgeen een enkel maal voorkwam, niet aan hielden, zouden zij de gevolgen ondervinden! Zo lezen wij, dat op 28 October 1686 door regenten aan de kamerbode der stad Delft een bedrag van 6 stuivers betaald werd, omdat hij zekere in het Hofje woonachtige Martijntie had moeten aanzeggen haar huisje binnen twee maal vierentwintig uur te verlaten, „of dat men haer goet door schout en dienders op straat sal setten”.

Afgezien van dergelijke gelukkig sporadisch voorkomende schokkende gebeurtenissen verliep het leven op het Hofje, zoals men dat in een dergelijke omgeving verwachten kan. Bewoners en bewoonsters wisselden elkaar af, gelijk ook de zetels der regenten en regentessen door de aangewezen opvolgers werden ingenomen. De benoeming van de opvolgende regenten geschiedt, met inachtneming van de door de stichter gestelde voorwaarde van „de naaste en oudste van den bloede” door de administrerende regent voor wat betreft zijn eigen opvolger en evenzo voor wat betreft den controlerende regent, doch zulks indien mogelijk in overleg met deze functionaris; zij wordt tegenwoordig bij notariële acte opgemaakt. De administrerende regent voert het dagelijks beheer van het Hofje; de controlerende regent oefent, gelijk zijn titel uitdrukt, op een en ander toezicht uit.

Er is eens een tijd geweest, dat de administrerende regent zich een dagtaak van zijn functie had gecreëerd. Dat was om

streeks 1739; wij zien, dat op 14 November van dat jaar voor een som van 250 guldens een huisje gekocht werd „voor regenten/ntrek, als koome om affaires int hofje daaglix thans voorvallende, als ook andersins tot hun genouge te gebruyke”. Dit gebouwtje grensde aan de westzijde aan het Hofje; het werd tot het doel enigszins gemoderniseerd, in 1740 van een nieuw Engels raam met 24 ruiten voorzien en met enig huisraad gemeubeld. Maar niet heel lang zou dit huisje aan het oorspronkelijke doel beantwoorden, want reeds in 1753, toen blijkbaar de dagelijkse affaires van de regenten verminderd waren, werd het zogenaamde regentenhuisje annex tuintje met een doorgang naar de Verwersdijk verhuurd, en wel aan luitenant Georges Gaal en zijn echtgenote Dina Willems dochter Beets, die op 2 October de sleutels ontvingen en tevens de aanwezige meubels en „alle de wapens en quartiere” in bewaring kregen.

Het verhuren duurde echter maar kort en is blijkbaar bedoeld geweest, om een dakloze officier tijdelijk aan een woning te helpen, want in 1757 zien wij, dat het huisje wederom aan zijn oorspronkelijk doel beantwoordt; het meubilair wordt nog wat uitgebreid; zekere Jan Lépine ontving voor zes kersebomen houten stoelen, waarvan er heden ten dage nog twee in het Hofje aanwezig zijn, de som van 5 guldens 5 stuivers. Binnen tien jaren echter was de mening ten opzichte van dit huisje weer veranderd; de meubels werden door de vendumeester verkocht en sedert 1765 is het huisje tot op de huidige dag steeds verhuurd.

In het regentenhuisje werd het archief bewaard; daarvoor waren in 1721 twee grote houten dozen aangeschaft „alsoo d'oude doosen door de wormen waren opgegeten en vergaan”. Dit archief, dat tegenwoordig in een oude kist in de nieuwe regentenkamer bewaard wordt, verhuisde in 1765 naar een der kamertjes van het Hofje met enkele schilderijen en nog enige andere voorwerpen.

Het is opmerkelijk, dat in het archief van het Hofje op geen enkele plaats melding wordt gemaakt van de schilderijen, die daar in de loop der jaren zijn bijeengebracht. Het enige wat er op duidt, dat er in het regentenhuisje familiestukken aanwezig waren, is de hierboven aangehaalde mededeling,

dat luitenant Gaal, toen hij dat huisje huurde, ook de wapens en kwartieren in bewaring kreeg. Hiermede kan o.a. bedoeld zijn de fraaie geschilderde kwartierstaat van François Jacob van Overschie, welke thans nog in het Hofje bewaard wordt.

De schilderijen in het Hofje kunnen daar zijn terecht gekomen door beschikkingen van een of meerdere regenten. Maar hiermede is de aanwezigheid van alle zonder meer nog niet verklaard. Hoe komt bijv. het fraaie portret van meester Willem de Groot, de broeder van Hugo de Groot, door Adr. Hanneman, daar terecht? Enigszins worden wij hierover ingelicht, door een mededeling van D. Buddingh in de „Navorscher” van het jaar 1854¹⁾, waarin deze mededeelt, dat de kist van Hugo de Groot „in het bezit is van Mevr. de Wed. Graswinckel de Villates te Rotterdam; doch met de familieportretten van Hugo de Groot zelf, van zijn ouders en vele anderen, alhier in Delft bewaard wordt, op het zogenoemd Hofje van Graswinckel, waar ik een en ander, in den zomer van het vorige en van dit jaar, nog bij herhaling ben gaan bezigtigen met Zijn Excell. den Amerikaanschen zaakgelastigde en den Zweedschen ambassadeur, welken eersten het om een copie van het oorspronkelijke portret van De Groot te doen was” enz. Dezelfde schrijver voegt hieraan nog toe, dat deze kist, volgens een bestaande bepaling, in een andere familietak zou overgaan, zodat zij na de dood van de wed. Graswinckel des Villates niet meer in het bezit der Graswinckels zou blijven. Inderdaad is dit ook het geval geweest; de kist is in later jaren onder berusting van leden van het geslacht Van Boetzelaer gekomen, doordat de dochter van bovengenoemde wed. Graswinckel des Villates, met name Cornelia Hillegonda, getrouwd was met Willem Gustaaf Jacob baron van Boetzelaer. Na enige omzwervingen is de kist in het jaar 1925 in het Gemeentemuseum te Delft beland. In hoeverre of deze kist nu werkelijk „de echte” is, waarin Hugo de Groot uit Loevestein ontsnapt is, laten wij hier in het midden. Een feit is het, dat de kist, die vroeger in het Hofje stond, een deugdelijk certificaat van oorsprong heeft en op een deugdelijke lijst van opeenvolgende eigenaars kan bogen.

¹⁾ „De Navorscher”, 1854, blz. 265, 266.

In de kist bevond zich eertijds een collectie brieven en andere stukken, afkomstig van Willem en Hugo de Groot. Over deze stukken heeft Prof. Dr. Colenbrander in het verslag van het Rijksarchief over het jaar 1910 een rapport openbaar gemaakt, voorzien van een globale inhoudsopgave. Deze archiefstukken zijn in het jaar 1911 naar het Algemeen Rijksarchief overgebracht ¹⁾.

Een onderzoek heeft aangetoond, dat de bovengenoemde schilderijen met de kist en de archiefstukken, niet, zoals men vroeger steeds had aangenomen, eigendom geweest zijn van Pieter de Groot, de zoon van Hugo, maar van diens broeder Willem, die, zoals hiervoor reeds is opgemerkt, getrouwd was met Alida Graswinckel ²⁾. Van hem vererfdten de schilderijen enz. op zijn oudste zoon Johan en vervolgens op diens dochter Maria, die in 1677 trouwde met Frederik Wolphert van Overschie, die regent van het Hofje is geweest. Zijn zoon Mr François Jacob van Overschie, die vervolgens eigenaar werd van de schilderijen, was in 1710 getrouwd met Johanna Magdalena Ingelby en uit dit huwelijk was een dochter Anna Maria gesproten, die huwde met Mr Barthout baron van Slingelandt. Door het huwelijk van hun dochter Elisabeth Christina met David Graswinckel zijn de schilderijen en de kist met papieren aan leden van laatstgenoemd geslacht gekomen.

Davids oudste zoon Mr Joan Willem nu bepaalde bij testamentaire beschikking van het jaar 1825, dat de kist van Hugo de Groot en de portretten van leden van het geslacht De Groot aan zijn broeder Dirk zouden vererven en bij vooroverlijden aan zijn zoon Willem. Echter herriep hij in 1827 dit testament en bepaalde toen, dat een en ander in de eerste plaats zou komen aan zijn zoon Willem of diens descendentes, in de tweede plaats aan zijn schoonzoon Van Boetzelaer of diens nakomelingen, en pas in de derde plaats aan zijn broeder Dirk. De weduwe van Willem Graswinckel, die dus alles geërfd had, heeft de schilderijen en de kist met de papieren in het Hofje ondergebracht, waarvan zij regentes geworden was na het overlijden van haar man. Toen deze tak van de familie na het overlijden van haar zoon Gijsbertus Jacobus in

¹⁾ *Verslagen omtrents 's Rijks Oude Archieven*, 1910, blz. 482 vlg.; 1911, blz. 15 en 64 vlg.

²⁾ A.R.A., Verz. Van Zuylen van Nievelt, Port. III, La N.

1862 was uitgestorven, verviel alles aan de Van Boetzelaers en wel aan Christiaan Willem Johan Cornelis. Diens enige kind, Johanna Geertruida Elisabeth baronesse Van Boetzelaer nu heeft in 1925 de kist en de portretten geschonken aan het Gemeentemuseum, thans het museum „Het Prinsenhof” te Delft; de papieren waren reeds, zoals hiervoor is medegedeeld, in 1911 naar het Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage overgebracht. Uit de aard der zaak zijn de portretten, die eigendom waren van het Hofje zelf, daar altijd blijven hangen.

Niet alleen door de aankoop van een regentenhuisje werd het bezit van het Hofje in de loop der jaren uitgebreid; in 1700 hadden regenten n.l. besloten, om een tuin en erf, gelegen aan de oostzijde van de Verwersdijk in de zogenaamde Asput te kopen, met het oogmerk deze tuin later bij de tuin van het Hofje te voegen „soo deselve vergrootende d'oude luyties wat meerder playsier en genoegen te geven”. Deze tuin had een eigen vrije uitgang naar de Verwersdijk; hij werd voor 235 guldens aangekocht ¹⁾, werd eerst enige jaren verhuurd maar in 1710 bij de tuin van het Hofje getrokken.

In dit verband moet worden opgemerkt, dat oorspronkelijk ieder huisje zijn eigen tuintje had. Eerst in 1884 vervielen deze afzonderlijke tuintjes en werd één algemene tuin aangelegd; oude bomen werden toen omgehakt, tuinpaden verbreed en de stoep achter de huisjes een halve meter verder in de tuin gebracht en van nieuwe klinkers voorzien. Terecht merkte de toenmalige regent Ds D. P. M. Graswinckel op, dat hierdoor een beelderige tuin was verkregen, die vooral in het voorjaar en de zomer met zijn talloze bloemen een waar rustoord voor de ouden van dagen mag worden genoemd. Een aanmerkelijke verbetering werd voorts nog verkregen, toen in 1933 de tuin van een aangrenzend perceel aan de oostzijde van het Hofje kon worden aangekocht en bij de reeds bestaande tuin kon worden getrokken ²⁾.

In de loop der jaren zorgden regenten voor de aankoop van vrucht- en sierbomen. Nadat in de eerste jaren van het bestaan van het Hofje aan de Van der Mastenstraat geregeld

¹⁾ Archief van het hofje, No. P, 2 en P. 3.

²⁾ Idem, No. P, 4.

schuiten met zand en aarde waren ingebracht, werden in 1684 perzik- en abrikozenbomen aangeschaft en in 1693 perebomen; in 1711 en 1713 leverde de hovenier met de toepasselijke naam van Cornelis Bladergroen meerdere van dergelijke bomen alsmede enige Praagse kersebomen, van welke de laatst overgeblevene enige jaren geleden onder de bijl van de hout- hakker kwam te vallen. In 1725 werden voorts nog enige pruimebomen geplant.

Naast deze incidentele posten van onkosten zien wij in de rekeningen ook geregeld wederkerende posten geboekt. Zo bijv. die voor het herstel van de pomp, die zeer vaak defect was. In 1911 verdwijnt deze post, doordat toen waterleiding werd aangelegd. De vroegere pomp diende voor was- en schrobwater, terwijl in enige brandewijntonnen regenwater werd opgevangen om in de behoefte aan drinkwater te voorzien. Een andere post, die telkens terugkeert, is die van het leeghalen der secreten, welk duister bedrijf veelal aan de nacht- waker werd opgedragen. Voorts komen op regelde tijden posten van schilderwerk en kleine restauraties voor. Extra onkosten moesten in 1711 betaald worden, toen een zeer zware hagel- slag vele ruiten in het Hofje gebroken had.

Al deze onkosten werden betaald uit de rente van het kapitaal van de stichting. Niet alleen door het inkoopgeld vermeerderde dit kapitaal op onregelde tijden, maar ook groeide het aan door gedane giften en legaten. Zo schonk op 23 Mei 1770 Isaac Graswinckel na het overlijden zijner moeder als uitvoering van een door haar opgemaakt codicil van 18 December 1664 een bedrag van 200 guldens, terwijl bovendien nog gedurende twee jaren 100 ton turf aan de bewoners van het Hofje moest worden uitgekeerd. In 1709 vermaakte de regentes Geertruyd Graswinckel, weduwe van Reyer van der Burch, een obligatie van 2000 guldens, uit welke rente jaarlijks een zekere hoeveelheid boter aan de bewoners moest worden uitgedeeld ¹⁾. Een dergelijk legaat vermaakte in 1726 Alida van der Burch, weduwe van Adriaan Doubleth, bestemd voor de uitkering van boter, kaas en turf, doch niet voor reparatie van het gebouw ²⁾.

¹⁾ Idem, No. N, 1.

²⁾ Idem, No. N, 3.

In 1735 werd voor het eerst door de Staten van Holland een belasting van de 100ste en 200ste penning op deze obligaties gelegd, waardoor de rente aanmerkelijk slonk. Doordat bovendien in dat jaar de boter extra duur was tengevolge van de sterfte van duizenden koeien, werd de uitdeling van boter aanzienlijk verminderd. Te vergeefs protesteerden regenten tegen deze belasting. In verband met een en ander werd op 31 December van hetzelfde jaar de uitkering aan turf opnieuw geregeld; deze werd bepaald op 10 tot 15 ton turf voor een dubbel bewoond huisje en 7 tot 10 ton voor een enkel huisje. Deze turf werd gemeenlijk aangekocht in Stompwijk of Vrijenban. Bovendien kreeg ieder 6 pond kaarsen voor verlichting.

Op den duur gaven deze uitkeringen in natura aanleiding tot telkens terugkerende moeilijkheden. In later jaren besloten regenten daarom een halfjaarlijkse uitkering in geld te doen, welke nog geregeld in de maanden Mei en November plaats vindt. Toen in de 19de eeuw gasverlichting in het Hofje werd aangelegd, kwam aan de primitieve verlichting met kaarsen of petroleum een einde, waardoor de uitdeling van kaarsen niet meer nodig was. In 1932 werd in het gehele Hofje electrisch licht aangelegd.

De gebeurtenissen van het jaar 1795 gingen ook voor het Hofje niet geheel onopgemerkt voorbij. Zoals verondersteld mag worden, dat bekend is, was bij een in 1796 uitgevaardigd decreet bepaald, dat de familiewapens in de kerken van ons vaderland moesten worden verwijderd. De toenmalige hoofdofficier Ruysch heeft, gelijk de administrerende regent Mr Joan Willem Graswinckel in 1819 schreef, „op een revolutionaire wijze kunnen goedvinden” om dit decreet uit te strekken tot alle wapens, waardoor ook de wapens van de stichter en de latere herbouwers van het Hofje in de Van der Mastenstraat werden afgebeiteld. „Dan, bij de eerste gelegenheid na de gezeegende omwenteling van den jare 1813”, gaat de regent voort, zijn bij het verven van de voorgevel van het Hofje de vroegere wapens weder aangebracht en tezelfder tijd zijn er de namen der geslachten onder gezet, hetgeen vroeger niet geschied was ¹⁾.

¹⁾ Idem' No. F, 1.

Behalve het wapen Sasbout prijken nu op de gevel de wapens der geslachten De Groot, Van Overschie en Graswinckel, alsmede die van de regentessen ten tijde der verplaatsing in 1660, nl. Graswinckel, Van der Dussen en van Swieten, Van der Wiel.

In 1806 ontvingen regenten een schrijven van de Kamer der Wethouders van Delft, waarin zij uitgenodigd werden, ingevolge een besluit van de Gedeputeerden uit het Departementaal Bestuur van Holland dd. 15 Juli 1806, om enige inlichtingen over het Hofje te geven. Deze werden verstrekt, maar toen een jaar later een soortgelijke opgave werd verzocht, ditmaal ten behoeve van de Drost van het Kwartier Rotterdam, meende de toenmalige administrerende regent zich te kunnen refereren aan het antwoord van een jaar geleden. Hernieuwde vragen om inlichtingen volgden in Juli 1810 namens de Landdrost van het Departement Maasland en in 1812 namens de Sous-Préfet, welke uitvoerig werden verstrekt. Na de herstelling van het Koninkrijk bleef het inzenden van vragenlijsten voortgang hebben, waarop in 1818 en 1820 geantwoord werd. Maar toen op 12 November 1822 een hernieuwd verzoek om inlichtingen inkwam, begon dit herhaalde vragen de regenten te verdrieten en zij verzochten daarom van de gevorderde gedetailleerde opgave te worden geëxcu-seerd, aangezien het Hofje een „zuiver particulier familiegesticht en privaat eigendom van des stichters teegenswoordige naastbestaanden, die daar over alleen en bij uitsluiting de beschikking hebben, is en blijven moet en hetwelk daarom onzes inziens niet begreepen kan worden te behooren tot die Godshuizen of Gestichten van eenen anderen oorsprong of bedoeling, als waarvan de gevraagde informatiën gevorderd”. Met dit antwoord, dat bij latere vragen telkens herhaald werd, is blijkbaar genoeg genomen ¹⁾.

De aanvang der 19de eeuw verliep in het Hofje voor het overige zonder gebeurtenissen, welke der vermelding waard zijn. Echter is het niet met onverdeelde instemming, dat wij hier gewag moeten maken van een besluit van regenten, in 1839 genomen, om, tot meerder gerief van de bewoners het inwendige der huisjes te wijzigen, hetgeen noodzakelijker

¹⁾ Idem, No. F, 1.

wijze een algehele verbouwing van de voorgevel met zich bracht, welke daardoor zijn karakteristiek uiterlijk zou verliezen. Oorspronkelijk toch waren de huisjes voorzien van boven- en benedendeuren met kleine luifels; de deuren geven rechtstreeks toegang tot de grootste der twee kamers, die van ramen met kruiskozijnen waren voorzien. Slechts de twee meest westelijk gelegen huisjes hadden in het midden een gang met een voordeur, die toegang gaf tot de straat. Ongetwijfeld waren er bezwaren tegen het in letterlijke zin „met de deur in huis vallen” bij de vijf andere huisjes, en daarom besloten regenten in 1839 om alle huisjes van gangen en eigen voordeuren te voorzien. Het resultaat der daarmee gepaard gaande verbouwing is verre van fraai te noemen en het lijkt geenszins onmogelijk, dat het beoogde doel evenzeer met wat meer piëteit voor het oude bereikt had kunnen worden.

Nadat een bestek was opgemaakt ¹⁾, werd aan de timmerman A. Dijkgraaf opgedragen het maken van 14 schuifkozijnen van best Riga hout alsmede van 7 deurkozijnen; de ramen zouden van eikenhout moeten zijn, de deuren en panelen van wagenschot, terwijl de blinden van grenenhout zouden worden vervaardigd. Voor deze verbouwing werd een som van f. 1035.50— besteed, terwijl voor het uitbreken van de oude en het aanbrengen en weer vastmetselen van de nieuwe kozijnen nog f. 225,— werd betaald. De gevel werd gepleisterd en daarna geverfd. Te zelfder tijd werd het dak van nieuwe pannen, 1000 in getal, en werden de schoorstenen van nieuw lood voorzien. In 1936 werd het dak wederom geheel vernieuwd, hetgeen zeer noodzakelijk bleek, en toen tevens van een afgeschoten binnenkap voorzien, waardoor de huisjes, en vooral de tochtige zolders, meer beschermd tegen koude en tegen lekkages zijn geworden. Om het werk te voltooien, was in 1841 een stoep voor de huizen aangelegd, waarvoor 19000 stenen verwerkt werden.

In het jaar 1875 besloten regenten op de 8ste September het driehonderdjarig bestaan van het Hofje met enige feestelijkheid te herdenken. In de eerste plaats werd een extra-uitkering aan de inwonenden gedaan, maar ook de andere gestichten te Delft werden niet vergeten. Het Gereformeerd Oude Man-

¹⁾ Idem, No. O, 13.

nen, en Vrouwenhuis, het Gereformeerd Weeshuis, het Rooms-Katholiek Oude Mannen- en Vrouwenhuis, het Rooms-Katholiek Weeshuis, het Gereformeerd Meisjeshuis en het aan het Hofje grenzende, in 1707 gestichte Hofje van Elisabeth Pauw, ontvingen giften. Het Hofje was 's avonds geillumineerd en er werd een vuurwerk afgestoken. De Delftse Courant van 9 September 1875 geeft een uitvoerig relaas van deze festiviteiten ¹⁾.

Van het in de zogenaamde schilderijenkamer in het Hofje hangend schilderij van Jacob Jans zoon Graswinckel, de Delftse Wonderdokter, werd in 1884 een fotografische reproductie gemaakt en een afdruk aangeboden aan Mevrouw Bosboom-Toussaint, die door haar werk „De Delftsche Wonderdokter” de persoon van deze telg uit het geslacht Graswinckel had vereeuwigd. Een zelfde portret werd ten geschenke gegeven aan de student, die ter gelegenheid van de maskerade van het studentencorps te Delft in Juli 1888 de persoon van genoemde Jacob Jans zoon Graswinckel voorstelde. In deze maskerade werd een episode uit de zo even genoemde roman van Mevrouw Bosboom-Toussaint voorgesteld, en wel het huwelijk van Mabelia Graswinckel met Juliaan van Egmond. Alhoewel deze episode fictief was, was de roman nochtans zo geheel saamgevoegen met historische personen uit het geslacht Graswinckel, waaronder genoemde Jacob Jans zoon een eerste plaats inneemt, dat de meeste familieleden zich verenigden in het Hofje, om aan de hoofdpersonen van de maskerade een ovatie te brengen en een bloemenhulde aan te bieden. Des avonds was het Hofje met gas geillumineerd en het spreekt van zelf, dat de bewoonsters bij dit feest niet vergeten werden.

Eveneens werd het Hofje verlicht en versierd ter gelegenheid van de inhuldiging van Koningin Wilhelmina in 1898. In dat jaar en in volgende jaren vonden nog enige herstellingen aan het Hofje plaats. In 1898 werden alle ramen en voordeuren aan de voorzijde vernieuwd. In 1936 volgde de vernieuwing van het dak, waarover reeds gesproken is en in 1937 besloten regenten tot het bouwen van een vrijstaand gebouw in de tuinen van het Hofje en van het aangrenzende vroegere regentenhuisje, waar de aan de stichting behorende schilderijen be-

¹⁾ Idem, No. F, 2.

ter dan tot nu toe konden worden opgehangen. Dit nieuwe gebouw zou dan tevens als regentenkamer kunnen dienst doen.

De schilderijen waren met enig meubilair tot die datum ondergebracht in een kamertje in een der huisjes, waar zij veel te dicht opeen hingen; de juffrouw, die in dat huisje woonde, moest zich met een slaapkamertje op de tot 1936 zeer tochtige zolder behelpen, maar bovenal waren de schilderijen niet geheel brandvrij bewaard. Dit alle waren de redenen, welke regenten er toe brachten over te gaan tot het doen bouwen van een afzonderlijk schilderijenzaaltje. Zij besloten tezelfder tijd de collectie aan de Staat der Nederlanden in eigendom aan te bieden onder beding, dat de schilderijen te allen tijde in het Hofje zouden blijven hangen. Door deze handelwijze meenden regenten de zekerheid te hebben, dat niet te eniger tijd schilderijen uit het bezit van het Hofje zouden geraken.

Bij deze gelegenheid schonk de administrerende regent, Luitenant-Generaal b.d. Jhr A. F. K. Graswinckel te Breda de familieportretten, welke zich in zijn particulier bezit bevonden, ten getale van dertien, eveneens aan de Staat der Nederlanden, onder hetzelfde beding, nl., dat zij te allen tijde in het Hofje zouden blijven hangen, met dien verstande, dat de overbrenging der collectie niet zou plaats vinden gedurende zijn leven of dat zijner echtgenote en kinderen.

Beide schenkingen werden door de Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen namens de Staat der Nederlanden aanvaard. Aan Jhr A. F. K. Graswinckel werd als blijk van erkentelijkheid voor de tweede der genoemde schenkingen bij Koninklijk Besluit van 15 September 1937 de zilveren erepenning voor belangstelling in verzamelingen van Wetenschap en Kunst toegekend. Helaas mocht hij de voltooiing van de schilderijenzaal niet meer beleven.

De opening vond op 1 October 1938 plaats in tegenwoordigheid van een aantal autoriteiten, familieleden van de regenten en genodigden, onder wie de Heer P. Visser, die als chef van de Afdeling Kunsten en Wetenschappen van het Departement van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen de Minister vertegenwoordigde, Jhr Mr Dr E. A. van Beresteyn, hoofd van de Afdeling Iconografie van het Rijksbureau voor Kunsthisto-

rische en Iconografische Documentatie, Mr J. K. van der Haagen, beheerder van het „Prinsenhof” te Delft, Mej. P. Beydals waarn. Gemeente-archivaris te Delft, en vele anderen. Na een korte historische uiteenzetting van de administrerende regent werd de collectie schilderijen bij monde van Jhr Mr Dr van Beresteyn door de Staat aanvaard.

In 1949 schonk vervolgens de administrerende regent Jhr Dr D. P. M. Graswinckel een zestal portretten van leden en aangehuwde leden van zijn geslacht aan het Hofje. Deze portretten, welke alle van zeer fraai gebeeldhouwde lijsten met wapens zijn voorzien, bleken door hun groot formaat de oorspronkelijke regentenkamer nagenoeg geheel te vullen. Uitbreiding was derhalve noodzakelijk, te meer, omdat ook nog van andere zijde enige portretten te wachten waren. Een onbewoonbaar verklaarde woning, aan de oostzijde grenzende aan het Hofje, werd daarom tot schilderijenkamer verbouwd, nadat van Burgemeester en Wethouders de toezegging was verkregen, dat dit huisje niet voor bewoning zou worden aangevozen.

Vervolgens schonk in 1954 de weduwe van de in December 1953 overleden toezierende regent Jhr A.E. F. Graswinckel enig antiek meubilair en een fraaie collectie Oud-Delftse pauwstaarten borden en schotels, welke schenking niet weinig tot verfraaiing van het geheel bijdraagt.

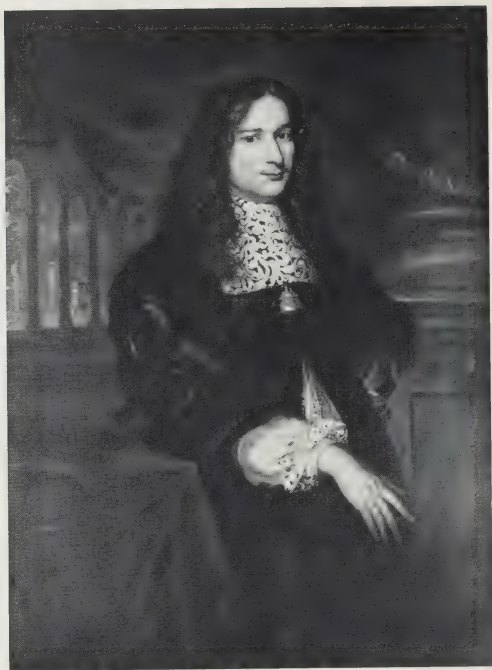
Zo is hier in een passende omgeving een aardige collectie portretten bijeengebracht, welke de aantrekkelijkheid van het Hofje verhoogt, doordat zij een stukje historie van Delft en van de geslachten der regenten bevat, en toch ook weer niet alleen van lokaal-historische betekenis is.

Intussen, het liefdadig oogmerk van de stichter, het verlenen van huisvesting aan oude behoeftige dames, blijft voor de regenten hoofddoel. Mogen nog velen genieten van de voordelen, welke het „Hofje van Gratie” biedt. En mogen zij daarvan ook lang genieten, gelijk die in 1898 overleden bewoonster, die de gezegende leeftijd van 92 jaren bereikte, en daarvan niet minder dan 40 jaren in het Hofje had gewoond.

Cornelis de Groot (1613—1661), kapitein bij de Gardes te Voet, landdrest van de Meijerij.

Verz. „Graswinckel”.

Mr Benjamin Fagel (1642-1705)
door J. de Baen, 1676

Verz. Graswinckel.

Jacoba Graswinckel, echtgenote van Mr Benjamin Fagel,
door J. de Baen, 1676.

Verz. Graswinckel.

Het Hofje van Gratia te Delft; tussenzijde

BIJLAGE I

FUNDATIEBRIEF VAN HET HOFJE VAN GRATIE TE DELFT DD. 1571.

Ick Pieter Pietersz. Sasbout geefve ende maecke eygen ende erfelicken die huysinge mitte erfve, staende up die Geer binnen deeser stede puerlicken omme Godts willen mitte ses huysgens die ick daer up doen tymmeren hebbe, ende sijn genaemt die Hoefgens van Gratien, omme hier huysvestinge te gefven ende in te laeten bewoenen ses paer arme oude persoenen, oudt weesende vijftich jaeren in echtelicke staet sijnde sonder dat dieselfde persoenen eenyge kinderen bij hemlyudens zullen hebben, die mit hem inwoenen sullen, ende dat diegeenen, die daer inwoenen, geen nachtslaepers in en sullen neemen ofte andere inwoenders mit hemlyudens. Ende soo wanneer daer yemant van dengeenen, die in deese huysingen woenen, oflijvich wordt, daer van sal blijfven tot profijt van dieselfde huysse voorsz. tot onderhoudenisse van dien den besten tabbert off hoer beste pandt, dat se afterlaeten sullen van den ieerste uflivygen ende sal den anderen lanckx levende daer in blijfven 't leefven lanck, ten waer uff hij uf sij weeder hilickte ofte misbruyckte, altijt tot seggen van de regierders van de selfden huysse, die nu sijn ofte naemels weesen sullen. Ende wanneer den lesten quam te sterfven, sal daer meede blijfven tot agmentatie ende onderhoudenisse van de voorsz. huysgens ende lasten van dien van ses ponden hollants upstaende mits daerbij imployerende altoes dat van 't voir huys, schuyer ende die tweede solders, die over die 1111 huysgens sijn of comen sal van huyer ofte anders tot goedtduincken van de regierders als voeren. Ende geefve over, dat van nu voortaan hier gifters ende thoesynders van weesen sullen voor die ierste reyse mijn drie kinderen als Grietgen, Aeltgen ende Marritgen mit hoer mans in der tijt weesende, ende nae haer overlijden 11 of 111 die ouste ende naeste van den bloede mit

een of twee van de jonste gasthuysmeesters van den ouden gasthuys in der tijt weesende, die welcken sullen moegen uutssetten die onvredelijcken leeven ofte misbruyckten, tot huerlyuyder discretie; ende die van den bloede is ende plaetse omme Godts willen begeeren, sullen geprefereert weesen voir andere, ende een arme schamele porter voor een vreemde.

(was geteekent) P. Sasbout.

1571.

BIJLAGE II

LIJST VAN REGENTEN EN REGENTESSEN VAN HET HOFJE VAN GRATIE TE DELFT.

1. Pieter Sasbout Pieters zoon, burgemeester van Delft enz., stichter.
2. Grietje Sasbout Pieters dochter.
3. Aaltje Sasbout Pieters dochter.
4. Marytje Sasbout Pieters dochter.
5. Frans van der Dussen Huygens zoon, thesaurier van Delft, heer van Haringkarspel ¹⁾.
6. Jacob van der Dussen Huygens zoon, burgemeester van Delft, heemraad van Delfland ¹⁾.
7. Grietje van Opmeer Pieters dochter, gehuwd met Jacob Frans zoon van der Wiel ²⁾.
8. Claasje van der Dussen Huygens dochter ¹⁾.
9. Sophia van der Wiel Jacobs dochter, gehuwd met Andries van Swieten.
10. Catharina van der Dussen Jacobs dochter, tweemaal gehuwd.
11. Maria van der Dussen Jacobs dochter, gehuwd met Cornelis Abrahams zoon Graswinckel, kerkmeester der Oude en Nieuwe Kerk te Delft.
12. Maria Sasbout van Overschie, weduwe van Wolphert van Borsselen ³⁾.

¹⁾ Magdalena, dochter van Pieter Sasbout Pieters zoon, was gehuwd met Hugo van der Dussen, vader van Frans, Jacob en Claasje van der Dussen (Nos. 5, 6 en 8).

²⁾ Sophia, dochter van Pieter Sasbout Pieters zoon, was gehuwd met Pieter van Opmeer, vader van Grietje van Opmeer (No. 7).

³⁾ Pieter Sasbout, de stichter van het hofje, had een zoon Lucas, gehuwd met Maria de Groot. De uit dit huwelijk geboren dochter Lucasie trouwde met Pieter van Overschie. Uit deze echtverbintenis sproot Pieter Sasbout van Overschie, die de naam Sasbout bij die van zijn geslacht voegde. Deze Pieter Sasbout van Overschie trouwde twee maal; uit zijn eerste huwelijk werden hem o.m. geschonken Maria Sasbout van Overschie (No. 12), gehuwd met Wolphert van Borsselen, Petronella Sasbout van Overschie (No. 13), gehuwd met Pieter van der Houff, en Geertruy Sasbout van Overschie (No. 15), die alle regentes van het hofje zijn geweest. Zijn zoon François, gehuwd met Volкера Briel, die echter geen regent is geweest, had een zoon Frederick Wolphert van Overschie, die als regent van het

13. Petronella Sasbout van Overschie, gehuwd met Pieter van der Houff, oud-schepen van Delft.
14. Isaac Graswinckel Cornelis' zoon, secretaris van de Weeskamer en schepen te Delft.
15. Geertruy Sasbout van Overschie.
16. Frederick Wolphert Sasbout van Overschie, majoor te Delft.
17. Geertruy Graswinckel Cornelis' dochter, gehuwd met meester Reyer van der Burch.
18. Meester Franc van der Burch Reyers zoon ¹⁾.
19. Maria van der Burch Reyers dochter.
20. Alida van der Burch Reyers dochter.
21. François Jacob Sasbout van Overschie Frederick Wolpherts zoon, raad en schepen van Delft.
22. Meester Reyer van der Burch Francs zoon, burgemeester van Delft.
23. Magdalena Elisabeth Sasbout van Overschie Frederick Wolpherts dochter.
24. Anna Maria van Overschie Frederick Wolpherts dochter, gehuwd met meester Bartholt baron van Slingelandt, raad en schepen van Delft.
25. Pieter van der Houff Frans' zoon.
26. Petronella Catharina van der Burch, gehuwd met Wilhelmus Johannes Snethlage, predikant ¹⁾.
27. Elisabeth Christina baronesse van Slingelandt, gehuwd met David Graswinckel, burgemeester van Delft, bewindvoerder van de Oost-Indische Compagnie te Delft, enz.
28. Meester Franc van der Burch Jans zoon, oud-burgemeester van Delft ¹⁾.
29. Meester Franc van der Burch meester Willems zoon, presidentschepen van Delft. ¹⁾.

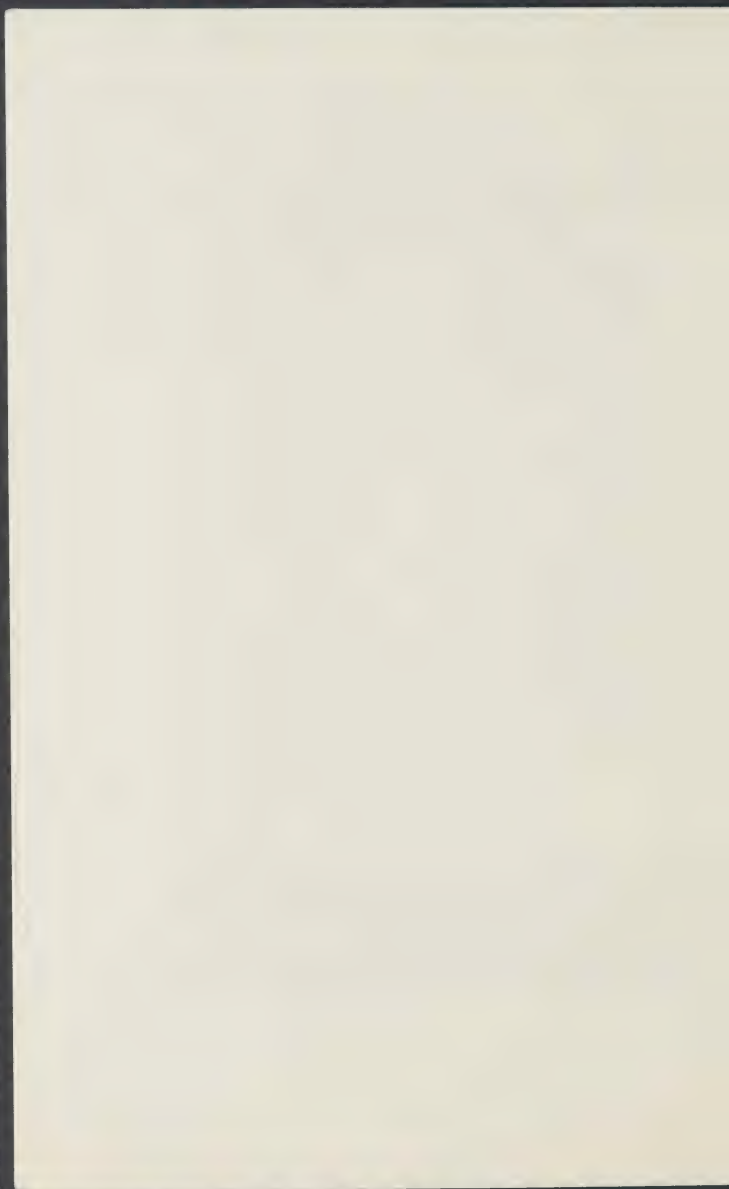
hofje voorkomt (No. 16). Diens zoon en dochter François Jacob Sasbout van Overschie (No. 21) en Magdalena Elisabeth Sasbout van Overschie (No. 23) zijn eveneens achtereenvolgens regent en regentes geweest en hetzelfde was het geval met François' dochter Anna Maria van Overschie, die gehuwd was met meester Bartholt baron van Slingelandt (No. 24). Uit dit huwelijk is gesproten Elisabeth Christina baronesse van Slingelandt, (No. 27), die gehuwd was met David Graswinckel, burgemeester van Delft.

¹⁾ Meester Franc van der Burch (No. 18) had tot zoons meester Reyer (No. 22), Jan en Willem van der Burch. Petronella Catharina van der Burch (No. 26) was een dochter van meester Reyer van der Burch (No. 22), meester Franc van der Burch (No. 28) een zoon van bovengenoemde Jan, en meester Franc van der Burch (No. 29) een zoon van bovengenoemde de Willem van der Burch.

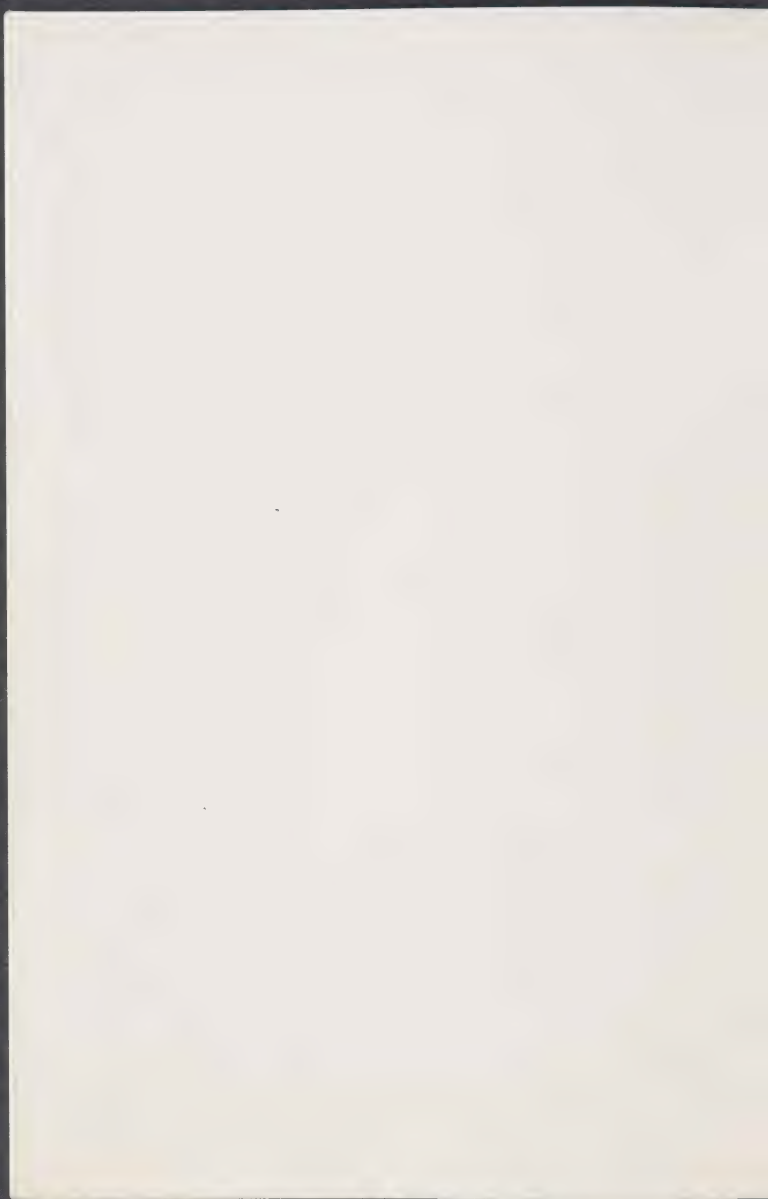
30. Meester Joan Willem Graswinckel Davids zoon.
31. Meester Dirk Graswinckel Davids zoon.
32. Willem Graswinckel des Villates meester Joan Willems zoon, Directeur van Politie te Delft.
33. Margaretha Johanna Sas, weduwe van Willem Graswinckel des Villates.
34. Gijsbertus Jacobus Graswinckel des Villates Willems zoon.
35. David Christinus Graswinckel meester Dirks zoon, gepensionneerd hoofdofficier ¹⁾.
36. Jhr. Dirk Petrus Marius Graswinckel Herman Barthouts zoon, predikant ¹⁾.
37. Christiaan Willem Johan Cornelis baron van Boetzelaer ²⁾.
38. Bernardus Engelbertus Graswinckel Abrahams zoon, industrieel ¹⁾.
39. Bernardus Wilhelmus Graswinckel Bernardus' zoon, industrieel.
40. Jhr. Augustinus Frederik Karel Graswinckel, luitenant-generaal.
41. Bernard Conrad Graswinckel Bernardus' zoon, kapitein ter koopvaardij.
42. Jhr. Dr. Dirk Petrus Marius Graswinckel Augustinus' zoon, Algemeen Rijksarchivaris.
43. Jhr. August Ernest Frederik Graswinckel Augustinus' zoon, assuradeur.
44. Jhr. Dirk Petrus Marius Graswinckel Cornelis' zoon, gedurende zijn minderjarigheid vertegenwoordigd door zijn vader Cornelis Eliza Graswinckel, kunstschilder.

¹⁾ Meester Dirk Graswinckel Davids zoon, gehuwd met Dyonisia Jenette van Schuylenburch, had behalve David Christinus (No. 35) o.a. nog als zoons: Abraham, gehuwd met Hendrika Anthonetta Bergmann en Herman Barthout, gehuwd met Carolina Louize Charlotte Dorothea Abresch. Jhr. Dirk Petrus Marius Graswinckel (No. 36), was een zoon uit laatstgenoemd huwelijk, terwijl Bernardus Engelbertus Graswinckel (No. 38) een zoon was van Abraham en Hendrika Anthonetta Bergmann.

²⁾ Cornelia Hillegonda Graswinckel, dochter van meester Joan Willem (No. 30) en Anna Petronella des Villates, trouwde Willem Gustaaf Jacob baron van Boetzelaer. Een hunner zoons was Christiaan Willem Johan Cornelis baron van Boetzelaer (No. 37).

2. In the same book is mentioned that the painted person is passed off as Jacob Janszoon, the Delft wonderdoctor. This Jacob Janszoon Graswinckel(1536-1624) was older than Cornelis Abrahamsz,(1582-1664), but they might have known each other.

Jacob Janszoon did a lot of good for poor and sick people in Delft. He lived very quiet and simple and got the nickname of "the Delft heremiet"(hermit), which probably was corrupted by the people to "the Delft Israelite".

Moreover there is a painting of Jacob Jansz., which shows that his face was much more refined and thinner than the face of the man on your painting.

This painting hangs in "Het Hofje van Gratie te Delft", a philanthropic foundation for 7 old ladies and at the same time a small museum in which several paintings are of the Graswinckel-family. *11-7-52*

3. Referring to the Graswinckel family-book and the above items we might conclude that your painting is a portrait of Cornelis Abrahamszoon Graswinckel. The question arises however, how it is possible that this painting came in the United States of America. The following explanation might be given:

Abraham Graswinckel(1793-1851) brewer in Delft could have obtained the painting of Cornelis, who also was a brewer.

Abraham had a son Johan Hendrik(1821-1867), who was married for the first time to Marguerite Boissevain. They had a son Arend(1847-1927), who was an accountant.

Arend married in 1871 Emma Wolff in Ruhrort(Germany). In 1872 their daughter Mabelia was born.

In 1878 Arend and his family emigrated to the United States, first to Chicago and afterwards to New York, where he died in 1927.

His daughter Mabelia, who I met in 1952 in New York, died about 1960. She told me that her father had financial a very difficult time in New York, so it is quite possible that he sold the painting of Cornelis.

I sincerely hope that the above information interest you.

In the meantime I would very much appreciate if you could send me 8 à 10 copies of the oleography and description for my family, "het Hofje" and especially for the Netherlands Iconographic Institute in the Hague, where ~~all~~ the portraits and particulars from well-known Dutch families are kept.

11-7-52

Jhr. Mr. D. P. M. GRASWINCKEL
Telefoon 8765 (01751)
Postgiro-rekening 151107

Oranjestaan 6. Oktober 7th 1970
WASSENAAR,

Aldrich Chemical Company, Inc.
940 West St. Paul Avenue
MILWAUKEE
Wisconsin 53233
U.S.A.

Dear Sirs,

I was very pleased to receive your nice oleography from a painting, which might represent Cornelis Abrahamsz. Graswinckel(1582-1664), a wellknown ancestor.

As you'll understand I am very interested to know who the owner is of this painting(name and address)and when and how it came into his possession.

The existence of this painting was known.

In the supposition that you and the owner are interested in the facts, which are known of this painting in Holland, and because in your printed description some facts mentioned are not quite right and clear, I give you the following information.

In the book about the Graswinckel-family "Geschiedenis van een Delfts Brouwers-en Regentengeschicht (History of a Delft Brewer-and Governorsfamily), written by my cousin the late Jhr. Dr. D. P. M. Graswinckel, Master of the Rolls in the Hague (issued by Martinus Nijhoff 1956) is mentioned on page 86: "that in the property of Mr. Engelbert Graswinckel(1653-1738) also a brewer in Delft, a painting was found, representing a man with a jug in the hand, painted by C. Verhout. This painting was undoubtedly the same, that was owned later by Mrs. M. C. Ravesteyn-Graswinckel, of which painting Tako Jelgersma sketched a reproduction in 1781.

On the Verhout genre-painting (Verhout lived in the middle of the 17th century in Gouda) is a small weapon(heraldic figure). This painting was passed off as a portrait of Jacob Janszoon Graswinckel, "the wonderdoctor in Delft".

So far the Graswinckel family-book.

Referring to your printed description you send with the oleography, some questions arise:

1. In the above mentioned book is referred to the weapon of the family Graswinckel on the painting: 3 rays(black) on a silver (white) shield. This weapon(heraldic figure) fails on the oleography and also probably on the original. Is it possible that this disappeared by a former restoration?

-3-

Of course I'll be glad to pay your expenses.

Thanking you in advance for your cooperation,
I remain, dear Sirs,

Yours sincerely,

W. H. Hammond

Huntington T. Block Insurance Agency, Inc.

Aon Risk Services, Inc. of Washington, D.C.
1120 20th Street, N.W., Washington, D.C. 20036-3406
202/223-0673 Fax 202/331-8409 800/424-8830

July 29, 2002

CERTIFICATE OF INSURANCE

This memorandum is for information only; it is not a contract of insurance but attests that a policy as numbered herein, and as it stands at the date of this certificate, has been issued by the Company. Said policy is subject to change by endorsement and to assignment and cancellation in accordance with its terms. The following is information from the policy.

Policy Type: Museum Collection and Temporary Loans
Named Insured: Albany Institute of History and Art
Address: 125 Washington Avenue
Albany, NY 12210
Dates: From: August 1, 2002 To: December 31, 2002
12:01 A.M. Standard Time at the place of issuance.

Limits of Liability \$600,000.

Description of work(s) of art:

Pieter Claesz, "Still Life with Roemer, Shrimp and Roll," 1646
Oil on Panel, Insurance Value \$300,000.

Constantijn Verhout, "Portrait of Cornelis Abrahamsz Graswinckel," 1660's
Oil on Panel, Insurance Value \$300,000.

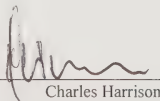
It is further understood and agreed that the insurance provided is "All Risk" and on a Wall to Wall basis, subject to the standard terms, conditions and exclusions of the captioned policy.

It is further understood and agreed that loss or damage sustained from "Terrorism" is provided by the captioned policy.

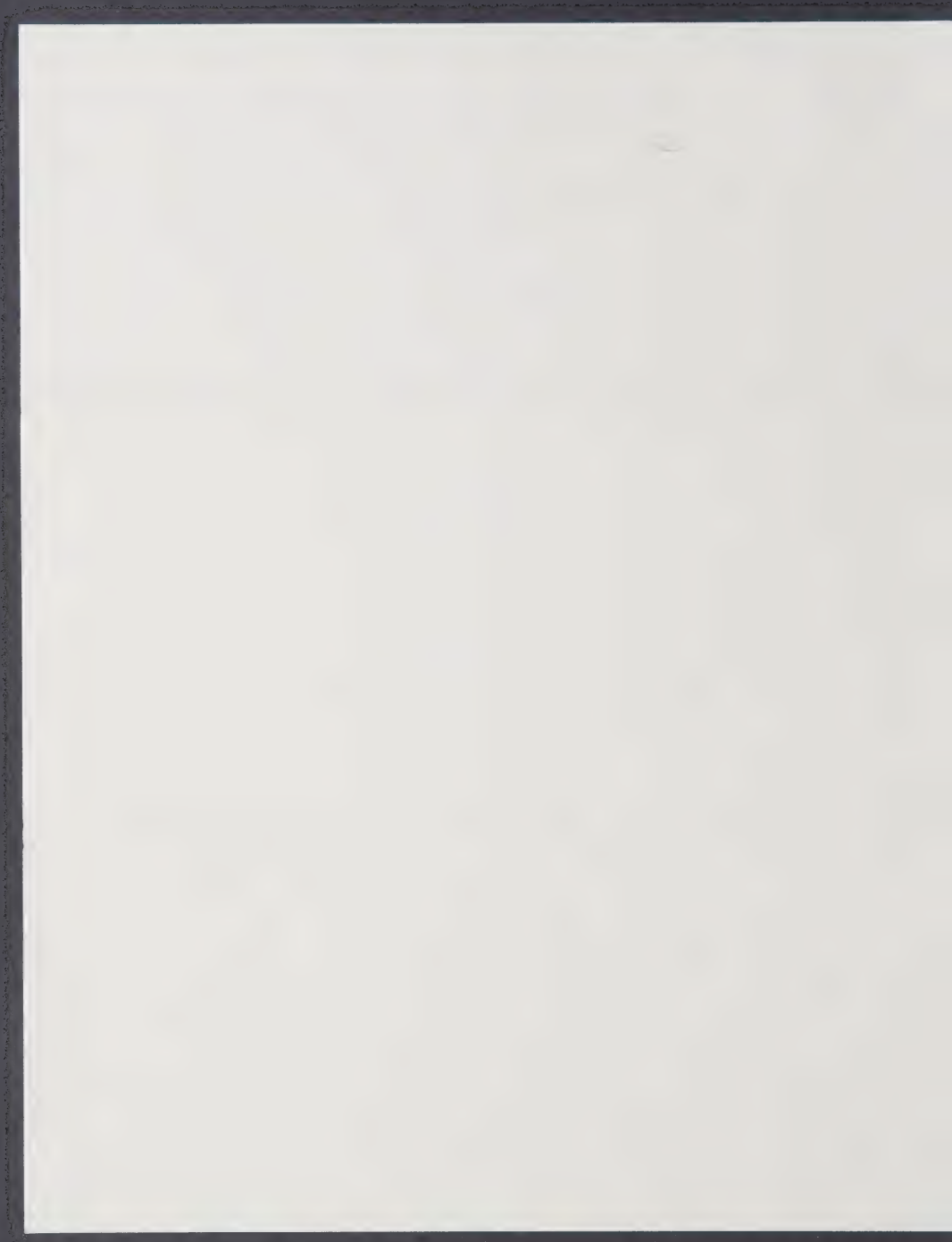
Company(s) and Policy Number(s) ACE Fire Underwriters Insurance Company, MVP120010824

Certificate issued to: Dr. Alfred and Isabel Bader
2961 North Shepard Avenue
Milwaukee, WI 53211

Authorized Representative: _____

Charles Harrison - Vice President

MCERT Dated: 07/29/02 3:15 PM

WEST

Print File
ARCHIVAL PRESERVERS

WWW.PRINTFILE.COM

INSERT EMULSION SIDE DOWN

ST-72A NO. 431

DATE:

ASSIGNMENT:

FILE NO.:

DATE

ARCHIVAL PRESERVES

Print Life

ADDRESS

W.A.W. PRINTLIFE.COM

FILE NO.

PAPERLIFE FOUNDATION SIDE D ONLY 2007-01-01

The Hague, April 7, 1960.

Dr. Alfred Bader
2961 N. Shepard Ave.
Milwaukee 11, Wisconsin.

Dear Mr. Bader,

Thank you so much for your kind letter of March 31. I regret that I was unable to come to Milwaukee when passing through Chicago. As to the photographs: the Verhout is reproduced in the Dutch magazine "Beeldende Kunst" 19e jg. nr. 88. It was formerly with the following Art Dealers: J. Leger & Son, London 1932; R.H.Ward, London 1936; D.A.Hoogendijk, Amsterdam. It is said to represent a member of the Delft family Graswinckel, but I do not know how this idea came about. The so-called Nicolaes Maes seems to be a R. Covyn; it was formerly with Art Dealer A. Reyre, London, Oct.1928.

Yours very sincerely,

H. Gerson.

Netherlands Institute for Art History
7 Kerkstraat Vijverberg
The Hague, Netherlands.

OUVRIR ICI / HIER OPENEN

AEROGRAMME
LUCHTPOSTBLAD

Dr. Alfred Bader
2961 N. Shepard Ave.
MILWAUKEE 11, Wisconsin.
U. S. A.

PAR AVION / PER LUCHTPOST

EXPÉDITEUR / AFZENDER

Netherlands Institute for Art History
7 Korte Vijverberg
THE HAGUE, Netherlands.

NIETS INSLUITEN!

INDIEN ZULKS TOCH GESCHIEDT, DAN WORDT DEZE BRIEF PER BOOT / TREIN VERZONDEN

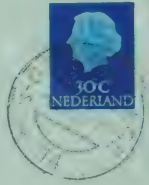

MAN OF THE PEOPLE

VERHOUT

OUVRIR ICI / HIER OPENEN →

AEROGRAMME
LUCHTPOSTBLAD

Dr. Alfred Bader
2961 N. Shepard Ave.
MILWAUKEE 11, Wisconsin.
U. S. A.

PAR AVION / PER LUCHTPOST

EXPÉDITEUR / AFZENDER

Netherlands Institute for Art History
7 Korte Vijverberg
THE HAGUE, Netherlands.

NIETS INSLUITEN!

INDIEN ZULKS TOCH GESCHIEDT, DAN WORDT DEZE BRIEF PER BOOT / TREIN VERZONDEN

MAN OF THE PEOPLE

VERHOUT

THE MIDLAND ART ASSOCIATION PRESENTS

Selections from the

ALFRED BADER COLLECTION of 17th CENTURY DUTCH PAINTINGS

Sponsored by the Aldrich Chemical Company, Milwaukee, Wisconsin

SEPTEMBER 10 THRU OCTOBER 7

Exhibition Hall - Grace A. Dow Memorial Library

***Gallery is open 1:30 to 3:30 p.m. weekdays
and from 1:00 to 5:00 p.m. Saturdays***

Closed Sundays and Holidays

A members' reception will be held for Dr. Bader in the library lounge Sunday, September 11, 2:00 to 4:00 p.m.
He will speak informally about his collection.

DOMINION GALLERY

1438 SHERBROOKE ST. WEST, MONTREAL

TELEPHONE: VICTOR 5-7471

CABLE: DOMGALLERY MONTREAL

Dr. Alfred Bader,
2961 N. Shepard Avenue,
Milwaukee 11, Wisc.

February 3rd,
1960

Dear Dr. Bader,

I thank you for your letter of February 2nd.

Unfortunately I have to decline your offer of \$2,000. for the painting "A Man of the People" by Constantia Verhout. This painting is my private property which I brought with me into Canada and for this reason I do not have to pay any income tax on it, if I sell it, and I do not care to lose \$1,000.

Should you decide to acquire the painting for \$3,000. we would, of course, gladly send you the negative of the photograph and articles on the artist.

For the reasons given above I am unable to accept your offer of ^{either} the two paintings.

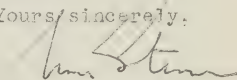
Furthermore, I thank you for sending me the book on Edmund Pick-Morino, and I assume that you wish me to return this book after perusal to

Miss R. Wolff
5830 Cote St. Luc Road, N.D.G.,
Montreal 28.

It is beautifully published.

With kindest personal regards to you and Mrs. Bader.

Yours sincerely,

Max Stern, Ph D.

Dr. S/HG

DR. WALTHER BERNT
MÜNCHEN 23, MOTTLSTR. 13

München, den 1. September 1937
Herrn Dr. ...

Sehr geehrter Herr Doktor!

Ihre freundliche Briefe sind mir sofort gekommen, und ich habe
Ihr geantwortet.

Ich möchte Ihnen mitteilen, dass ich Ihre Briefe und Ihre
Bilder sehr gerne lese, da ich das Bild von Ihnen sehr
gern habe. Ich habe auch ein Foto von Ihnen gemacht,
das ich Ihnen schicken möchte. Das Bild ist besonders reizvoll in der
stillen, bescheidenen Umgebung, aber auch die verschleierte Ansicht der
Landschaft und die schattigen Bäume sind sehr schön. Ich habe von
Ihnen nur einige wenige Bilder, von denen das vorliegende wohl das
schönste ist. Es ist auch dadurch interessant, dass es ein
stilles Bild eines Mannes zeigt. Die Landschaft ist sehr
schön, und die Bäume sind sehr schön. Es würde ich Ihnen
gern in einem etwas niedrigeren Preise die Aufnahme geben.
Ich habe von der Aufnahme noch nichts schreiben, da
das Material in München noch nicht verfügbar ist. Allgemein ist
dieser Mann, der ich vor vielen Jahren einmal sah, zu sehen,
denn die Preise aller dieser Bücher sind sehr hoch, und
ich möchte Ihnen und vor allem die Bildner selbst, aber alle
Bilder von Ihnen, also ein gutes Bild zu bekommen. Ich
möchte Ihnen auch mitteilen, dass die Aufnahme des Bildes
selbst, aber ein kleiner Druck mit mir, dass er das Bild
für die Aufnahme ist. Ich möchte Ihnen auch mitteilen,
dass ich den Bildner noch einmal schreiben werde.

In den besten Wünschen

Dr. Walther Bernt

DR. WILLIAM BERRY
1870

[The body of the document contains several pages of extremely faint, illegible text, likely bleed-through from the reverse side. The text is too light to transcribe accurately.]

[A small, faint mark or signature is visible in the lower-left quadrant of the page.]

DR. WATTHEB BERNT

München, Ostbahnhof 17.

1. April 1901.

Ihr verehrtes Herr Doktor Baur!

Es tut mich sehr leid, dass Sie den in Vorbereitung, schon zum Verkauf
erworben haben und ich Ihnen auch für die kleine Arbeit für die Arbeit.

Es sind mehrere Bildwerke in der Arbeit, so hat die Arbeit von der
Arbeitung die das Bild und Arbeit. Die Arbeit hat die Arbeit.
Der Bild der Bildwerke in der Arbeit sein, die den 1. Bildwerk in der
Arbeit ist für die Arbeit, Berlin 1897, 17. Bild, die Arbeit
den Bild. Die Bild ist die Arbeit und in der Arbeit der Arbeit, aber der
Arbeitung mehr kommt nur für ein sicheres Werk von der Arbeit. Die
Arbeitung der Arbeit 1897 - 1898. Die Arbeitung der Arbeit, die Arbeit ist die
nicht die Arbeit dieser Bewertung.

in der Arbeit. Arbeit

Die Arbeit

V. Baur.

[The page contains extremely faint and illegible text, likely bleed-through from the reverse side of the paper. No specific words or phrases can be discerned.]

1915

5. IV. 60

lieben Alfred,
vielen Dank für Ihren
Brief mit die Fotos.
Der Verkauft gefällt mir
sehr gut. Es ist ein un-
gewöhnliches + sympathi-
sches Bild. Der "Ameri-
kaner" ist nicht schlecht
und könnte einen guten
Namen bekommen. Man
müsste mal einen
Sozialisten fragen.
Nun zu dem ~~Blatt~~ Matsch!
Kantou Sie das Bild
unter keinen Umständen
den. Die signature ist
schon falsch. Das Bild
stammt besten falls
aus dem 18 Jh. Das
Mädchen sieht nach 18 Jh.

lid aus. Der Mann gar-
nicht + das Becken ist
ganz steil: das Fass
+ haben im ^{Teller} Fass ganz vor-
zeichnet. Das Bild hat
keine Atmasphäre usw.
sie sind von Karion
swass auf die Dächer an
den Bildern. Also
normal: kaufte sie
es nicht.

Stade, dass die unter
Bildern so teuer sind.
Das waren sie alle im-
mer. Sie wurden ja der
Fam. Golopantis etwas
gut zu sein.
Kontakte (Missa) an
Haus in Haus

Stots Ken

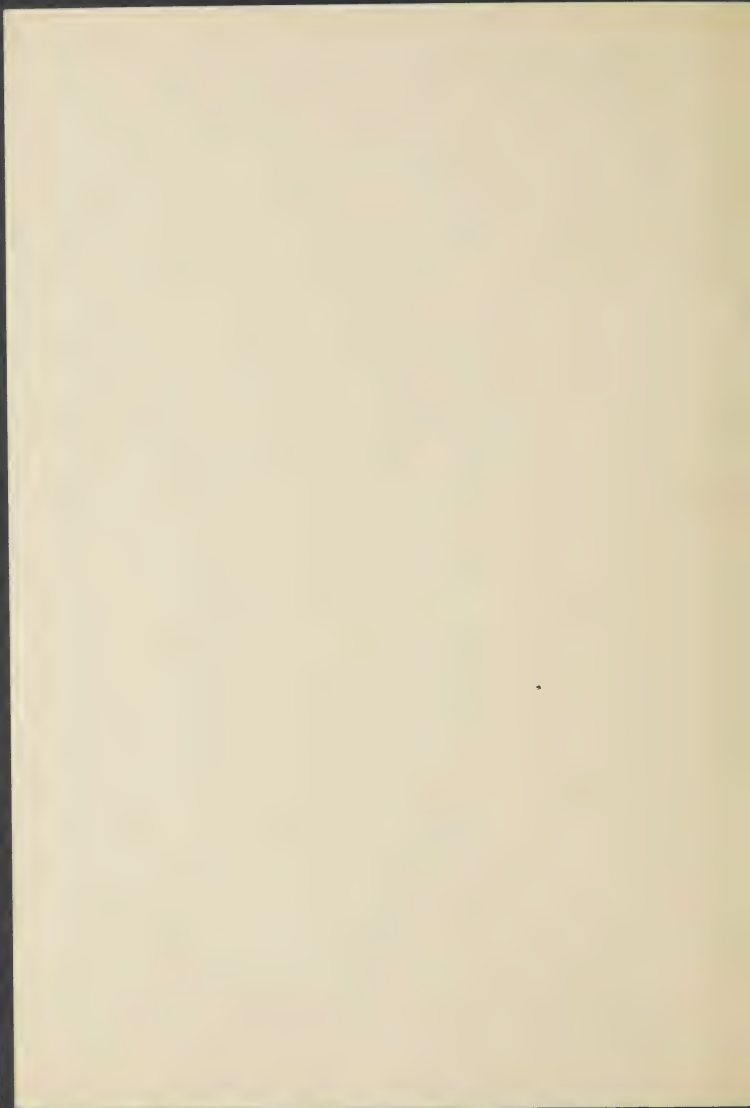
Ullis Midway

DUTCH AND FLEMISH
PORTRAITS
AND
GENRE - PICTURES
OF THE 16th AND 17th CENTURIES

WINTER EXHIBITION

1933-1934

WEST'S GALLERIES

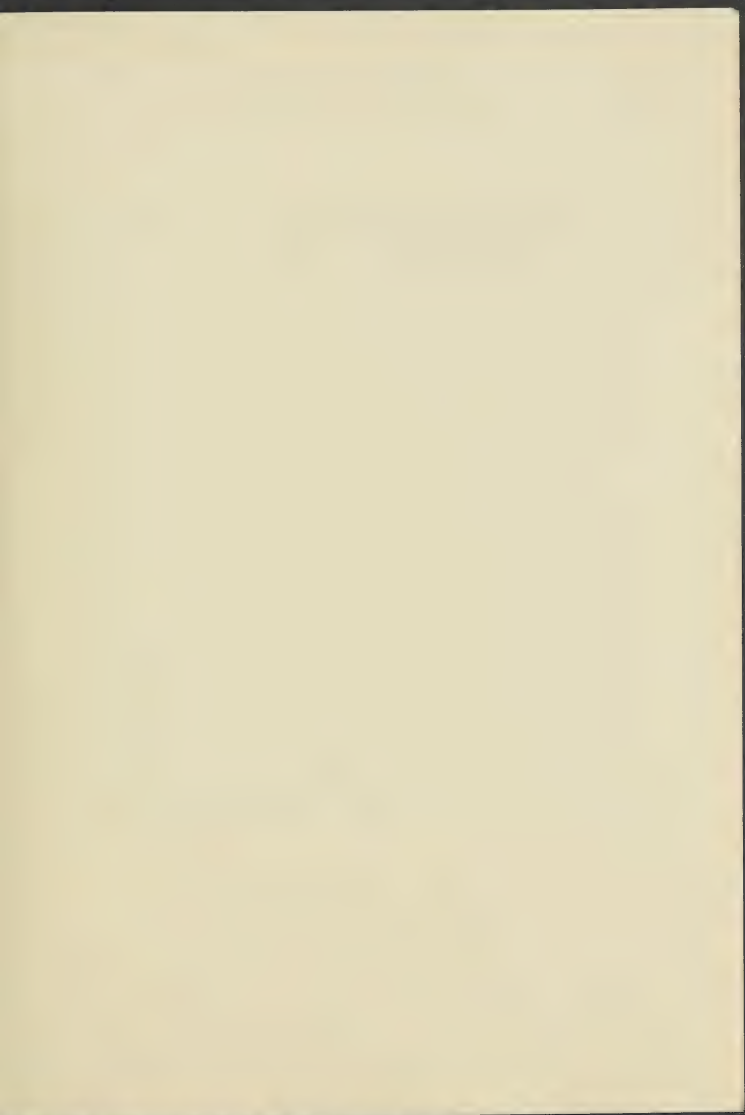

PLATE I.

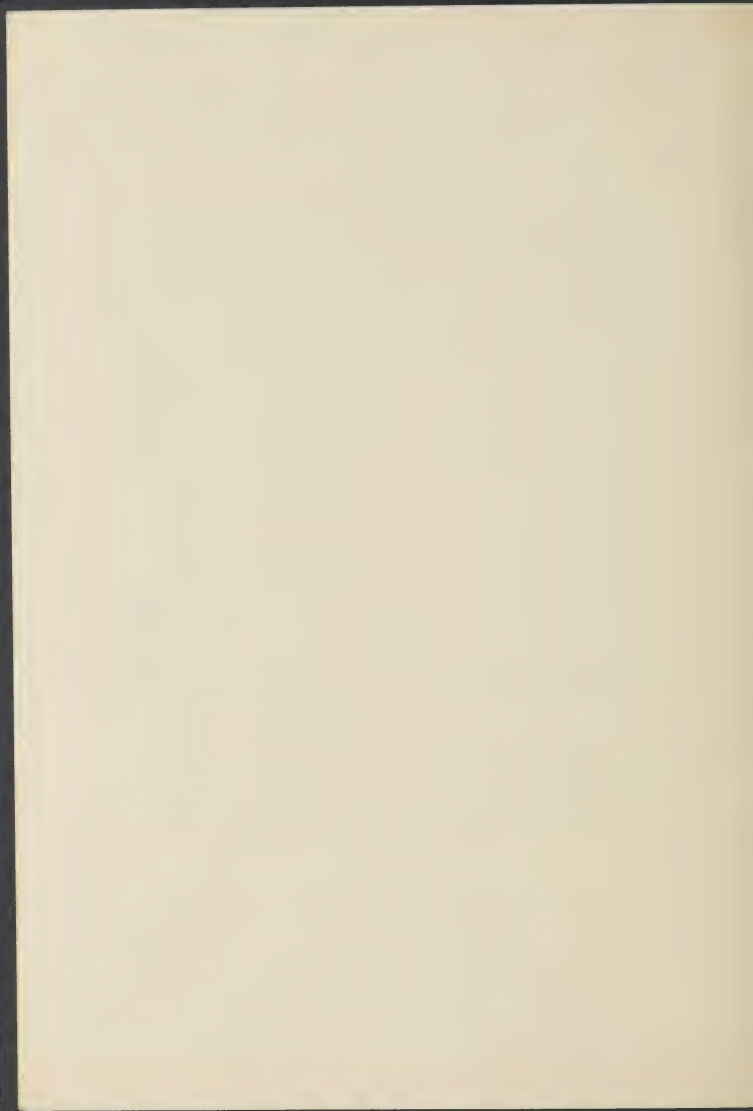

20. Jan Steen, 1626-1679.

DUTCH AND FLEMISH
PORTRAITS
AND
GENRE — PICTURES
OF THE 16th AND 17th CENTURIES

WEST'S GALLERIES
LTD.

43, DUKE STREET, ST. JAMES'S
LONDON, S.W.1. Telephone: WHITEHALL 8539

Foreword

We had the opportunity at our last Summer Exhibition, "Dutch and Flemish Landscape from Patinier to Ruisdael," of showing the development of landscape painting in the Netherlands of the 16th and 17th centuries, represented by the pictures of such artists as the first landscape painter, Joachim Patinier; Jan de Cock, Pieter and Jan Brueghel, Paul Brill, down to the middle of the 17th century, when this art reached its full flower in the work of Jan van Goyen, Philips Wouwerman and the celebrated Jacob van Ruisdael.

In our present Exhibition we are pleased to be able to show portraits and genre-pictures by Dutch and Flemish masters of the same period.

We begin with a very important picture of the year, 1535, by Jan Gossaert, called Mabuse, an imposing portrait of Abbot Johannes Ingenray of the monastery of Camp in the Lower Rhine. This was one of the largest and most important Cistercian monasteries, having many affiliations throughout Central Europe. After this, we have a charming painting by the "Master of the Half-Figures," of St. Magdalene as an elegant lady writing a letter. Two valuable examples of temporal portrait-painting of the same period are a "Portrait of a young Man with Barret" by the rare Jacob van Utrecht, and a "Gentleman before a Landscape" by the Antwerp artist, "the Master of 1518."

The second half of the 16th century is represented by two delicate panels of Frans Pourbus the Elder, "Donator

and his Son" and "Donatrix and her Daughter." Further development in the 17th century is indicated by two pictures, one of the Flemish artist, Cornelis de Vos, and the other of the Dutch master, Gerard Dou, a pupil of Rembrandt.

Specially interesting is the painting of an officer by Pieter de Hooch, which, as Prof. Dr. W. R. Valentiner suggests, is very possibly a portrait of the artist's patron, Justus de la Grange. An amusing idea is expressed in the fine picture by the famous Utrecht painter, Paulus Moreelse, dated 1624, showing a philosopher pointing out that folly rules the world.

With a varied selection of genre-pictures illustrating the different aspects of Dutch and Flemish life in the 17th century, we hope to give an impression of the great interest and love of the middle classes for their work, home and family life.

A vivid portrait of people at work has been given by Quiringh van Brekelencam in his picture of a tailor's workshop. The composition is lent charm by the happy grouping and the excellently painted detail. Another picture of delightful seriousness is that of the elderly professor teaching a young girl, by C. Verhout.

Then we have another expression of their life, the joy of relaxation after the day's work, a gay scene of a group of smoking and drinking peasants, painted by Adriaen van Ostade. Their hours of leisure are interpreted by Pieter Codde and Hendrik van der Burch. The latter gives us a rich and well-balanced composition of a visitor being given a glass of wine by the lady of the house. The depth of perspective is achieved by the rendering of the sunlit room at the back leading to a courtyard. In the panel by the famous Jan Steen, a shrewd observer of life, we see a happy family at grace. The brilliance of interior-painting, with some remarkable detail, and the kindly warmth of family communion are here combined.

Finally, Gerbrand van den Eckhout with his picture of Christ, sitting with two disciples at the supper-table at Emmaus, chooses, with the Dutch love of home-life, although the theme is a religious one, to place his subject in a typical interior of his period.

Catalogue

JAN GOSSAERT, called MABUSE

(1478 Utrecht—Middelburg 1536)

1. **Portrait of an Abbot.** Half-length, turned to the left, behind a balustrade. In front of him an open prayer-book, and his cap; on the right his ornamental staff. Behind this a skull and the inscription "MORS VITIA EXTIRPAT," above his coat of arms.

Dated : at the bottom of the right, 1535.

Panel: 40 x 47 inches (102 x 114 cm.)

The sitter is Johann Ingenray, who entered the monastery Camp, Lower Rhine, as monk in the year 1511, and was Abbot from 1529 until his death in 1563.

Mentioned by Friedrich Michels, "Geschichte und Beschreibung der ehemaligen Abtei Camp bei Rheinberg," Crefeld 1832 and 1935, page 192, with reproduction.

Certificate by Dr. M. J. Friedländer.

FOLLOWER OF THE MASTER OF FLEMALLE

(First half of the 16th century)

2. **Virgin Mary with Child and Angels** practising music. Triptych. On the back of the wings, the coat of arms of a member of the family van Praet and those of his wife.

Panel: centre, $13\frac{1}{2} \times 10\frac{1}{4}$ inches (33, 5 x 26, 5 cm.)

With wings closed, $16\frac{1}{4} \times 14$ inches (42 x 35, 5 cm.)

From the Baron von Bethmann-Hollweg Collection, Castle Rheineck, Rhine.

This picture is one of the various copies after a lost original by the Master of Flémalle.

A similar picture after the same original at the National Gallery, London, Salting Bequest, No. 2608.

JACOB VAN UTRECHT

(Working first third of the 16th century Utrecht and Luebeck)

3. **Young Man with Barret.** He stands behind a table, holding a quill, in front of him a carnation. Behind him is his coat of arms.

Panel: $19\frac{1}{4} \times 11\frac{1}{4}$ inches (49 x 30 cm.)

Certificate by Dr. M. J. Friedländer.

THE MASTER OF 1518

(School of Antwerp)

4. **Gentleman before a Landscape.** Half-length, turned to the right, holding flowers in his hand. Behind him is an open landscape with rocks and trees

Panel: $13\frac{1}{2} \times 11$ inches (34 x 28 cm.)

From the Sedelmeyer Collection, Paris.

From the Otto Held Collection, Berlin.

Berlin 1915, vol. XXXVI, page 81-86, No. 75.

Mentioned by M. J. Friedländer, "Die Antwerpener Manieristen von 1520," Jahrbuch der Königlich Preussischen Kunstsammlungen,

Mentioned by M. J. Friedländer, "Die Niederländischen Manieristen," Bibliothek der Kunstgeschichte, Leipzig 1921, vol. 3, page 8 and 9.

THE MASTER OF THE HALF-FIGURES

(Working about 1530, Antwerp)

5. **Saint Magdalene**, in half-length, turned to the right, sprinkling writing-sand on a letter. On the left, an inkstand; on the right, a vessel, emblem of her sanctity.

Panel : 13 x 10 inches (33 x 25, 5 cm.)

FRANS POURBUS

(1545 Bruges—Antwerp 1581)

6. **Portrait of a Donator** in half-length, turned to the right; behind him stands his son. In front of him, his prayer-book.

Panel : 16 x 11 inches (40, 5 x 27, 5 cm.)

Left wing of an altarpiece.

From the Baron von Bethmann-Hollweg Collection, Castle Rheineck, Rhine.

See No. 7.

7. **Portrait of a Donatrix**, half-length, turned to the left, behind her stands her daughter. In front of them, a prayer-book.

Panel : 16 x 11 inches (40, 5 x 27, 5 cm.)

Right wing of an altarpiece.

From the Baron von Bethmann-Hollweg Collection, Castle Rheineck, Rhine.

See No. 6.

PAULUS MOREELSE

(1571 Utrecht—Utrecht 1638)

8. **An old Man as a Philosopher.** He covers a globe with a foolscap. Bust, turned to the right.

Signed : P.M. 1624.

Canvas : 32 x 23 inches (81, 5 x 58, 5 cm.)

From the Royal Poniatowski Collection, Warsaw.

The picture illustrates the idea folly rules the world.

CORNELIS DE VOS

(About 1585 Hulst—Antwerp 1651)

9. **Lady with Coif and Ruff,** standing by a chair, turned to the left, holding a pair of gloves.

Panel : 45 x 34½ inches (114 x 87 cm.)

Certificate by Dr. M. J. Friedländer.

GERARD DOU

(1613 Leiden—Leiden 1675)

10. **Portrait of an old Lady.** Bust, turned to the left. With a lace coif and ruff.

Panel : 6¼ x 6¼ inches (15, 5 x 15, 5 cm.)

From the Sir Charles Turner Collection, London.

Sale Lepke, Berlin, 17th November, 1908, No. 16, reproduction plate 31. From the Marcus Kappel Collection, Berlin.

Sale Cassirer-Helbing, Berlin, 29th November, 1930, No. 7, with reproduction.

a still owned by Goussier Gallery

PIETER DE HOOCH

(1629 Rotterdam—Amsterdam after 1683)

11. **Portrait of an Officer.** Standing, turned to the left, with felt hat and feather, wearing a cuirass.

Panel : 20 x 13 inches (50, 5 x 33 cm.)

Painted about 1650, the first period of the Master.

Prof. Dr. W. R. Valentiner suggests that the sitter is de Hooch's patron, Justus de la Grange.

Mentioned by W. R. Valentiner, "Pieter de Hooch," *Klassiker der Kunst*, Berlin, 1929, vol. XXXV, page 276, reproduction page 8.

PIETER CODDE

(1599 Antwerp—Amsterdam 1678)

12. **The Violin-Player.** A gentleman on a chair in rich attire, turned to the right, playing the violin. Behind him on another chair lays his cloak. On the wall at the back hangs a picture of a landscape in a wooden frame.

Panel : 19½ x 15½ inches (50 x 39 cm.)

Certificate by Dr. C. Hofstede de Groot.

ADRIAEN VAN OSTADE

(1610 Haarlem—Haarlem 1684)

13. **Interior with smoking and drinking Peasants.**

Signed : A. v. Ostade.

Panel : 13½ x 9½ inches (34 x 25 cm.)

From the Imperial Russian Collections disposed of by the Soviet Government.

Certificate by Dr. M. J. Friedländer.

HENDRIK VAN DER BURCH

(1614 Frankenthal—Amsterdam after 1687)

14. **Gentleman smoking by the Fireside**; behind him stands the mistress of the house, offering him a glass of wine. Through an open door on the left a view through another room of the kitchen-yard.

Canvas : 21½ x 25¼ inches (55, 5 x 64, 5 cm.)

Exhibited Vermeer Exhibition, Museum Boymans, Rotterdam, 1935.

Mentioned by W. R. Valentiner, "Pieter de Hooch und Hendrik van der Burch," *Klassiker der Kunst*, Berlin, 1929, vol. XXXV, page XXXVII. f.f. and 294, reproduction page 233.

Mentioned by Wichmann, "Zeitschrift für Bildende Kunst," 1929, vol. 2.

Mentioned by "The Art-News," May, 1929.

Mentioned by the Catalogue, Vermeer-Exhibition, Museum Boymans, Rotterdam, 1935, No. 10 reproduction, page 125.

Certificate by Prof. Dr. W. R. Valentiner.

QUIRINGH GERRITSZ. VAN BREKELENCAM

(About 1620 Swammerdam near Leiden—Leiden 1668)

15. **The Pancake-Maker**. Old woman sitting near the fire in a large kitchen making pancakes. A boy stands behind a stool at her right, holding a hat in his hands. His sister is seated by him, eating one of the pancakes, their dog is in the foreground.

Signed : Q.B. 1662.

Panel : 20½ x 27 inches (51, 5 x 68, 5 cm.)

16. **The Tailor's Workshop**. The master and his two apprentices sitting on the table, whilst the tailor's wife combs her little daughter's hair by the fireplace.

Panel : 17 x 24½ inches (43 x 62 cm.)

Certificate by Dr. M. J. Friedländer.

GERBRAND VAN DEN EECKHOUT

(1621 Amsterdam—Amsterdam 1674)

17. **Christ at Emmaus.** (Lucas 24, 13, 35). Behind a table covered with a white cloth, Christ divides the bread. On the left, before an open window, one disciple is sitting on a bench, the other kneels on the right.

Canvas : 15 x 18 inches (38 x 45, 5cm.)

Acknowledged by Dr. C. Hofstede de Groot.

CONSTANTYN VERHOUT

(Gouda about 1663)

18. **Reading-Lesson.** Teacher and a girl sitting at a desk with reading and writing tools.

Canvas : 14 x 12 inches (35½ x 30½ cm.)

Mentioned by A. Bredius "Burlington Magazine," 1922, vol. 41, page 175 f.f., with reproduction.

Mentioned by A. Scharf, "Cicerone," April, 1929, vol. 8, with reproduction.

Mentioned by Wichmann, "Zeitschrift für bildende Kunst," May, 1929, vol. 2.

HIERONYMUS JANSSENS, called THE DANCER

(1624 Antwerp—Antwerp 1693)

19. **Interior with a large Family-Group,** visiting a woman in childbed.

Canvas : 34 x 48½ inches (86, 5 x 123 cm.)

JAN STEEN

(1626 Leiden—Leiden 1679)

20. **Grace before Supper.** A family group is sitting around the table. On the left the master is saying grace, opposite him his wife and their three children. On the left, at the top of the stairs, a servant stands with a jug in her hand.

Signed : Steen.

Panel : $18\frac{3}{4} \times 16\frac{1}{4}$ inches (47, 5 x 42, 5 cm.)

From the Fitzgibbon Collection.

From the Marquis d'Aoust Collection.

From the de Ridder Collection. Sale 1924 Paris.

Exhibited 1839 in London.

Mentioned by J. Smith, "Catalogue Raisonnée," vol. IX, Supplément, page 507, No. 89.

Mentioned by Westreene, "Jan Steen," Etudes sur l'Art en Hollande, The Hague, 1856, No. 134.

Mentioned by C. Hofstede de Groot, "Catalogue Raisonnée," vol. 1, page 100, No. 376.

GODFRIED SCHALCKEN

(1643 Made near Dordrecht—The Hague 1706)

21. **Lady with a Lighted Candle.** Bust.

Copper : $14\frac{1}{2} \times 12\frac{1}{2}$ inches (37 x 32 cm.)

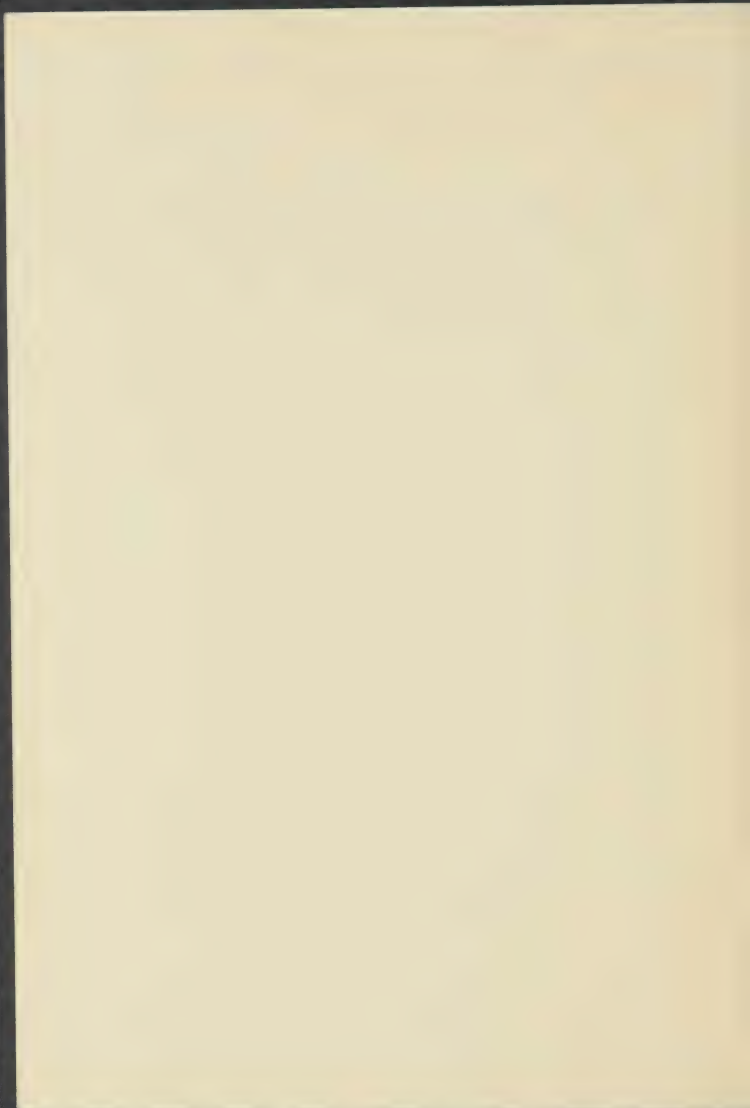
From the Collection of the Museum, Kunsthalle Hamburg.

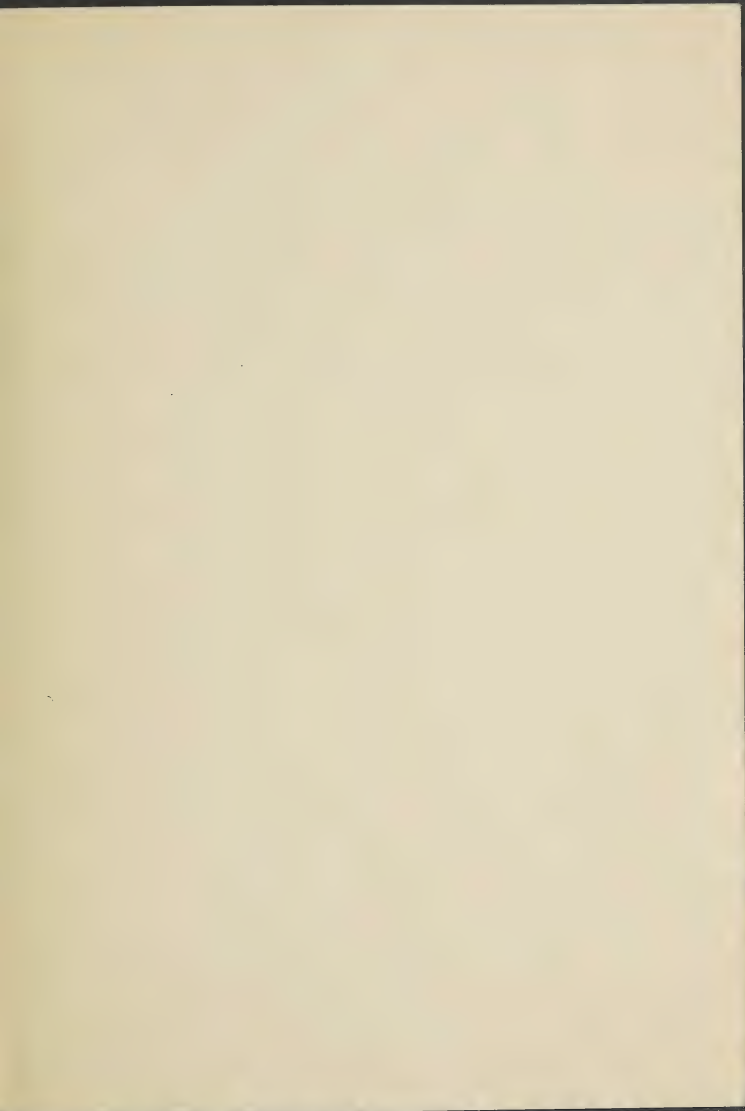
A similar picture in the Museum, Schwerin.

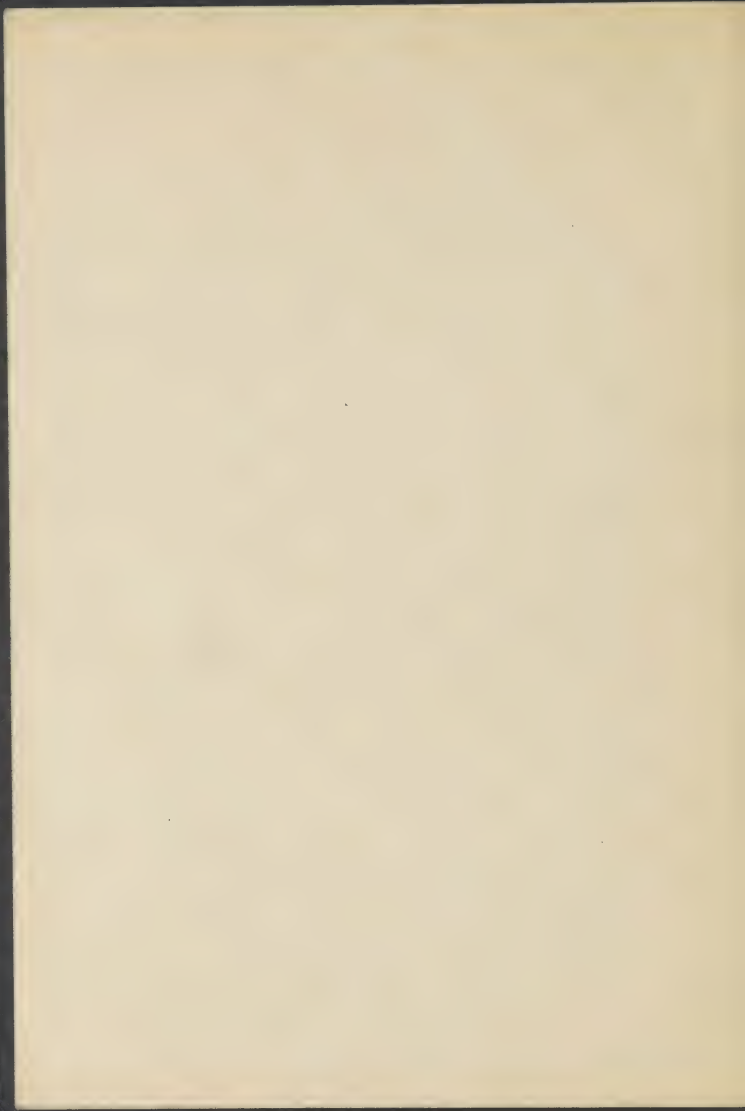
Certificate by Prof. Dr. Gustav Pauli.

13. Adriaen van Ostade, 1610-1684.

DOMINION GALLERY
1438 SHERBROOKE ST. WEST, MONTREAL
TELEPHONE: VICTOR 5-7471
CABLE: DOMGALLERY MONTREAL

Dr. and Mrs. Alfred Bader,
2961 N. Shepard Avenue,
Milwaukee 11, Wis.

February 20,
1960

Dear Dr. and Mrs. Bader,

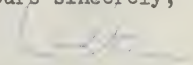
I thank you for your letter of February 14th
and the book on Pick-Morino.

Regarding the painting by Verhout, as it is our
private property and I do not have to pay income tax on
it, you will understand that I do not wish to lower the
price. As a matter of fact we have recently sold a
number of very important paintings to American collectors,
among them two Boudins. The demand for very good paintings
is unfortunately surpassing the supply at present, and
the opening of the National Gallery in Ottawa, with its
fine collection of Old Masters, in addition to the exhibition
at the Montreal Museum, have created a much greater demand
than ever before in Canada for Old Masters.

I can highly recommend the Verhout to you, but
cannot reduce it.

With kindest regards to you and Mrs. Bader and thank-
ing you again for the lovely book, I remain

Yours sincerely,

Max Stern, Ph. D.

Dr. S/HG

DOMINION GALLERY
1438 SHERBROOKE ST. WEST, MONTREAL
TELEPHONE: VICTOR 5-7471
CABLE: DOMGALLERY MONTREAL

Dr. and Mrs. Alfred Bader,
2961 N. Shepard Avenue,
Milwaukee, 11, Wisc.,
U.S.A.

March 2nd,
1960

Dear Dr. and Mrs. Bader,

As promised in our letter of February 29th,
we are enclosing herewith West's Galleries catalogue
for your information, and photograph of the painting
"Man of the People" by Constantyn Verhout. The
painting is being forwarded to you today.

Looking forward to seeing you soon again in
our Gallery and with kindest personal regards, we are

Yours sincerely,

Dr. S/HG

For Max Stern, Ph.D.

Enclosures

March 8, 1960

Dr. Max Stern
Dominion Gallery
1438 Sherbrooke St. West
Montreal, Canada

Dear Dr. Stern:

I am happy to know from your recent letter that you have sent us the Verhout and I look forward to receiving this.

Thank you also for sending me a print of the photograph and a copy of the catalog of the West Gallery. Please also send me the negative of the photograph and the two articles which you showed us in Montreal. One contained a reproduction of this painting and was, I believe, in the *Connaissance des Arts* and the other contained an article on Verhout and was, I believe, published in the *Burlington Magazine*.

We sincerely hope that we will be able to purchase other good paintings from you in the near future.

With best personal regards, I remain,

Sincerely yours,

Alfred Bader Ph.D.
President

AB/bjg

C
O
P
Y

PAY TO THE
ORDER OF

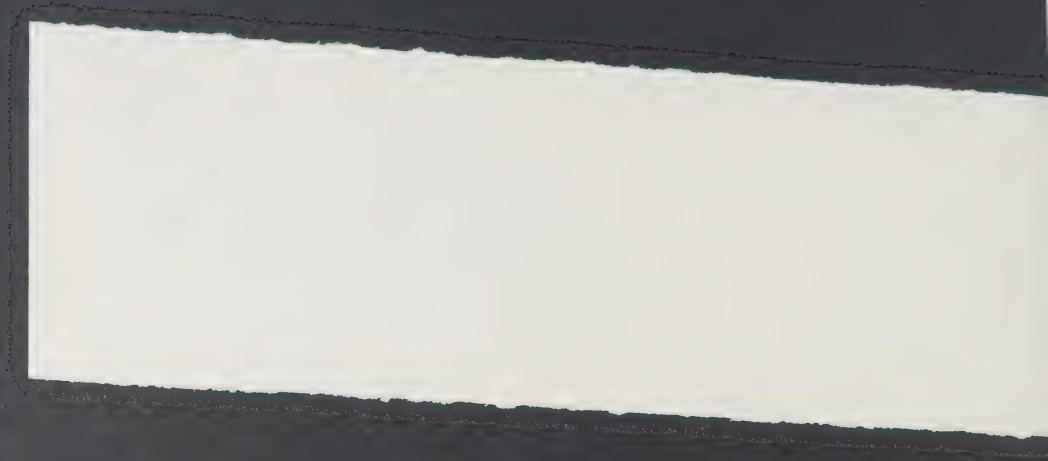
AMERICAN STATE BANK
MILWAUKEE, WIS.

CERTIFIED

PAYABLE ONLY AS ORIGINALLY DRAWN
AND WHEN PROPERLY ENDORSED

\$3000.00

AMERICAN STATE BANK
MILWAUKEE, WISCONSIN

MAN OF THE PEOPLE

VERHOUT

THE MIDLAND ART ASSOCIATION PRESENTS

Selections from the

ALFRED BADER COLLECTION of 17th CENTURY DUTCH PAINTINGS

Sponsored by the Aldrich Chemical Company, Milwaukee, Wisconsin

SEPTEMBER 10 THRU OCTOBER 7

Exhibition Hall - Grace A. Dow Memorial Library

Gallery is open 1:30 to 3:30 p.m. weekdays

and from 1:00 to 5:00 p.m. Saturdays

Closed Sundays and Holidays

A members' reception will be held for Dr. Bader in the library lounge Sunday, September 11, 2:00 to 4:00 p.m.
He will speak informally about his collection.

March 14, 1960

Dr. Max Stern
Dominion Galleries
1436 Sherbrooke Street West
Montreal, P.Q., Canada

Dear Dr. Stern:

The Verhout finally arrived in Milwaukee today, but the Railway Express Agency appears singularly unreasonable in their charges. Although you shipped the painting fully insured with all charges pre-paid, the Railway Express Agency demanded an additional \$33.00 for the transmission(1) of the C.O.D. charges and refused my certified check for \$3,000.00, photostat of which is enclosed. Purchasing a certified check drawn on the Chase Manhattan Bank to you would cost me exactly 20¢, and hence I would like to ask you either to prevail upon Railway Express to be reasonable in their charges or to allow me to send you a certified check wither to you personally or to the Dominion Galleries and then to ask you to instruct Railway Express to release the package without further charge.

Railway Express's unreasonableness is all the more surprising as we pay Railway Express well over \$10,000.00 annually in express charges.

I am sorry to have to bother you with such a detail, but I am sure that you will agree that the charge of \$33.00 for the transmission (not, of course, the conversion) of a certified check is ridiculous.

With best personal regards, I remain,

Yours sincerely,

Alfred Bader, Ph.D.
President

AB:lw

Enc.

Air Mail, Special Delivery

cc: Mr. C. G. Jorgenson, Railway Express Agency, Inc.

DOMINION GALLERY

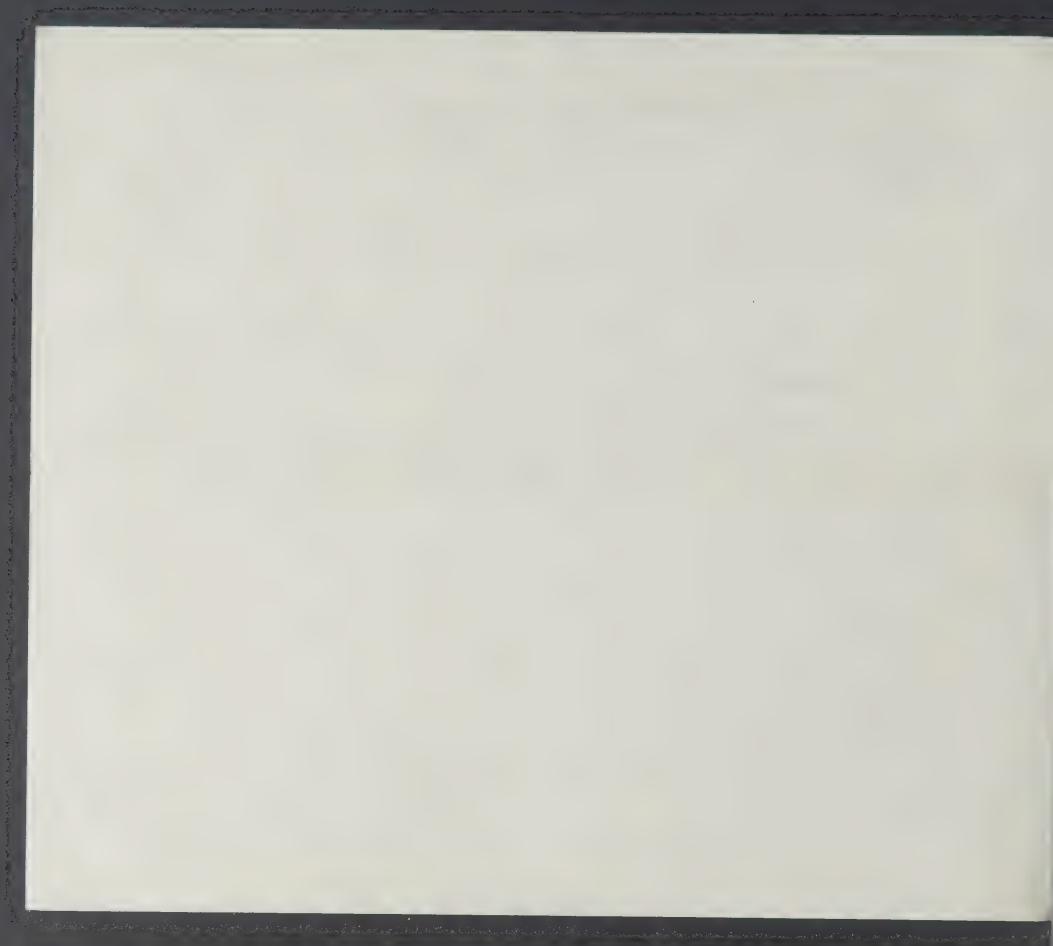
1438 SHERBROOKE STREET WEST

DEALERS IN PAINTINGS
WORKS OF ART

EXPERT VALUATION
RESTORATION AND FRAMING

TO Dr. Alfred Bader MONTREAL, QUE. February 29th 19 60
ADDRESS 2961 N. Shepard Avenue, Milwaukee 11, Wisc., U.S.A.

STOCK BOOK NO.	DESCRIPTION	PRICE
	One Painting by Constantyn Verhout "Man of the People"	U.S.\$ 3,000.-

NOTICE OF CHECK CERTIFICATION
TO

CERTIFICATION No 20239

LEON F. WADSWORTH Date and Time Certified, 1-1-50 11:10 AM.

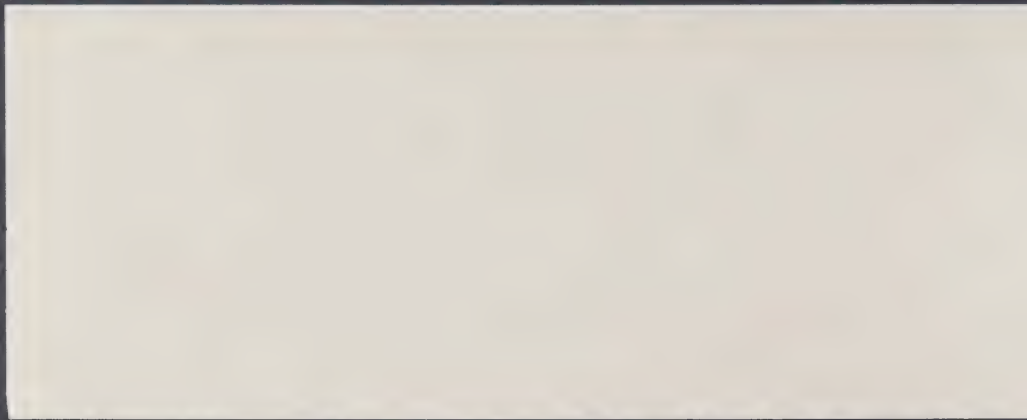
At the request of WADSWORTH your check, described below, in the amount of \$5,000.00 has been certified by us and charged to your account. The original check is now an outstanding obligation of the bank and will be retained by us when presented for final payment.

Check No. 1000 Dated 1-1-50 Payee RAILWAY EXPRESS AGENCY

DO NOT DESTROY THE CHECK if you receive it from any other source than this bank, but return it to us and we will credit your account.

AMERICAN STATE BANK
MILWAUKEE, WIS.

TELLER *[Signature]*

NOTICE OF CHECK CERTIFICATION
TO

CERTIFICATION No 20257

LESLIE CHEMICAL CO. Date and Time Certified 2-11-33 11:00 A.M.

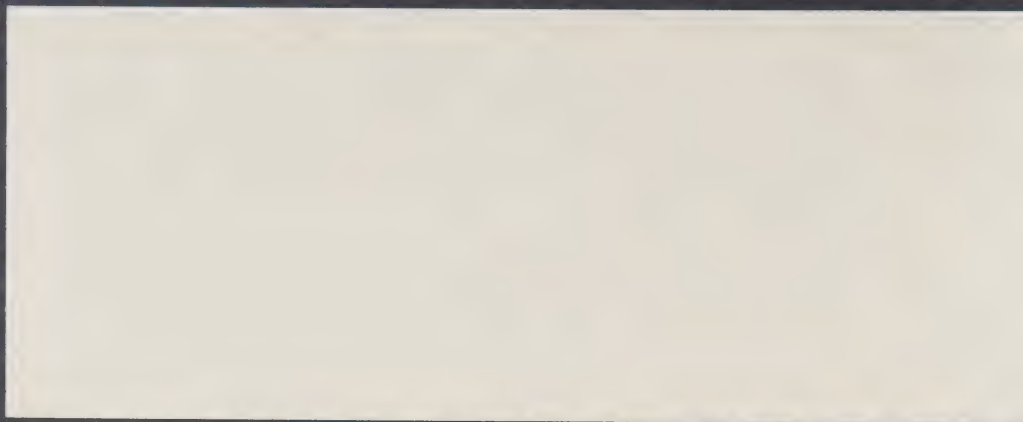
At the request of LESLIE CHEMICAL CO. your check, described below, in the amount of \$ 22.00 has been certified by us and charged to your account. The original check is now an outstanding obligation of the bank and will be retained by us when presented for final payment.

Check No. 11000 Dated 2-11-33 Payee RAILWAY EXPRESS

DO NOT DESTROY THE CHECK if you receive it from any other source than this bank, but return it to us and we will credit your account.

AMERICAN STATE BANK
MILWAUKEE, WIS.

TELLER [Signature]

Dr. Alfred Bader
2961 North Shepard Avenue
Milwaukee 11, Wisconsin

Zetsch. Bela Kunst 1930

Luc A. 1914 p. 26

Verhout :

Exhibited:

Lunder peltene Holländer, Düsseldorf, 1933

Brooks Memorial Museum, Memphis, Tenn.

May 1937

Museum of Art, Springfield, Mass., Summer 38

Oberlin College 1939

According to A. Bredius (letter dated Jan. 31
1934)

"The best of his very rare paintings."

October 13, 1970

Jhr. Mr. D. P. M. Graswinckel
Oranjelaan 6
Wassenaar, Holland

Dear Jhr. Mr. Graswinckel:

Thank you so much for your detailed letter of October 7th about my painting by Constantijn Verhout.

First, to answer your questions:

(1) The Coat of Arms of the Graswinckel family is of course well known to me from the portraits of Cornelis Abrahamsz. and Jacob Jansz. Graswinckel in the Hofje van Gratie in Delft, which I looked at carefully. This coat of arms is absent in my painting which is in such good condition, that it is inconceivable that a restorer would have removed this family emblem.

(2) My painting cannot possibly be of Jacob Jansz. Graswinckel - de Delftsche Wonderdokter - because he died in 1624 - long before this painting was done in ca. 1660, and we know from the painting in the Hofje van Gratie that Jacob Jansz. Graswinckel looked quite different. On the other hand, the man in my painting bears a striking resemblance to the portrait of C. A. G. in the Hofje van Gratie. The paintings of C. A. G. and of his wife, Maria Jacobsdr. van der Dussen in Delft must have been painted about 1660 also.

I don't think that C. A. G. 's nickname "Het Delfter Israelit" is derived from "heremiet" which applied not to C.A.G. but to the much older "Wonderdokter." C. A. G. looked Jewish and the fur cap he wears in my painting is the kind of cap called Streimel worn then and still by Eastern European Jews. Go to Antwerp, New York or Israel today and you will find exactly the same cap!

(3) I bought the painting some years ago from the Dominion Gallery in Montreal. Previously it had belonged to an English marchant amateur, Dr. Rudolf Holzzapfel-Ward who now lives in Bournemouth. I visited him last year, as I own three of his paintings; he remembered the Verhout, but not how he had acquired it.

The information supplied with the reproduction comes from the 27 page booklet on The Hofje van Gratie published by your cousin in 1956 and from the article on Verhout written by Abraham Bredius in The Burlington Magazine, XLII, 175 (October 1922).

(Cont'd)

Jhr. Mr. D. P. M. Graswinckel
Wassenaar, Holland

October 13, 1970

I am most interested in learning about the book about your family written by your cousin. Could you perhaps send me a copy of this book in exchange for the ten reproductions which you requested and which I am sending you? If this is not possible, could you please send me Xerox copies of p. 86 and of the sketch by Tako Jelgersma.

Unfortunately the color of the reproduction is very misleading, and much too red. The original is much more subdued in color - cool and beautiful.

Much looking forward to hearing from you, I remain

Yours sincerely,

Alfred Bader

AB/ds

DOMINION GALLERY
1438 SHERBROOKE ST. WEST, MONTREAL
TELEPHONE: VICTOR 5-7471
CABLE: DOMGALLERY MONTREAL

Dr. Alfred Bader,
2961 N. Shepard Avenue,
Milwaukee 11, Wisc.,
U.S.A.

February 29th,
1960

Dear Dr. Bader,

I thank you for your letter of February 26th and I agree to your offer of U.S. \$3,000.00 for the painting by Constantyn Verhout "Man of the People".

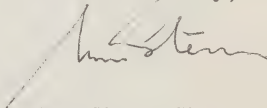
As requested, we shall forward the painting c.o.d., fully insured, by Railway Express, consigned to Collector of Customs, Milwaukee, marked "For Customs Clearance in Milwaukee". The express charges and insurance will, of course, be paid by us.

Enclosed you will find our invoice No. 2513, and literature on the painting. The photograph will be mailed tomorrow.

May I congratulate you on the acquisition of this very important painting and hope you will enjoy it very much. We will certainly keep you in mind whenever we acquire important Dutch paintings, and look forward to welcoming you soon again in our Gallery.

With kindest personal regards, I remain

Yours sincerely,

Max Stern, Ph.D.

Dr. S.

October 13, 1970

Jhr. Mr. D. P. M. Graswinckel
Oranjelaan 6
Wassenaar, Holland

Dear Jhr. Mr. Graswinckel:

Thank you so much for your detailed letter of October 7th about my painting by Constantijn Verhout.

First, to answer your questions:

(1) The Coat of Arms of the Graswinckel family is of course well known to me from the portraits of Cornelis Abrahamsz. and Jacob Jansz. Graswinckel in the Hofje van Gratie in Delft, which I looked at carefully. This coat of arms is absent in my painting which is in such good condition, that it is inconceivable that a restorer would have removed this family emblem.

(2) My painting cannot possibly be of Jacob Jansz. Graswinckel - de Delftsche Wonderdokter - because he died in 1624 - long before this painting was done in ca. 1660, and we know from the painting in the Hofje van Gratie that Jacob Jansz. Graswinckel looked quite different. On the other hand, the man in my painting bears a striking resemblance to the portrait of C. A. G. in the Hofje van Gratie. The paintings of C. A. G. and of his wife, Maria Jacobsdr. van der Dussen in Delft must have been painted about 1660 also,

I don't think that C. A. G. 's nickname "Het Delfter Israelit" is derived from "heremiet" which applied not to C.A.G., but to the much older "Wonderdokter." C. A. G. looked Jewish and the fur cap he wears in my painting is the kind of cap called Streimel worn then and still by Eastern European Jews. Go to Antwerp, New York or Israel today and you will find exactly the same cap!

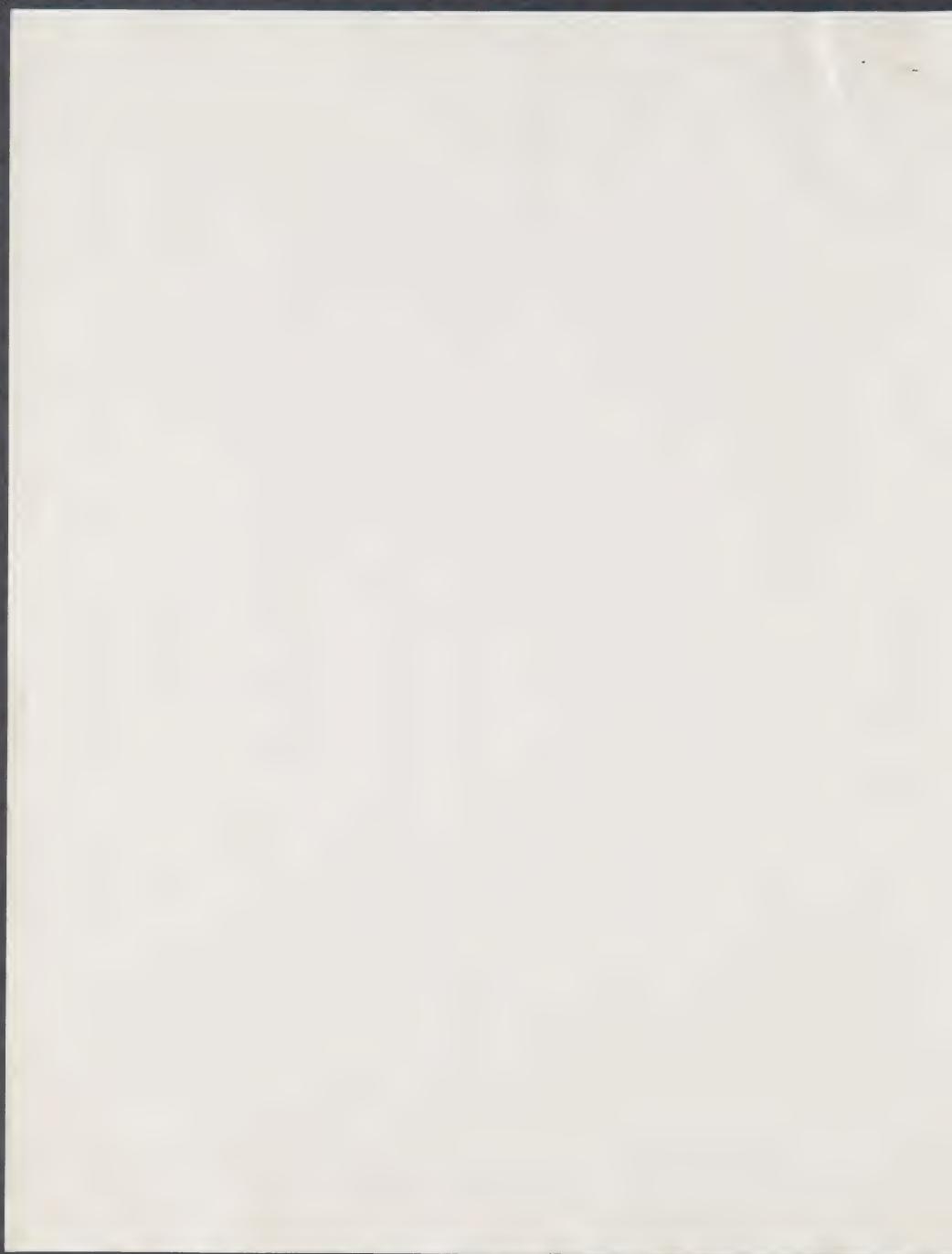
(3) I bought the painting some years ago from the Dominion Gallery in Montreal. Previously it had belonged to an English marchand amateur, Dr. Rudolf Holzapfel-Ward who now lives in Bournemouth. I visited him last year, as I own three of his paintings; he remembered the Verhout, but not how he had acquired it.

The information supplied with the reproduction comes from the 27 page booklet on The Hofje van Gratie published by your cousin in 1956 and from the article on Verhout written by Abraham Bredius in The Burlington Magazine, XLI, 175 (October 1922).

(Cont'd)

Aldrich Chemical Company, Inc.

940 West St. Paul Avenue Milwaukee Wisconsin 53233 USA Telephone (414) 273-3850 Cable Aldrichem TWX 910-262-3052

- 2 -

Jhr. Mr. D. P. M. Graswinckel
Wassenaar, Holland

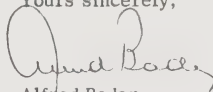
October 13, 1970

I am most interested in learning about the book about your family written by your cousin. Could you perhaps send me a copy of this book in exchange for the ten reproductions which you requested and which I am sending you? If this is not possible, could you please send me Xerox copies of p. 86 and of the sketch by Tako Jelgersma.

Unfortunately the color of the reproduction is very misleading, and much too red. The original is much more subdued in color - cool and beautiful.

Much looking forward to hearing from you, I remain

Yours sincerely,

Alfred Bader

AB/ds

Jhr. Mr. D. P. M. GRASWINCKEL
Telefoon 8765 (01751)
Postgiro-rekening 151107

Oranjelaan 6.
WASSENAAR,

November 24th 1970

Mr. Alfred Bader
c/o Alrich Chemical Comp. Inc.
240 West St. Paul Avenue
MILWAUKEE
Wisconsin 53233
U.S.A.

Dear Mr. Bader,

Thank you for your letter of October 13th and the 10 reproductions, which I received later.

1. I quite agree with you that the by you possessed painting is of Cornelis Abrahamsz. Graswinckel. The only reason why I mentioned the name of Jacob Jansz. Graswinckel in my letter of October 7th was the fact that this name appears in the Graswinckel-book.
2. Referring to the "nickname" of Jacob Jansz. G. (the Delft wonderdoctor); in the book about "The town of Delft" from the famous historian Dirck van Bleyswyck (1667) is mentioned that a minister Dionysius Spranghuysen calls Jacob Jansz. the Delft Israeliet, but van Bleyswyck gives him the name of "heremiet (hermit)", which he thinks more appropriate.
3. Referring to the cap, there is not any prove that Cornelis Abrahamszoon should be a Jew, notwithstanding the fact that these caps were and are worn by Jews. These caps however were worn about that time by several men. Take example of the paintings of our Prins Willem van Oranje and of the great Netherlands statesman Johan van Oldenbarnevelt, who wear also similar caps. The family Graswinckel is certainly not Jewish.
4. Your information of the provenance of your painting is very interesting. It is a pity that Dr. Rudolf Holzappel-Ward cannot remember how he purchased this painting.
5. I took great pains to find a copy of the Graswinckel family-book. The impression is since long not more available not even at the antiquariaatbookshop.

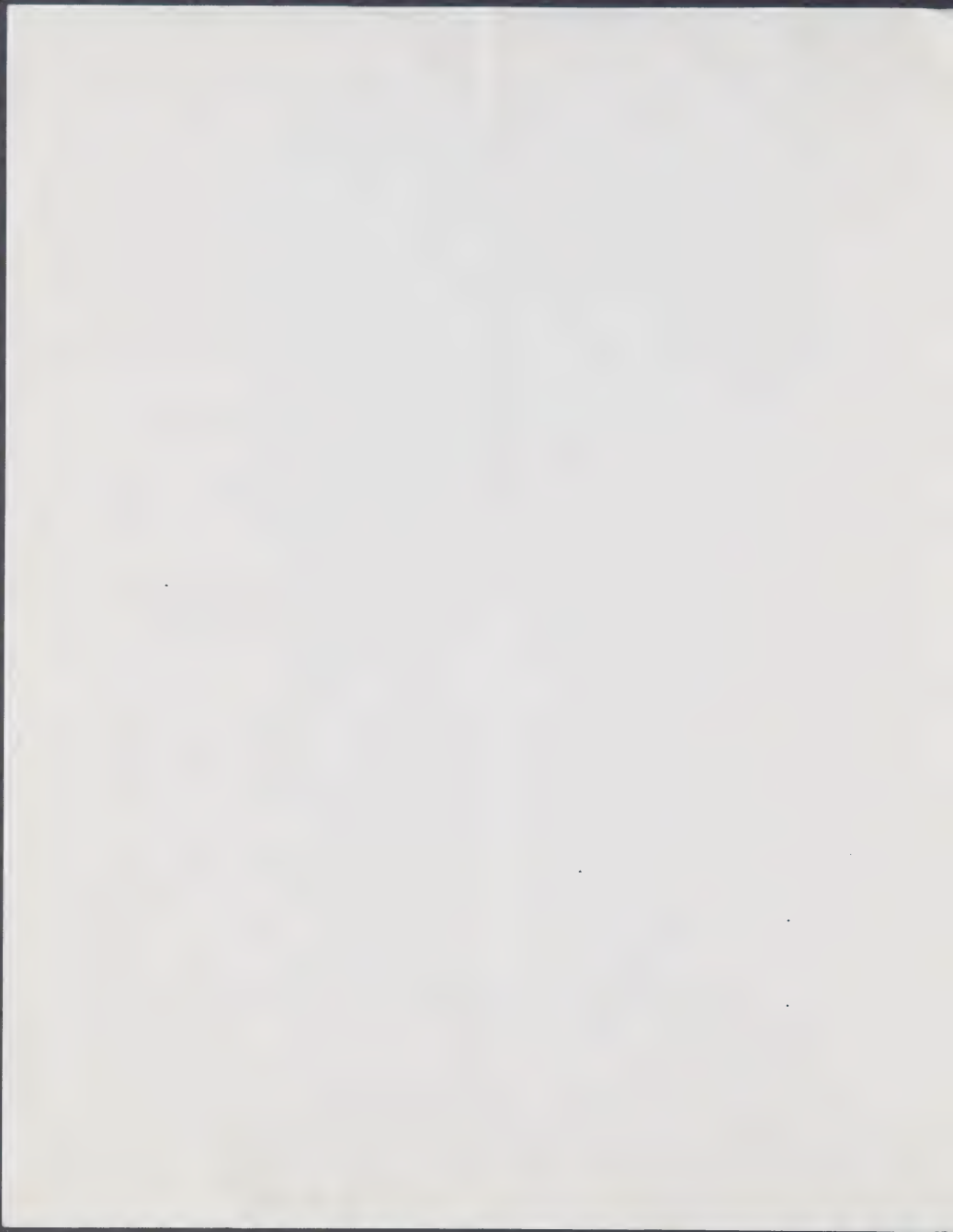
Under separate cover I send you:

- a. a foto-copy of the coat of arms of Cornelis Abrahamsz., appearing ^{in the book} and of page 86 of this book, where the painting of Verhout is mentioned and
- b. some other copies of Cornelis Abrahamsz. G. and his wife, which might interest you.

I am very sorry that I was not able to trace the etching of Tako Jelgersma. If I should find it, I'll send you a foto-copy.

Thanking you once more for your cooperation,

Yours sincerely,
A. Graswinckel

DOMINION GALLERY
1438 SHERBROOKE ST. WEST, MONTREAL
TELEPHONE: VICTOR 5-7471
CABLE: DOMGALLERY MONTREAL

C O N S T A N T Y N V E R H O U T

The artist, according to documentary proof, lived in Gouda, Holland, between 1663 - 1665, and during this time took on Joh. Voorhout as apprentice for six years.

" M A N O F T H E P E O P L E "

Oil on panel 13 $\frac{1}{2}$ " high and 11" wide,
signed: "C. Verhout".

The painting "Man of the People" by Constantyn Verhout, was reproduced in "Connaissance des Arts", numero 43, September 15th, 1955, on page 64.

The only other fully signed painting, according to Thieme-Becker dictionary, is "The Sleeping Student" in the National Museum in Stockholm, which is signed: "C. Verhout, 1663".

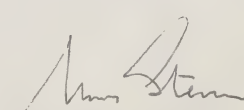
Another painting not signed, "Reading Lesson", was in the former collection Braams in Anheim, which painting was exhibited in our West's Gallery in London, and is described as Number 18 in the catalogue, which you will receive with the photograph of your painting.

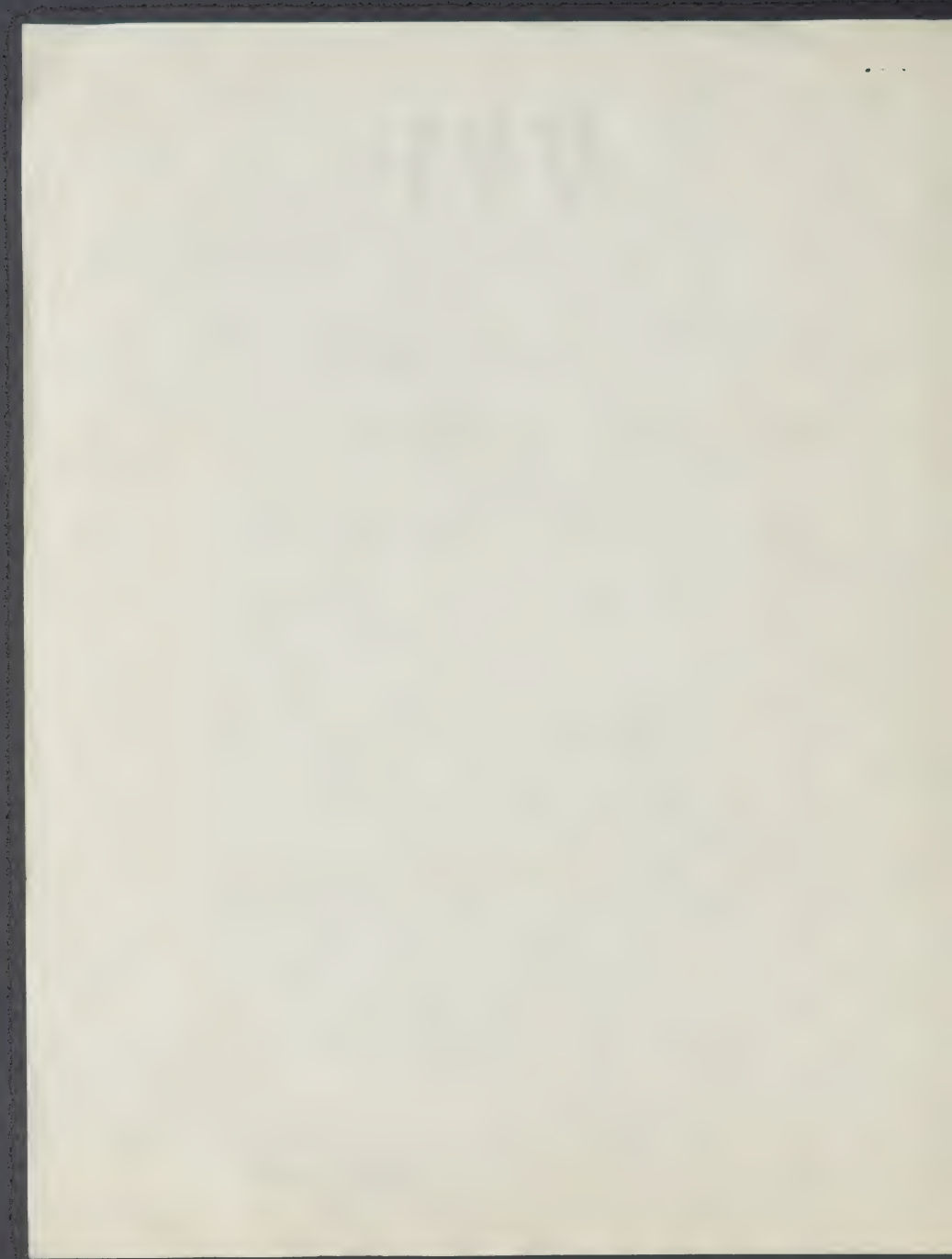
The third one is a 1633 dated, but not signed "Still Life with Books, Candle-stick and Skull" in the Reichs Museum in Amsterdam.

There is an article on paintings by Verhout by A. Bredius, called "Pictures by Constantyn Verhout" in the "Burlington Magazine", CCXXXV, volume XLI, October 15th, 1922, pages 175 and 176, reproductions on pages 174 and 177.

There is another article on Verhout in "Der Cicerone", 21, 1929, page 221, reproduction on page 226.

I acquired your painting in London in 1939, shortly after the outbreak of the war.

Max Stern, Ph.D.

CONTRACT NO. 104

Active in Gouda, Holland, in the second half of the 17th century. Teacher of Johannes Vermeer. Very little is known about his life. His works are extremely rare. Beside "The Artist" only one other signed painting is known in the National - Museum at Stockholm.

"The Artist"

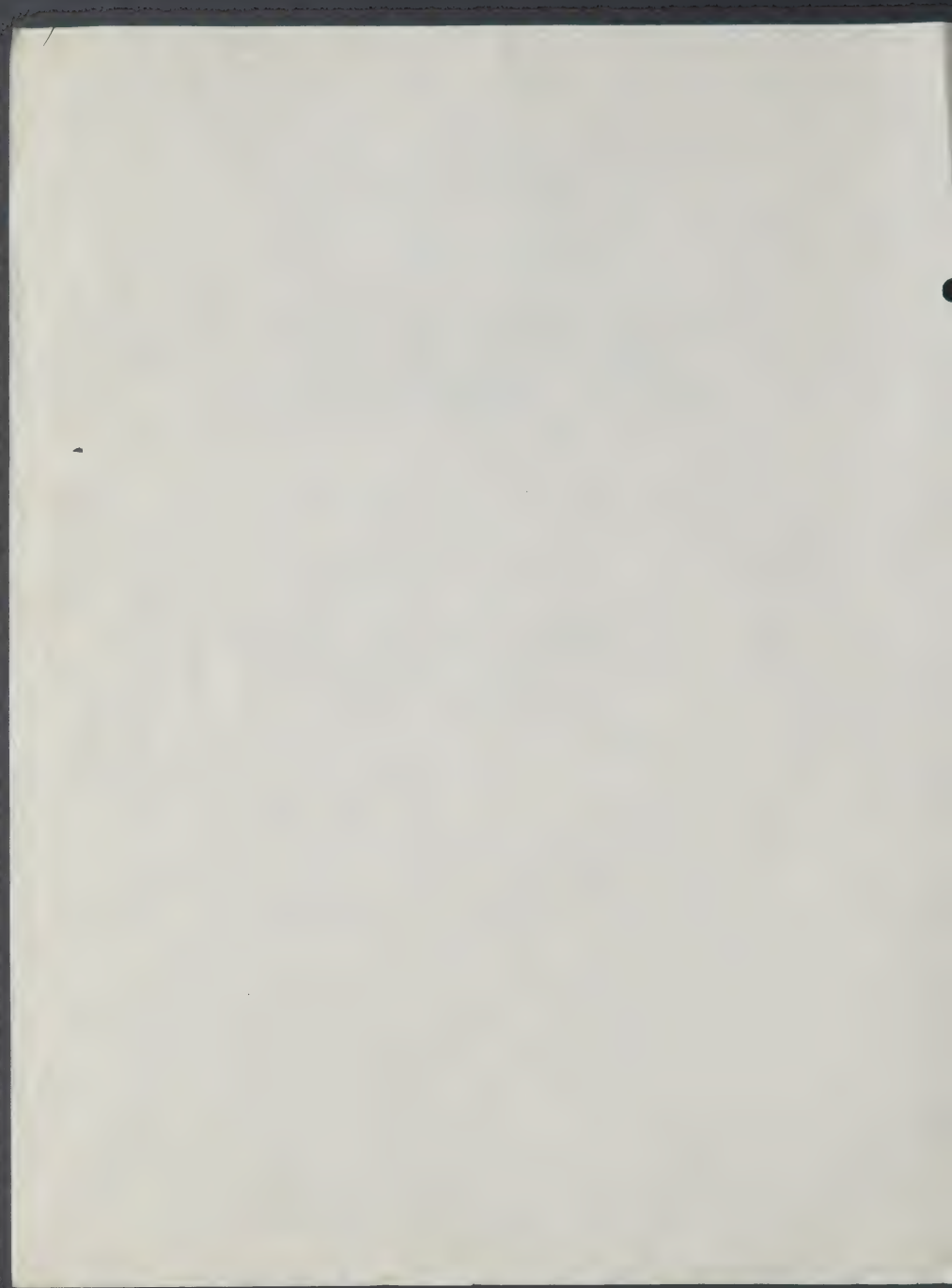
Panel 13 3/8 x 11 inches
Signed and dated: "J. Vermeer 1665"

Inhibited:

"Lindert Seltene Hollanden", Amsterdam 1933
Brooks Memorial, Memphis, Tenn., May 1937

Certificate:

Museum of Art, Springfield, Summer 1938
Charles C. Smith, Springfield, 1939, 1940
L. Brodus: "The best one of his very rare paintings". (letter dated January 31, 1934)

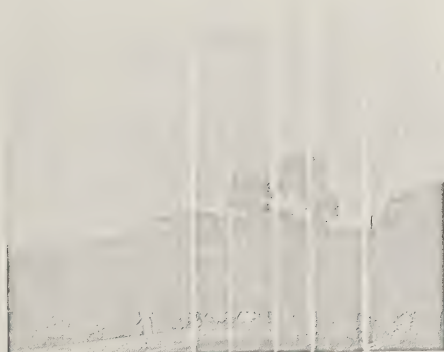

3

Mr. 48

TENTOONSTELLING

15 JUNI—15 JULI 1932

Holger Collection

ZELDZAME MEESTERS

*at least 31 from Coll. R. Holger
- Wau*

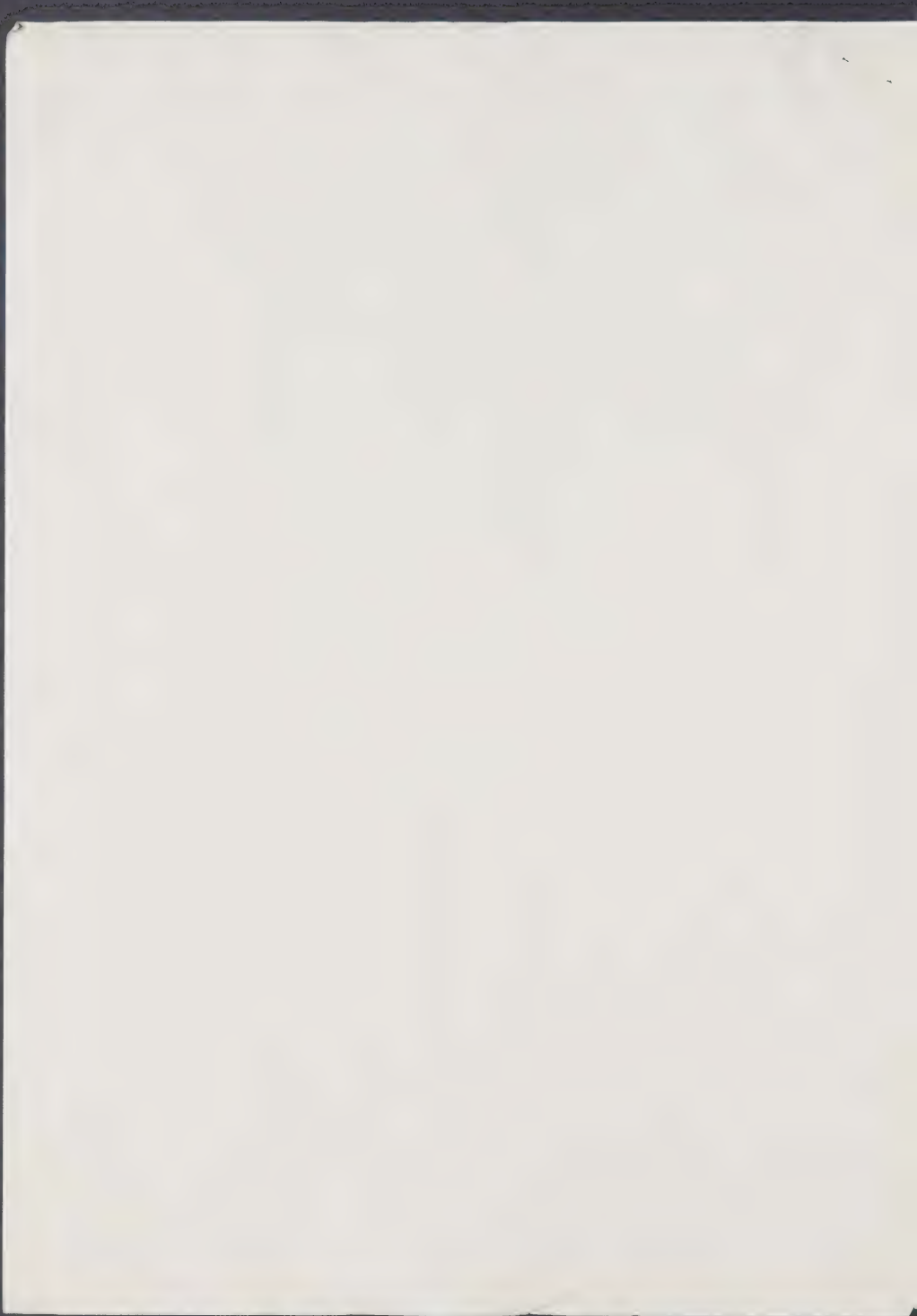
UIT DE

17DE EEUW

D. A. HOOGENDIJK & Co.

KEIZERSGRACHT 640

AMSTERDAM

Hoojenbys Amsterdam

VERHOUT, CONSTANTYN

Werkzaam te Gouda in de 2de helft van de 17de eeuw.

- 80.-103. Een zittende man met een bierpul in de handen.
Links, op den tafelpoot, voluit geteekend.
Paneel, 34 × 28 cm.

VERWER, JUSTUS VAN

De zoon van den zeeschilder Abraham van Verwer, die in de eerste helft van de 17de eeuw te Amsterdam werkte.

- 50.-104. Zeilschepen op een kalme zee.
Op een plank geteekend met zijn initialen.
Paneel, 42 × 60 cm.

VIRULY, WILLEM

Werkzaam te Rotterdam in de 2de helft van de 17de eeuw.

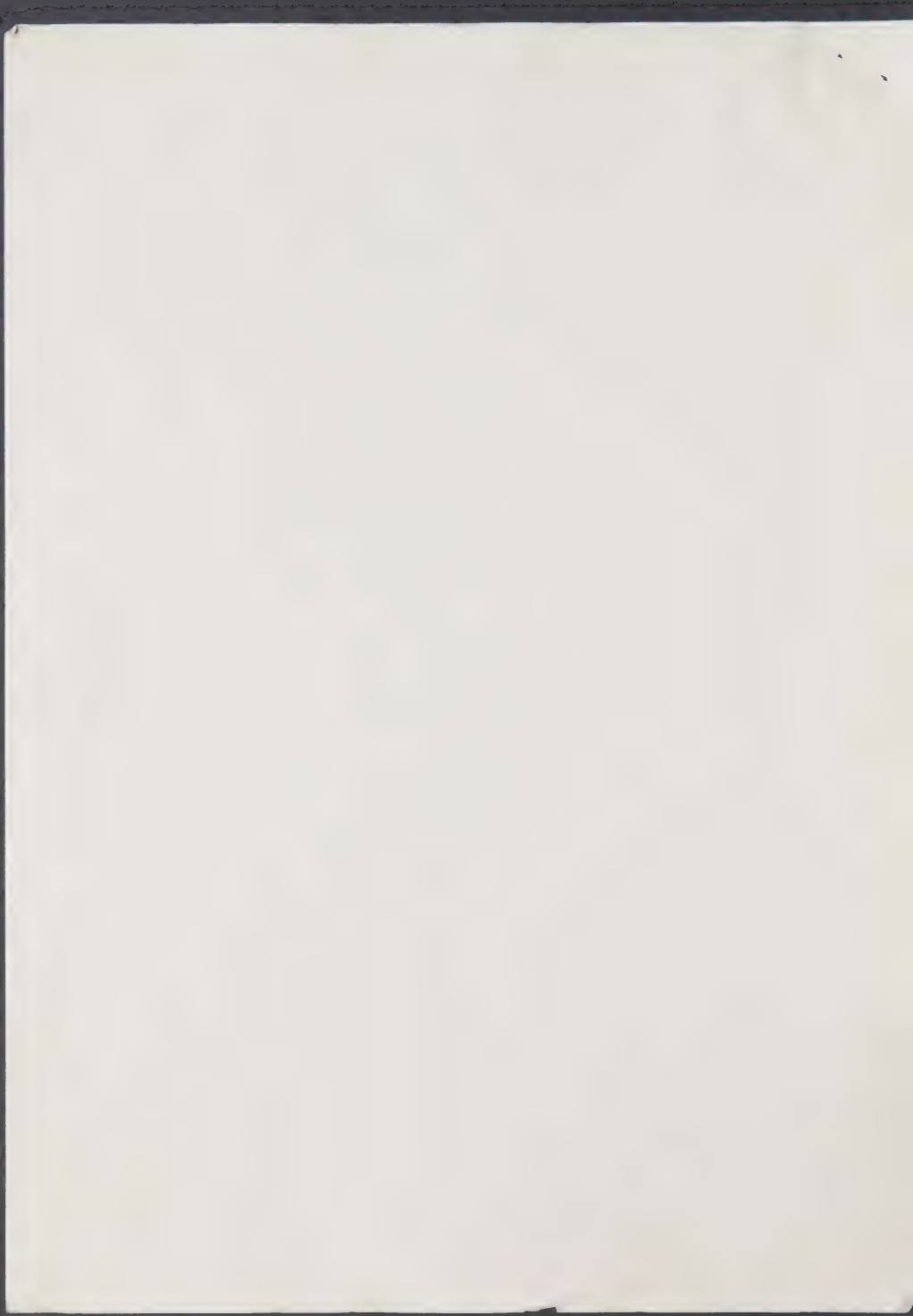
- 40.-105. Een boerenhofstede in een bergachtig landschap.
Rechts voluit geteekend.
Paneel, 37,8 × 48,7 cm.

VLAAMSCH (waarschijnlijk) SCHOOL, 1ste helft 17de eeuw

106*. Kerkinterieur.

Op den voet van een zuil links staat Tecum habita, daarvóór, op den grond, kruipt een slak. Vóór deze slak zijn de letters I.W. (I.M. I.V.?) te lezen. Deze initialen zijn wel eens gelezen als die van Jan van der Vucht, die in Holland werkte.

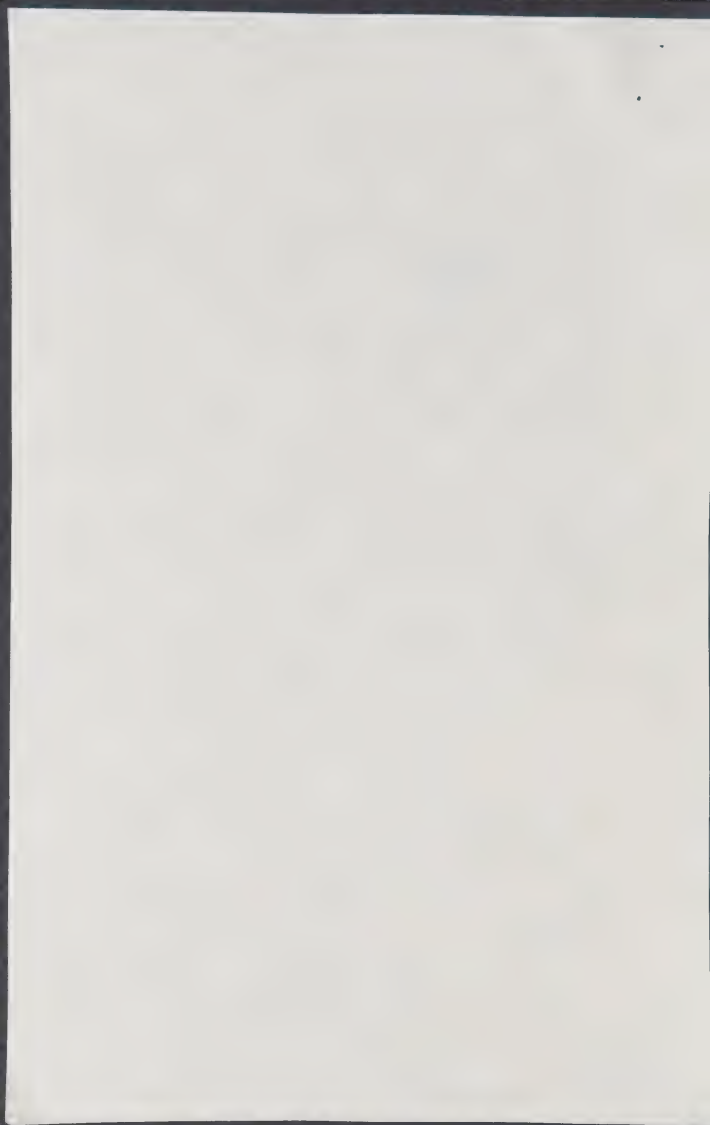
Paneel, 31 × 46 cm.

was met Mr Willem van der Burch; van het echtpaar Van der Burch-Groenewegen, wier dochter Catharina met Franco Graswinckel, de voormalige bezitter van de buitenplaats, getrouwd was geweest, hingen in de kelderkamer de portretten. Voorts was er nog een portret van Engelberts Frankens zoon Graswinckel aanwezig. In het huis aan de Poelemarkt werden de portretten van Maerten Jans zoon van Hoogenhouck en zijn vrouw Catharina van der Dussen, de overgrootvader van de overleden Engelbert aangetroffen; verder die van Harmen van Ruyven en diens vrouw Catharina van Ruyven, grootouders van de overledene, en verder nog een portret van Felix van Sambix, Delfts schoolmeester en vermaard graveur, door Van Miereveld. Al deze portretten hingen in het grote salet, alwaar ook het portret van de overledene „in 't klein" werd aangetroffen. Ook bevonden zich daar nog twee gedreven plaatjes, verbeeldende Theodorus Graswinckel, en een schilderij, voorstellende een man met een kan in de hand door C. Verhout. Dit laatste is ongetwijfeld het schilderij, dat later berustte onder M. C. van Ravesteyn, weduwe Graswinckel, en het heeft als voorbeeld gediend voor Tako Jelgersma, die er in 1781 een tekening van maakte. Op dit genrestukje van Verhout, die in het midden der 17de eeuw als Gouds schilder vermeld wordt, is een wapentje Graswinckel aangebracht en men heeft het willen doen doorgaan voor een portret van Jacob Jans zoon Graswinckel, de Delftse wonderdokter.

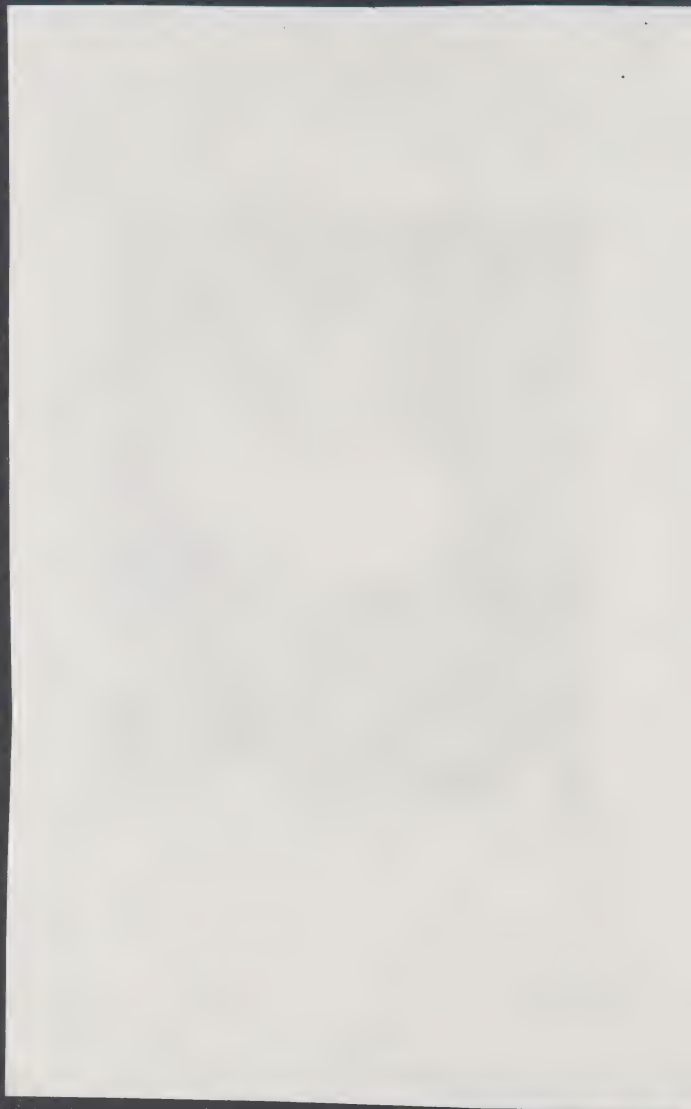
In de binnenkamer van het huis aan de Poelemarkt of Voorstraat werden vijf grote familieportretten aangetroffen, waar onder die van Harmen van Ruyven en Catharina van Ruyven, grootouders, en van Maarten Graswinckel, vader van de overledene; ook hing daar het portret van Catharina Schinkel. Van de genrestukken kunnen vermeld worden: een stilleven door E. van Aelst (1643), een stuk, verbeeldende twee soldaten door De Witt, twee zeezjes van De Vliieger en twee zeezjes van Witmont, een schilderij van Cornelis van Haerlem, een rottevan ger door Visser „in 't grauw" en een zittend vrouwtje door De Witt.

In de boedel werden vele historie- en andere penningen aangetroffen, o.a. de eerste Delftse confreriepenning in verguld zilver. Voorts twee zilveren lepels met de wapens Graswinckel,

Maria van der Dussen *1640/41* Cornelis G. Raswinkel

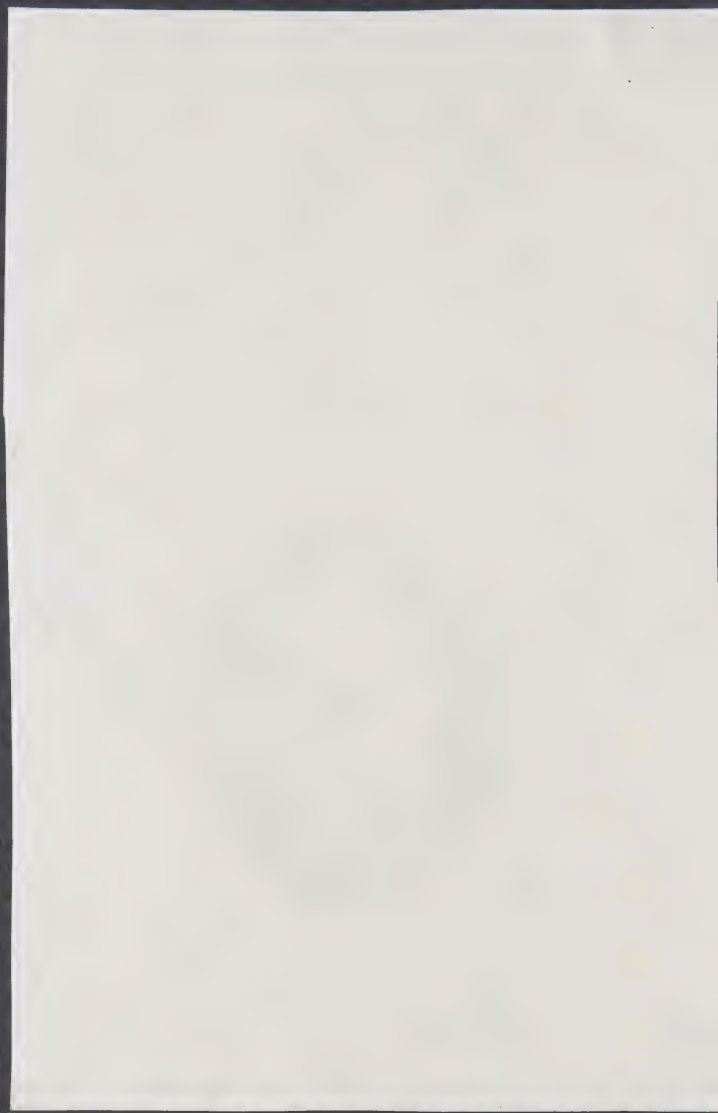

Mr. [Name] [Name]

Mr. [Name] [Name]

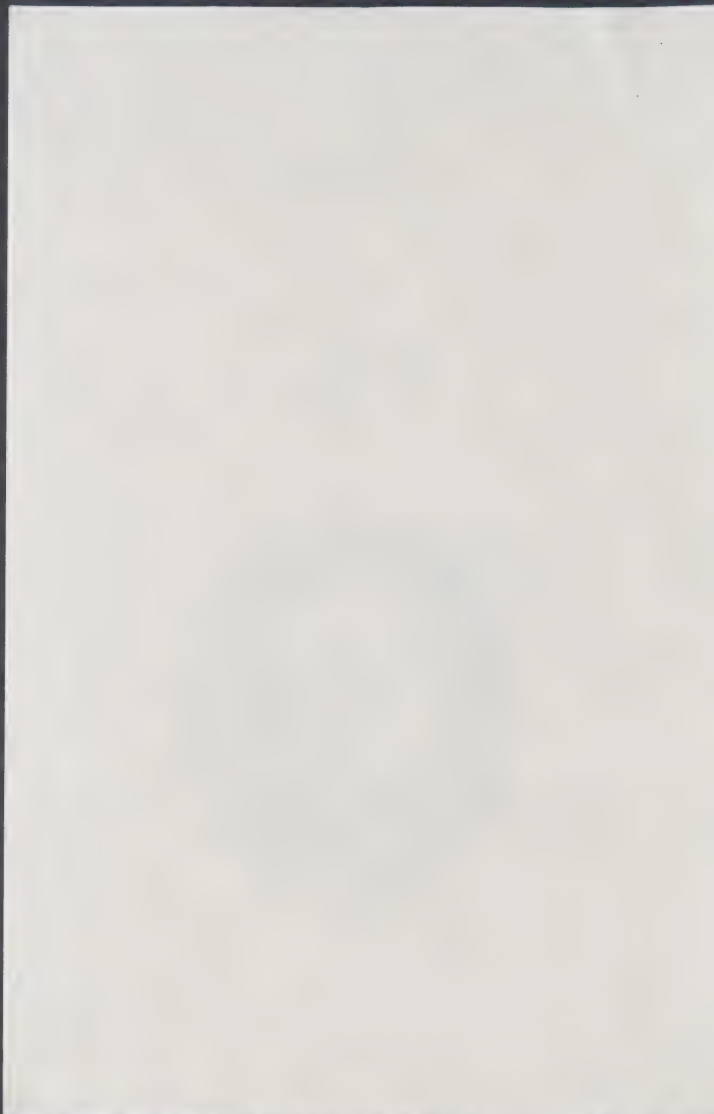

Maria van der Dussen, vrouw van Cornelis Graswinckel
door S. Fancert

62 Graswinckel

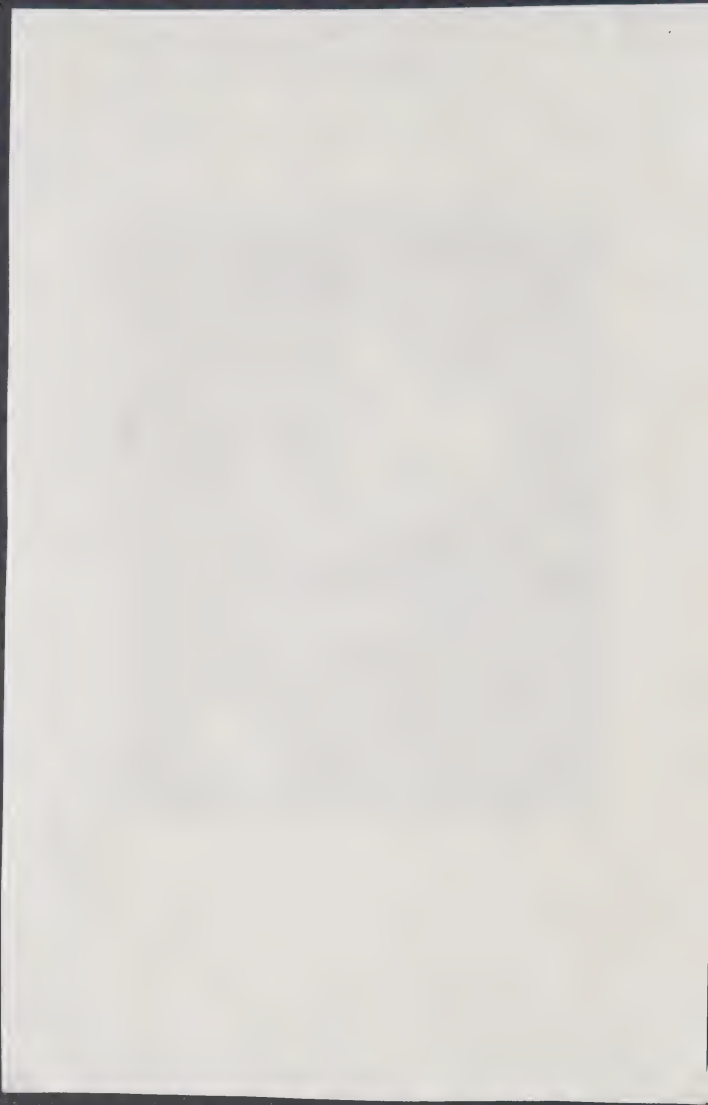

Cornelis Abrahams zoon Graswinckel (1672-1691)
door S. Fancert

Cardinal Adamasz GRASZYŃSKI (1582-1664)

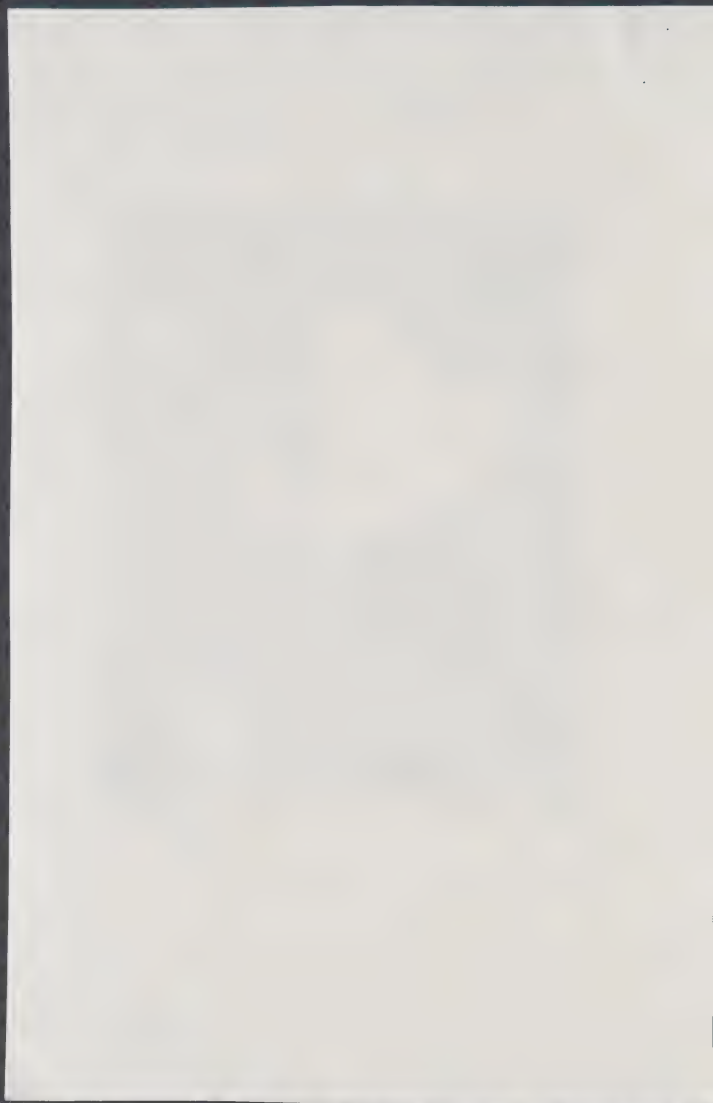

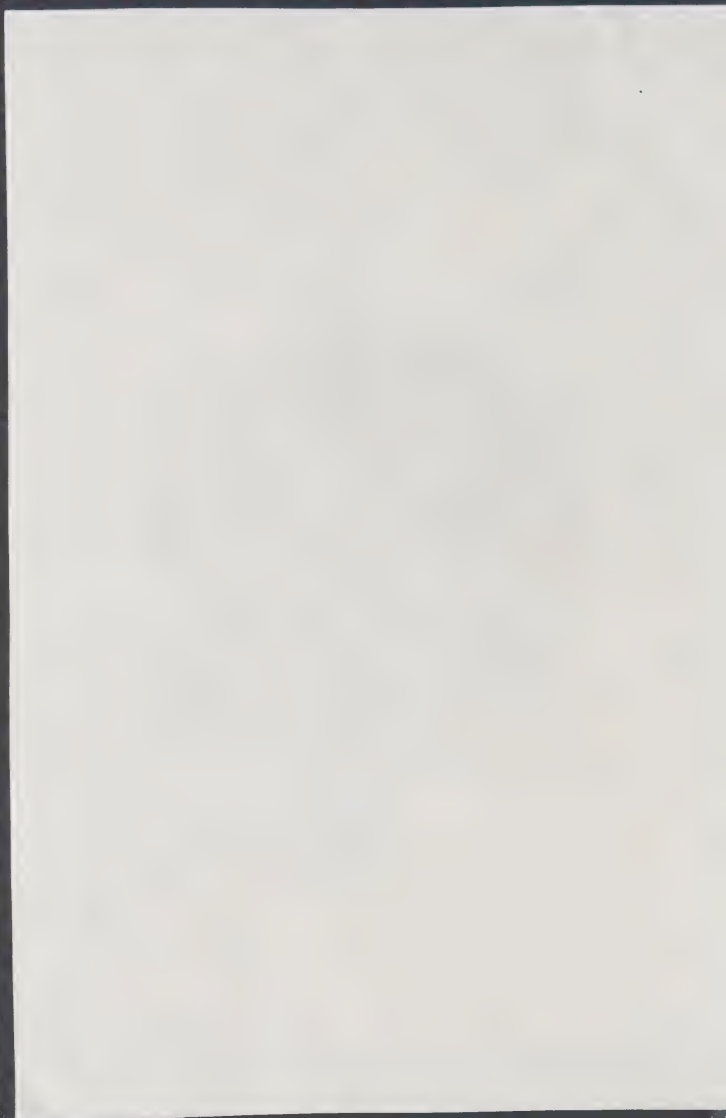

1532-1607

1532-1607

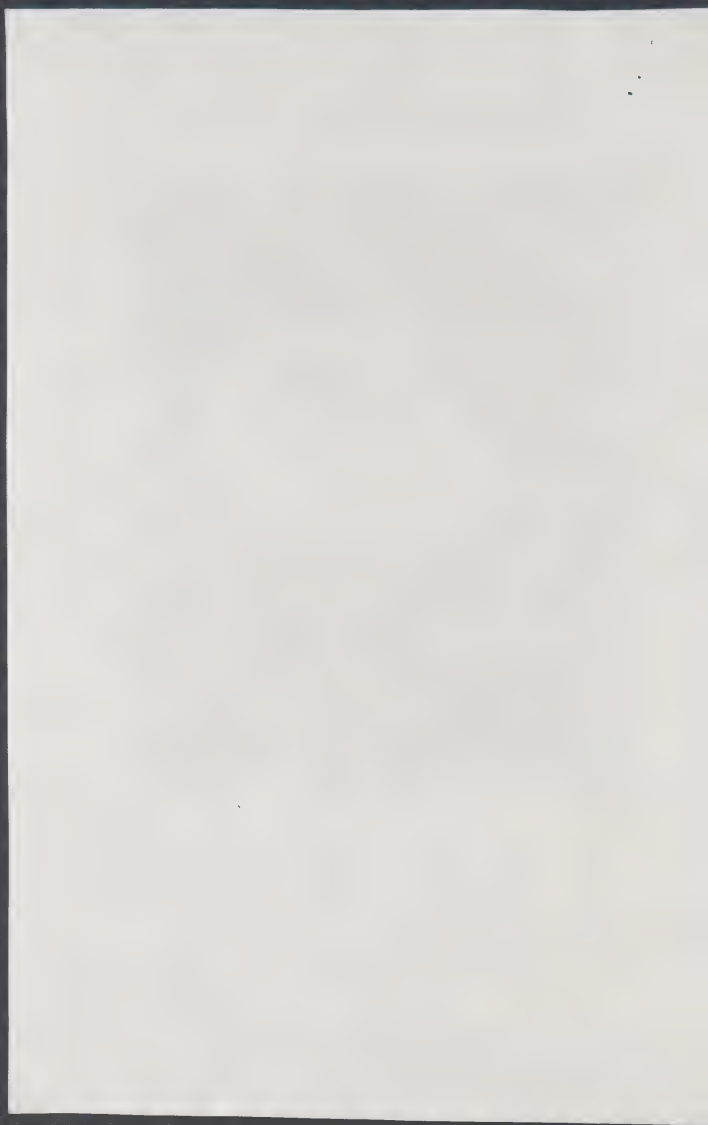
1532

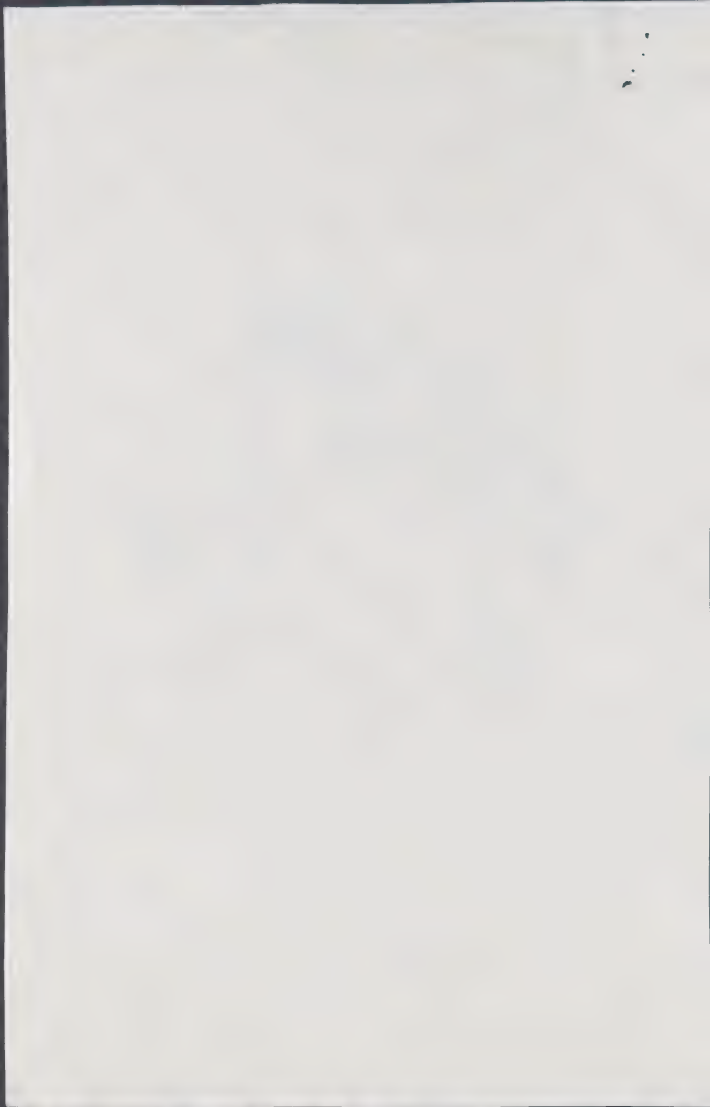

Maria van der Dussen, vrouw van Cornelis Graswinckel

Wapen van de Adel van de Oranien
1658

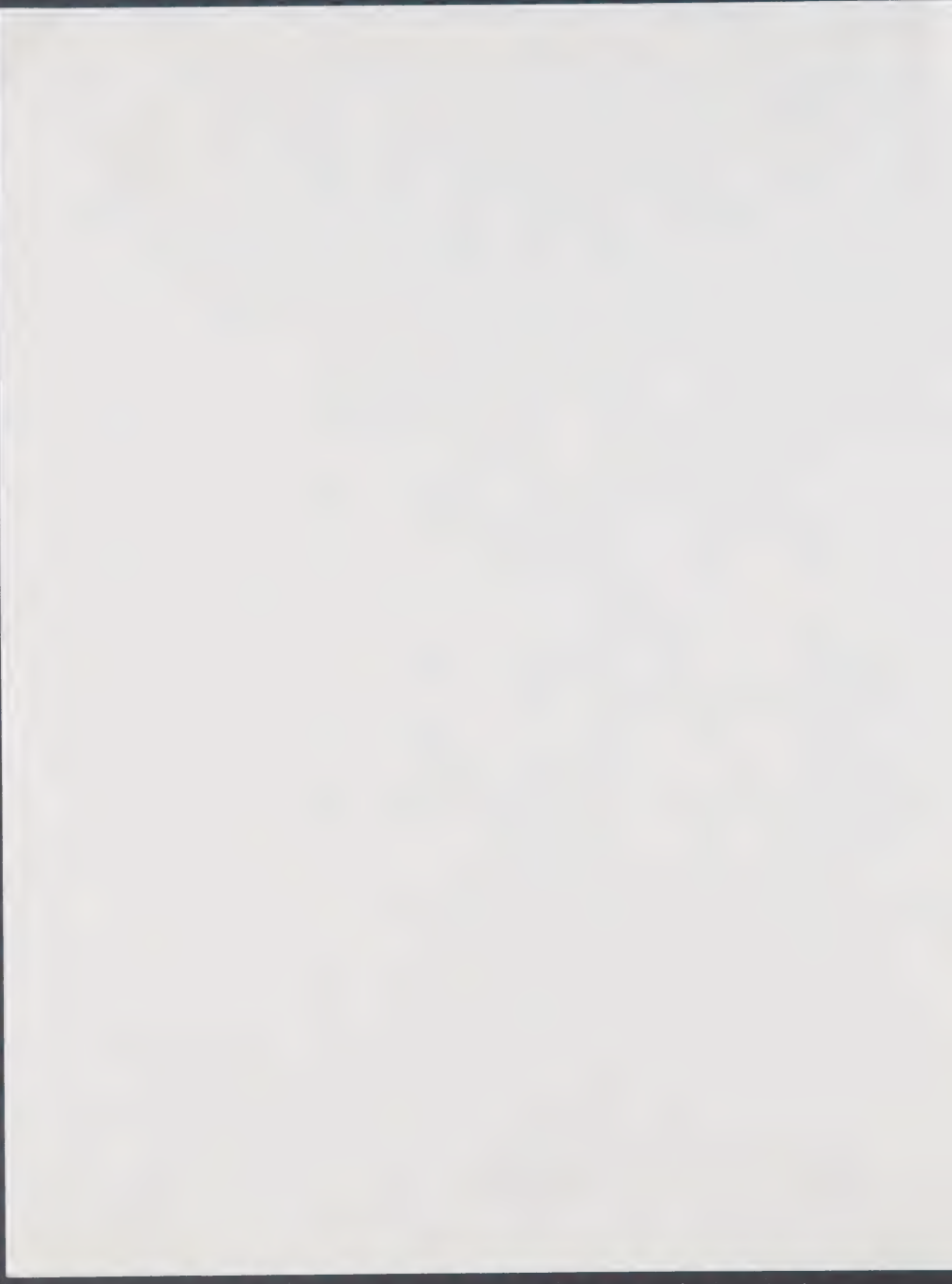
This small (13½ x 11 inches, on panel) portrait by Constantyn Verhout of a Dutch brewer, Cornelis Abrahamsz. Graswinckel (1582-1664) is one of our chemist-collector's favorite paintings. Graswinckel was a Delft brewer who was nicknamed 'The Delft Israelite' because of his looks and garb. In a home for old people long supported by Graswinckel's family in Delft, there is a much more formal portrait of Graswinckel, wearing a skull-cap rather than a fur hat; there, too, the man looks kindly and contemplative. He was "Kerkmeester" of the "Nieuwe Kerk" in Delft, where Vermeer was baptized, as well as the "Oude Kerk" where Vermeer was buried. Both churches have of course become famous far beyond Delft through being two focal points in that artist's marvelous View of Delft in the Mauritshuis.

What a time to have lived. Graswinckel is likely to have known Carel Fabritius and Vermeer personally, and one wonders why Verhout, an artist from Gouda, painted the brewer. If only paintings could talk and we could know of the circumstances when this was painted, probably right in Graswinckel's brewery, "De Drie Akeren" in the Voorstraat in Delft.

Today only two paintings by the artist are known with certainty. The other is of a student asleep beside a pile of books, now in the museum in Stockholm. But an artist so competent must have painted many other works - unfortunately unscrupulous dealers often removed signatures to allow attributions to more famous artists. Thus even Vermeer was forgotten for 200 years! In an inventory of a later Graswinckel, Engelbert Graswinckel in 1738 in Delft, there is mentioned a still life by C. Verhout, and in the collection of Jacob Touw at Delft in 1682 there is listed an "out patroontje van C. Verhout", a description that might well fit this painting were it not unlikely that Graswinckel's identity would have been forgotten within 18 years. In both known paintings the still life is most beautiful - foreshadowing Chardin; in fact both the old man here and the student in Stockholm are as close to still life as human portraits can be. As Mr. Anthony Clark, the Director of the Minneapolis Institute of Arts, said when speaking of this painting: "The Verhout portrait of an unpretentious brewer is as beautiful a piece of still life painting, and as original, daring, and elegant a work of art as anything I know. It is also, for all its intense simplicity and tiny format, as classical and potent as the finest Greek statues of the late archaic and early classical period. It is utterly clean and fresh, and as moving and great a piece of human creation, technique and insight as possible to make."

In art as in many other aspects of life, there is real beauty in simplicity. Take our goals at Aldrich: To become the best supplier of fine chemicals. Best does not mean the largest or the fanciest, just the most reliable in quality, the best in service, truly craftsmen in chemistry.

Aldrich Chemical Company, Inc.

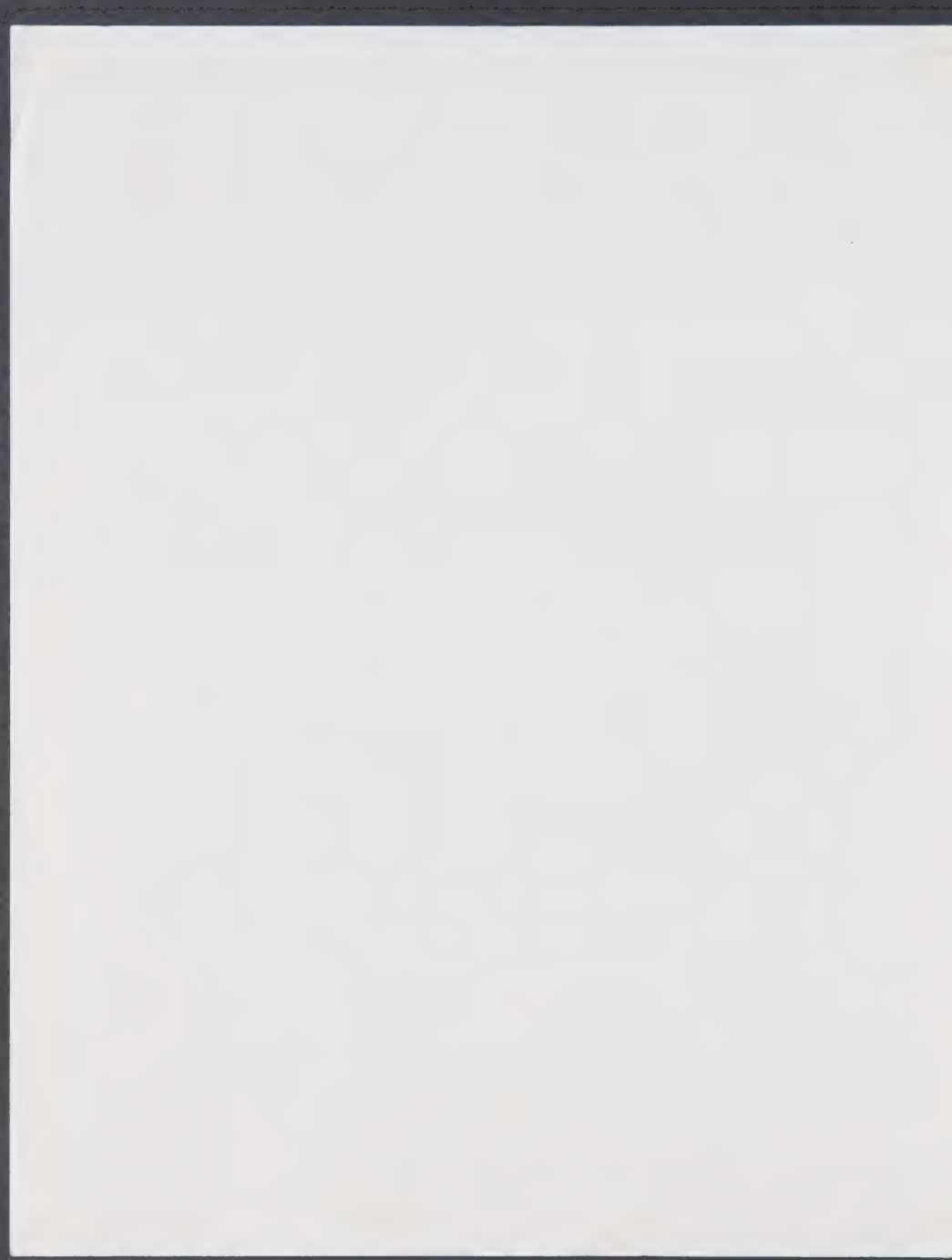
This small (13½ x 11 inches, on panel) portrait by Constantyn Verhout of a Dutch brewer, Cornelis Abrahamsz. Graswinckel (1582-1664) is one of our chemist-collector's favorite paintings. Graswinckel was a Delft brewer who was nicknamed 'The Delft Israelite' because of his looks and garb. In a home for old people long supported by Graswinckel's family in Delft, there is a much more formal portrait of Graswinckel, wearing a skull-cap rather than a fur hat; there, too, the man looks kindly and contemplative. He was "Kerkmeester" of the "Nieuwe Kerk" in Delft, where Vermeer was baptized, as well as the "Oude Kerk" where Vermeer was buried. Both churches have of course become famous far beyond Delft through being two focal points in that artist's marvelous View of Delft in the Mauritshuis.

What a time to have lived. Graswinckel is likely to have known Carel Fabritius and Vermeer personally, and one wonders why Verhout, an artist from Gouda, painted the brewer. If only paintings could talk and we could know of the circumstances when this was painted, probably right in Graswinckel's brewery, "De Drie Ackeren" in the Voorstraat in Delft.

Today only two paintings by the artist are known with certainty. The other is of a student asleep beside a pile of books, now in the museum in Stockholm. But an artist so competent must have painted many other works - unfortunately unscrupulous dealers often removed signatures to allow attributions to more famous artists. Thus even Vermeer was forgotten for 200 years! In an inventory of a later Graswinckel, Engelbert Graswinckel in 1738 in Delft, there is mentioned a still life by C. Verhout, and in the collection of Jacob Touw at Delft in 1682 there is listed an "out patroontje van C. Verhout", a description that might well fit this painting were it not unlikely that Graswinckel's identity would have been forgotten within 18 years. In both known paintings the still life is most beautiful - foreshadowing Chardin; in fact both the old man here and the student in Stockholm are as close to still life as human portraits can be. As Mr. Anthony Clark, the Director of the Minneapolis Institute of Arts, said when speaking of this painting: "The Verhout portrait of an unpretentious brewer is as beautiful a piece of still life painting, and as original, daring, and elegant a work of art as anything I know. It is also, for all its intense simplicity and tiny format, as classical and potent as the finest Greek statues of the late archaic and early classical period. It is utterly clean and fresh, and as moving and great a piece of human creation, technique and insight as possible to make."

In art as in many other aspects of life, there is real beauty in simplicity. Take our goals at Aldrich: To become the best supplier of fine chemicals. Best does not mean the largest or the fanciest, just the most reliable in quality, the best in service, truly craftsmen in chemistry.

Aldrich Chemical Company, Inc.

ALFRED BADER FINE ARTS

DR. ALFRED BADER

ESTABLISHED 1961

February 26, 1993

Dr. Walter Liedtke
Curator of European Paintings
The Metropolitan Museum of Art
1000 - Fifth Avenue
New York, New York 10028 0198

Dear Dr. Liedtke:

Yesterday evening was a great evening, because I studied your two papers, which you so kindly sent to me. I read your review of the Stockholm Exhibition in the Burlington, while also looking at the catalog which is really excellent. I wish that I had had a chance to see the exhibition.

It is a pity that the museum did not ask me to loan my little panel by Verhout, as they would then have had the only two undoubted works by that master, side by side. I enclose two reproductions of my work, with an essay which I wrote many years ago. If you know the curator in Stockholm, you might like to send him the essay with one of the reproductions.

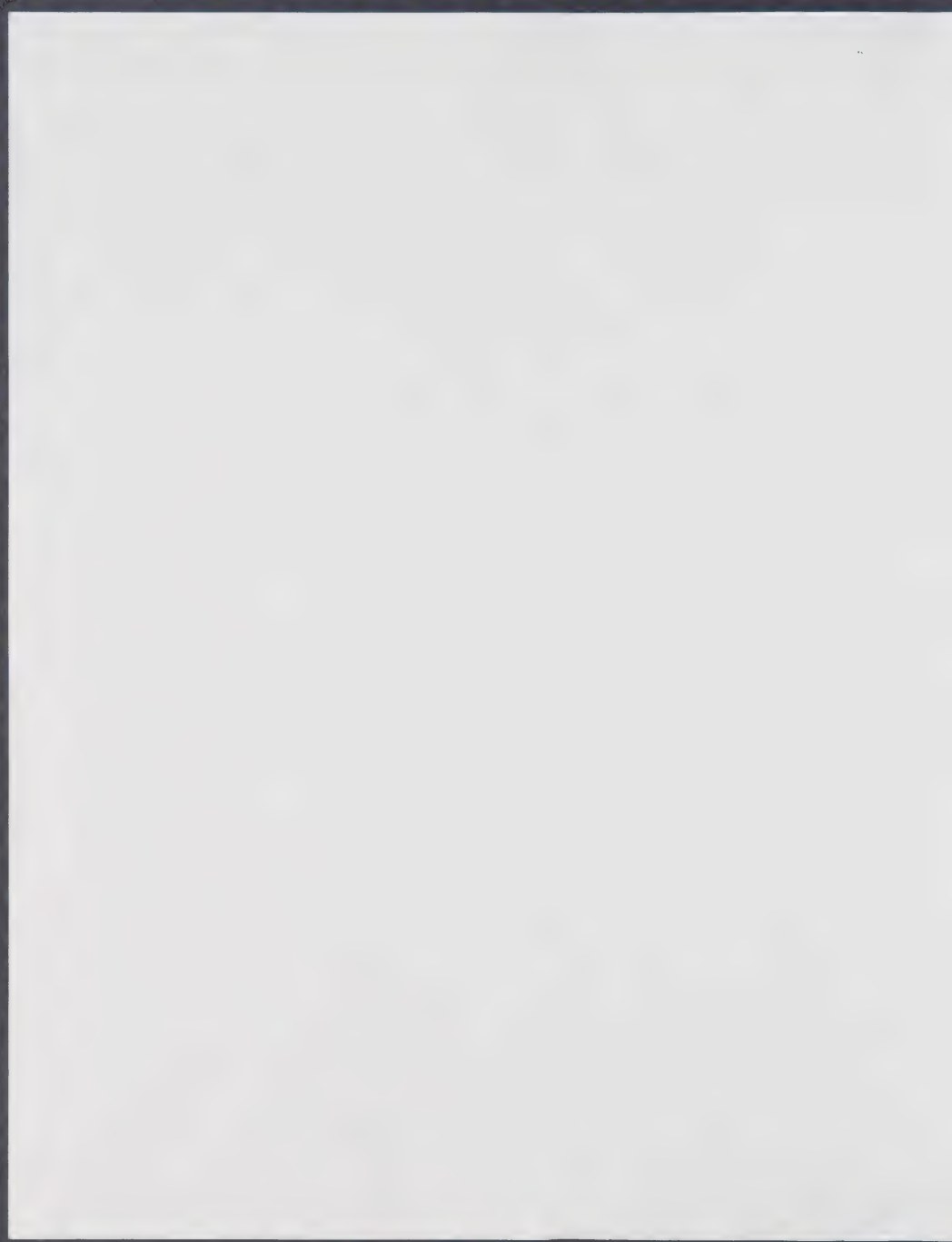
Your Apollo article is wonderful, truly an exciting bit of writing. Unfortunately, I do not subscribe to Apollo and particularly the footnotes were exceedingly hard to read in the Xerox copy. I will go and have my eyes examined next week, but do you, per chance, have an offprint of that article?

Who was the senior scholar who failed to deliver an essay?

I do not believe that the Moses in Berlin depicts the smashing of the Ten Commandments, but rather the showing of the second set. Also, I am totally convinced that the painting in St. Petersburg does not depict Haman recognizing his fate. Rembrandt and his students knew the Bible too well to depict Haman as such a regal figure. As I have pointed out in the Burlington, I believe that this is David walking away from Saul and Abner.

I first saw the painting in Chicago, and agree with you that it is not by Rembrandt. I think that your suggestion that it is really by Hoogstraten is very plausible.

By Appointment Only
VANDERBILT HOTEL SUITE 622
924 EAST JUNEAU AVENUE
MILWAUKEE WISCONSIN USA 53202
TEL 414 277-0730 FAX 414 277-0709

Dr. Walter Liedtke
February 26, 1993
Page Two

In footnote 16 you quote Held's 1969 essay. Have you seen his recently expanded essay on Tobias, in the second edition?

Isabel and I spent a long time looking at the Rembrandt Exhibition in London, and were really disappointed. Of course, all the Rembrandts were fine, but except for one or two paintings, we had seen all before, and almost all are very accessible. In contrast, the students' works were so disappointing, and your calling them "a ghetto of rejected paintings" hits the nail squarely on the head. Several of the attributions are just plain wrong, and the quality of several, very low.

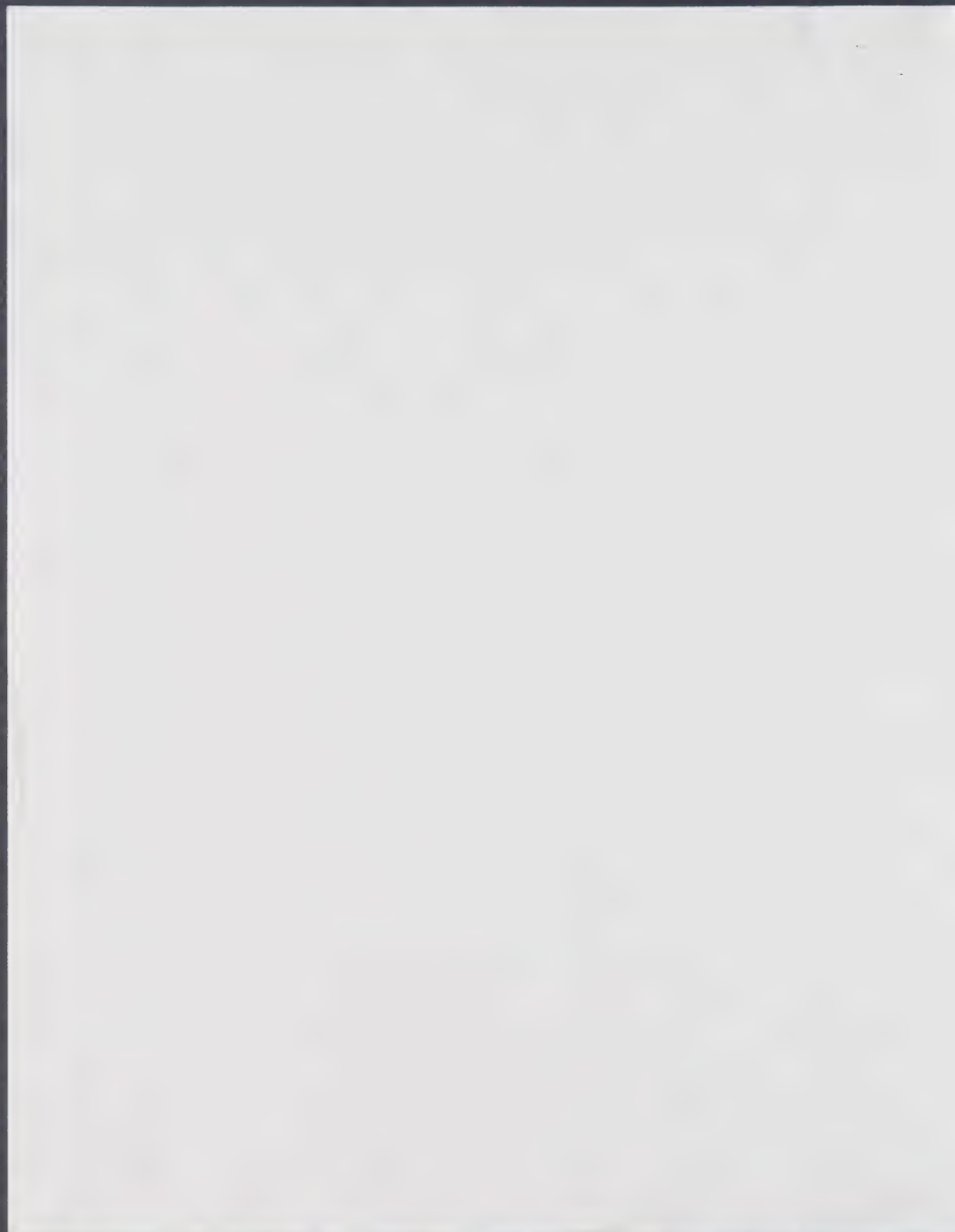
No conceit in my family, it's all in me--but I really believe I could have arranged for a better exhibition of school works, largely from my own collection.

As you say, a juxtaposition of your portrait with an authentic Jouderville would have been so instructive, and would have told without words that your work is not by Jouderville.

Essentially, we now have three big (garbage)pails for non-Rembrandts. When they are pretty horrible, they are called Jouderville. When they are very good portraits, like the one in Toronto, they are called Carl Fabritius--without any reasons given. When they are good historical paintings, they are called Drost. As I said in one of my essays, if the Polish Rider is by Drost, we better go out and find some more Drosts.

If you look at all of the Drosts published by Sumowski, there is nothing whatever in his work to prepare you for a painting of the scale and quality of the Polish Rider.

I have the same problem with Sumowski's attribution of my Joseph and the Baker to J. U. Mayr. I have looked long and hard at the Mayrs in Augsburg and see nothing to remind me of my moving painting, which I believe is Delft around 1650. Sumowski has become a good personal friend, and just says that I cannot tell because mine happens to be Mayr's finest work. As Isabel says, "Pigs might fly, but they are unlikely birds."

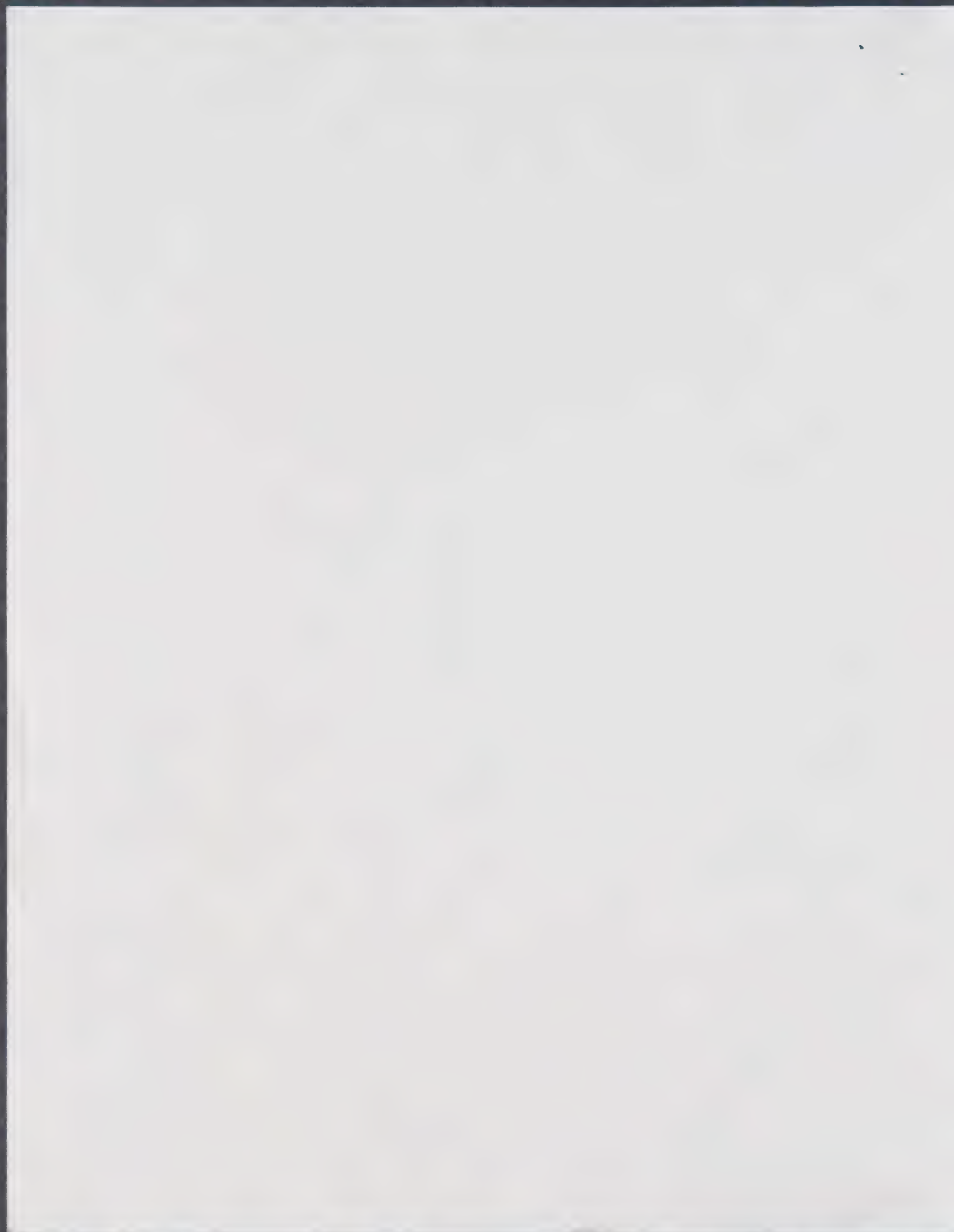
Dr. Walter Liedtke
February 26, 1993
Page Three

I wish you had come a few days later, because my restorer just returned two wonderful works which will interest you. One is a beautiful, monogrammed and dated 1617 Lastman of Manoah, stunning in color, really more Venetian than Dutch. The second is a portrait which had been called Maes, No. 86 in the Chicago 1969 show. This is now plausibly given to Leveq, but whoever painted it, it is a moving work.

Do come and visit us again, soon.

Best wishes

Cyril Zuck

CHARLES MUNCH & JANE FURCHGOTT
S10093A Bear Valley Rd., Lone Rock, WI 53556
608 583-2431

Date 8.20.98

CONDITION & TREATMENT REPORT

Artist Verhout, Constantijn
Title The Brewer (Cornelis Abrahamz
Graswinckel)
Size H. 13 1/2" W. 11" T. 1/4"

at lower-left
Signed C. Verhout
1662. Dated 1662
Type of object oil on wood oil on fabric
Owner Dr. Alfred Bader

SUPPORT

- fabric
 wood oak
 paper
 metal
 cardboard

- stretcher
 strainer
 keys (secured)
ADDITIONS
 lining _____
 cradle (rigid)
 solid mount _____

CONDITION

- canvas margins _____
 slack
 brittle
 hole
 tear
 bulge

- depression

- ripple
 unglued
 warped
 cracked
 enlarged
 reduced

Oak panel, flat, vertical grain, Beveled 1-1/2" in from edge on all four sides.

TREATMENT

PAINT FILM

- smooth
 impastoed
 thick
 thin

- glazed
 dry
 ground brownish

CONDITION

- generally sound
 cracked _____
 blistering
 flaking
 cupping

- scratched
 abraded
 losses a few
 retouching much
 strengthening

When received had new line of retouching, 1/6" inch wide on line of damage from bottom of hat through mouth, and one spot below cuff. After cleaning, this "scratch" turned out to be only through the mouth, the rest of the damage line being a narrow (less than 1/32") dent with the paint intact.

TREATMENT Removed new retouching and fillings with toluene. Removed older retouchings along with the varnish. Took off a lot of retouching and straightening of thinner areas, especially shelf still life and black garment. The date below the signature had been overpainted long ago with brown paint. Started removal of overpaint and could read 1662, but attempting to clean it completely removed some of the "2". The painting is in good condition with some thin areas. The retouching was carried out using dry pigments in a polyvinyl acetate (PVA) medium. The retouching was fixed with PVA spray varnish.

SURFACE COATING

- unvarnished
 varnished
 thick
 thin

CONDITION

- grimy
 darkened
 yellowed
 blooming

- shiny / dull matte, particulate
 scratched
 marred

TREATMENT Removed varnish with ethanol and acetone. The cleaned painting was given an isolating coat of Talens Rembrandt retouching varnish. The final brushed varnish was Talens Rembrandt picture varnish, followed by a light coat of PVA spray varnish.

Organizations and People

Art historian Max Stern 'born' into gallery business

Story and Drawing
By LOU SELIGSON

MONTREAL —

Max Stern owns the largest art gallery in Canada — and probably on the continent — four floors and 17 rooms filled with 4,000 paintings and 500 sculptures. Most of them are for sale, but he lets them go with a heavy heart even when the price and profit are irresistible.

Often, even in the middle of the night, when Stern gets a sudden urge to gaze on a Picasso, a Renoir or a Rodin sculpture all he has to do is walk down a flight of carpeted stairs. Or he can ride down on his private elevator. He and his wife, Iris, live in a sort of fifth-floor penthouse atop the gallery.

Now 74, and recovering from a recent heart attack, Stern (the only gallery owner with a PhD in art history) was practically born to the business. His father was a famous art dealer and owner of the largest gallery in Dusseldorf.

"It all was lost with the coming of Hitler," he explains. "I had studied art history for years at Cologne, Bonn and Berlin universities and took my doctorate at 28. In 1937 I was able to flee Germany with at least 50 good paintings, however."

He opened a small gallery in London and after the war came to Canada, though he was not permitted to take any of his art or money out of England.

"I met the owner of the then little Dominion Gallery and she was so astonished at my art knowledge that she offered me a partnership," he recalls. "By 1950 my wife and I were the sole owners, bought the building and rebuilt it and turned it into the outstanding gallery in Canada."

Stern represents a curious phenomenon in society — an art lover who never paints or produces any art himself, but, nevertheless, is a powerful voice in establishing and distributing its popularity. He not only enriches the lives of patrons and artists, but himself as well, artistically and financially — as an art expert who has made millions by simply knowing a good thing before anybody else and then riding the crest of the incoming profit wave.

He discovers, collects, advises and exploits and is instrumental in determining the course and price of art in the market place. One of his biggest coups came early in his Montreal career when he first saw an oil by Emily Carr and went to visit her in Victoria, B.C.

"I saw her in her home," he recalls, "and she was then in her 70s — she would die the following year. She showed me a room of 300 paintings. I was speechless. I told her I wanted to hold an exhibition. She said, okay, but you won't sell anything."

At that time Carr was unknown, poor, and nobody ever bought her paintings. Stern took 60 of her oils to his gallery in Montreal, sold 54 at prices from \$80 to \$200 and sent her a huge cheque. "She was overwhelmed," Stern says. "She wrote me she had never seen such a fat cheque and it was the only successful exhibition of her life."

Stern became her estate's agent and today an Emily Carr can bring \$50,000 in the art market. Until recently he personally owned 43 canvases in his private collection. "I gave 29 to Canadian museums," he says. "So I only have 14."

Stern's sharp sense of what is a diamond in the rough came through time and again to his personal prestige and profit. He bought Leger oils when they were selling for a song and 20 years ago he began buying sculpture — 20 Henry Moores for \$15,000. Now they are worth over \$200,000. By 1967 Stern owned 74 Rodins, the biggest collection outside the Rodin Museum in Paris. "Some now sell for over \$100,000 each," he says.

He is often asked — what makes one art dealer more successful than another? He smiles: "That's the \$64 question. First of all, I always recall what my father used to tell me — 'Remember one thing, no art dealer ever became successful selling art —

only by holding on to them."

"A dealer must lead. If you follow you are through. As a sensitive person, the artist's task is to show what is to come. Art foreshadows economic and social problems."

Probably a central reason for Stern's success is the fact that he can deal directly with the great artists of the world. "Most of these artists all have contracts with the big American and European galleries," he explains. "But as a Canadian I can deal directly with them — I know most of them and have been buying their works for years. So I go to see them on a personal basis and simply buy directly from them. No other dealer in Canada can do it."

Stern sees Calgary and Edmonton as the important Canadian art market. "That's where the money is," he says, "and they're buying art like mad now."

With a staff of six, Stern and his top assistant, Michel Moreault, are constantly busy showing visitors to the various floors of his collection, the upper floors opened only by special invitation. At least half of his time is devoted to visiting European markets and artists since he sells most of his collections there. In recent years, he says, Japan has become a big buyer, especially of sculpture.

"The swing has been away from painting and toward sculpture," he points out. "Our eyes and ears have been overstimulated and oversaturated with sounds and impressions while our hands, our tactile senses, are badly neglected. A sculpture can give visual, but most of all, tactile satisfaction."

The Sterns have no children and as time creeps up on them they are beginning to consider options for their huge collection of great European and Canadian art works. Gradually, one by one and in groups, they are giving many to Canadian national, provincial and municipal museums. But even as they donate art they are still busy acquiring more.

"There is a trend back to realism," he says enthusiastically, "what I would call mystic realism — where the artist stops time, giving you a feeling of timeless world, a moment in time that never changes." And Stern is off again buying this sort of art now for his already overflowing gallery.

He Stern is a very able dealer, but not a good person.

Organizations and People

Board of Mirabel Airport

Rubin Ginzburg—Mirabel general manager

never worked at an airport before." When Mirabel opened in November, 1975, Ginzburg was handed over a brand-new airport and told to run it.

"The first year or so meant long hours but now, while it's still not a routine, we are getting settled and things are falling into place."

One of his main problems now is keeping employees motivated when they often have little work to do. There is still difficulty in attracting skilled persons, such as accountants, to work at Mirabel because of the distance involved in commuting.

Ginzburg, a bachelor, lives about 10 miles away in the village of St. Jerusalem, near Lachute. St. Jerusalem is described by Ginzburg as consisting of about five houses.

"I always remember the time I was talking to an El Al pilot and I told him where I was moving and he asked me 'Do you want a ticket?'"

Like any pioneer, Ginzburg is a man of vision. He dreams of the day when Mirabel's Phase II will take over Dorval's traffic, when a rapid-transit system will cut commuting time to Montreal down to 25 minutes, when an industrial park is opened up in the area and urbanization reverses its present trend southward.

"All this takes time... Like any big plant it can be expected that it will take years before it becomes profitable." Ginzburg is unreserved in his criticism of the press, especially the English newspapers that have said the airport should be mothballed.

Ginzburg feels it is no coincidence that the English media has been particularly harsh on the practicality and safety of Mirabel. "People on the

West Island, mostly English-speaking, were used to the convenience of Dorval. Now they have to come up here."

Ginzburg is a self-declared Quebecois, works basically in the French language and is most at home in the French-Canadian milieu. He supports the struggle of French air traffic controllers to have bilingualism in the air. "The argument that the use of two languages is a safety hazard is for the birds. Forcing people to speak English is unsafe."

Outside of a trip on the supersonic jet, the Concorde, flying holds no special interest for Ginzburg. "I do very little of it."

Shaar Hashomayim Foundation School
450 Kensington Avenue, Westmount

announces that applications are
now being accepted for
'Registration — September, 1978'

"A rare experience for the pre-school child in a
developmental, activities program, enriched by
dynamic experiences in Jewish living."

Small Groups Qualified Teachers
Transportation Available

Information: Rose L. Ruckenstein
Supervisor

937-9471, loc. 41

Affiliated with the Jewish Education Council
of Montreal.

IN CONCERT AT SALLE CLAUDE CHAMPAGNE

Every few weeks,
a new song by
Chava enters
Israeli life, and
she is broadcast
more frequently
than any other
recording artist.

CHAVA
ALBERSTEIN

IN CELEBRATION OF
ISRAEL'S 30th ANNIVERSARY
Saturday, April 29, 1978 at 9 p.m.

Tickets available at:
Concordia HILLEL, 2130 Bishop, 2nd floor
McGill HILLEL, 3460 Stanley

For information call: 845-2085
Israel Program Centre, Cavendish Mall

Sponsored by:
Hillel & Montreal Student Zionists

s good response

The Congress executive meeting, a continuation of the agenda not covered in the first meeting opened to the press two weeks prior, also heard reports on Jews in Arab lands. Israel action program, small communities and education and culture.

Reporting on Jews in Arab lands, Judy Feld Carr spoke of the "frustrations and aggravations" in the reunification of families, and in publicizing the plight of cap-

tive Jews and refugees seeking compensation for confiscated property.

Pioneer Women - No'Amot

When you're little
somebody has to take care of you

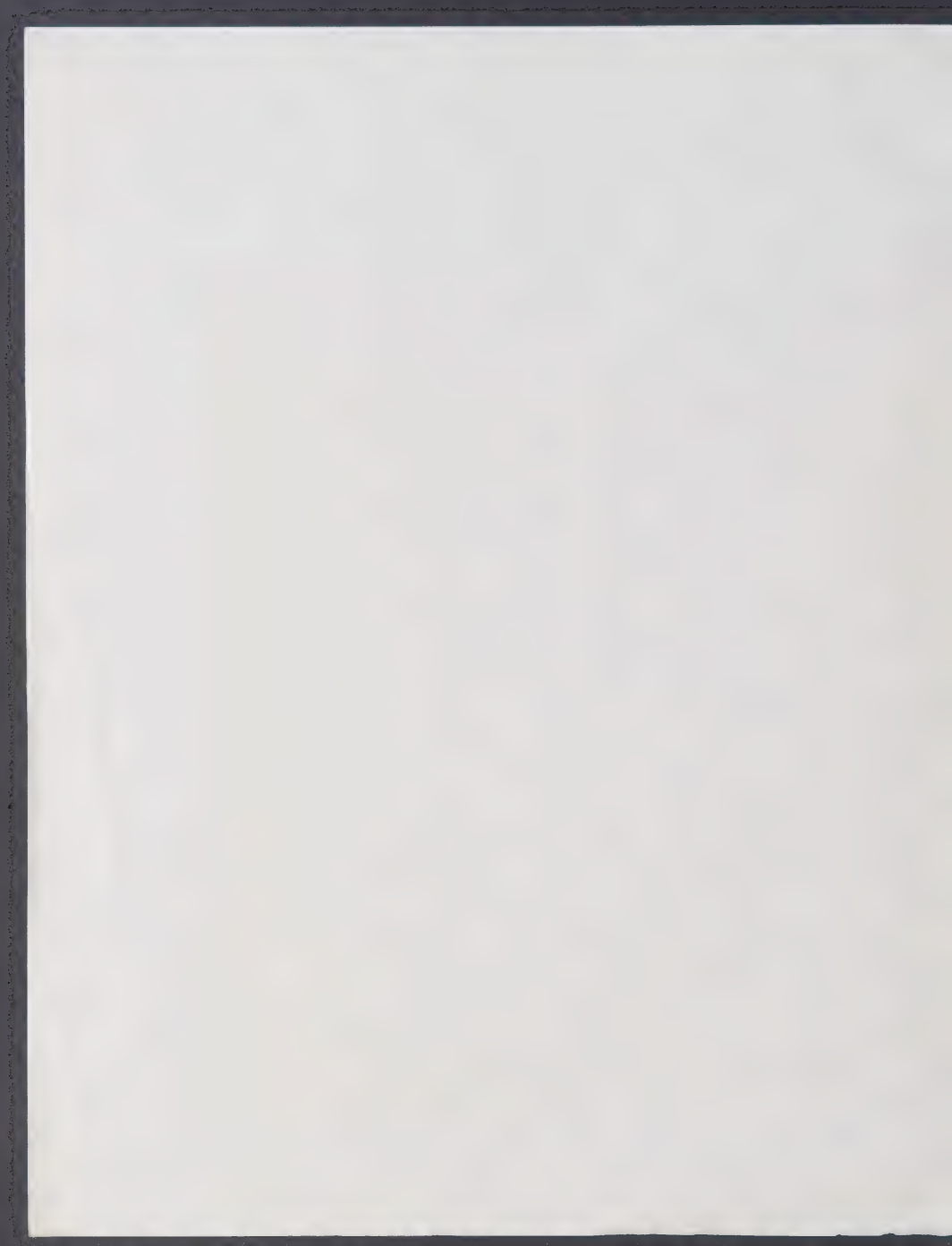
This small (13½ x 11 inches, on panel) portrait by Constantyn Verhout of a Dutch brewer, Cornelis Abrahamsz. Graswinckel (1582-1664) is one of our chemist-collector's favorite paintings. Graswinckel was a Delft brewer who was nicknamed 'The Delft Israelite' because of his looks and garb. In a home for old people long supported by Graswinckel's family in Delft, there is a much more formal portrait of Graswinckel, wearing a skull-cap rather than a fur hat; there, too, the man looks kindly and contemplative. He was "Kerkmeester" of the "Nieuwe Kerk" in Delft, where Vermeer was baptized, as well as the "Oude Kerk" where Vermeer was buried. Both churches have of course become famous far beyond Delft through being two focal points in that artist's marvelous View of Delft in the Mauritshuis.

What a time to have lived. Graswinckel is likely to have known Carel Fabritius and Vermeer personally, and one wonders why Verhout, an artist from Gouda, painted the brewer. If only paintings could talk and we could know of the circumstances when this was painted, probably right in Graswinckel's brewery, "De Drie Ackeren" in the Voorstraat in Delft.

Today only two paintings by the artist are known with certainty. The other is of a student asleep beside a pile of books, now in the museum in Stockholm. But an artist so competent must have painted many other works - unfortunately unscrupulous dealers often removed signatures to allow attributions to more famous artists. Thus even Vermeer was forgotten for 200 years! In an inventory of a later Graswinckel, Engelbert Graswinckel in 1738 in Delft, there is mentioned a still life by C. Verhout, and in the collection of Jacob Touw at Delft in 1682 there is listed an "out patroontje van C. Verhout", a description that might well fit this painting were it not unlikely that Graswinckel's identity would have been forgotten within 18 years. In both known paintings the still life is most beautiful - foreshadowing Chardin; in fact both the old man here and the student in Stockholm are as close to still life as human portraits can be. As Mr. Anthony Clark, the Director of the Minneapolis Institute of Arts, said when speaking of this painting: "The Verhout portrait of an unpretentious brewer is as beautiful a piece of still life painting, and as original, daring, and elegant a work of art as anything I know. It is also, for all its intense simplicity and tiny format, as classical and potent as the finest Greek statues of the late archaic and early classical period. It is utterly clean and fresh, and as moving and great a piece of human creation, technique and insight as possible to make."

In art as in many other aspects of life, there is real beauty in simplicity. Take our goals at Aldrich: To become the best supplier of fine chemicals. Best does not mean the largest or the fanciest, just the most reliable in quality, the best in service, truly craftsmen in chemistry.

Aldrich Chemical Company, Inc.

• KONSTANTYN VERHOOT •

• TONK V. KETAKIZO •

DATE:

ASSIGNMENT:

FILE NO.:

CONSTANTIN
VERHOOT

David de Witt 6 August 2002

97
in
Lb

2

1

Reorder No. 912½

CONSTANTIN
NER HOOT

